

Ankara Kent Konseyi

Deprem Yardım alışmalarının Değerlendirmesi ve Acil Durum Eylem Modeli (ÂDEM)

Prof. Dr. Kıymet SELVİ

Doç. Dr. Mustafa Cem BABADOĞAN

Halil ECER

Muharrem KILIÇ

Ankara Kent Konseyi

Deprem Yardım Çalışmalarının Değerlendirmesi

ve

Acil Durum Eylem Modeli (ÂDEM)

Prof. Dr. Kıymet SELVİ

Ankara Üniversitesi TEKNOKENT
Kıymet Selvi Eğitim Destek ve Danışmanlık Ltd. Şti.

Doç. Dr. Mustafa Cem BABADOĞAN

Ankara Üniversitesi TEKNOKENT
BABADOĞAN TECH AND EDU Teknoloji ve Eğitim Ltd. Şti.

Halil ECER

Kent Sosyologu / Başkent Gençlik Meclisi Başkanı

Muharrem KILIÇ

Ankara Ticaret Odası Meclis Üyesi

Ankara Büyükşehir Belediyesi Yayınları

Ankara - Şubat 2024

Bu Kitap

**Çalışma deprem bölgesinde hayatın kaybeden ve mağdur olan insanlar
adanmıştır.**

6 Şubat 2023 Tarihinde Gerçekleşen Depremler için

**Ankara Kent Konseyi tarafından yapılan yardım ve koordinasyon
çalışmalarını kapsamaktadır.**

Bu araştırma ve kitap;
Kıymet Selvi Eğitim Destek ve Danışmanlık Ltd. Şti.
ile
BABADOĞAN TECH AND EDU Teknoloji ve Eğitim Ltd. Şti.
sosyal sorumluluk projesi bağlamında yazılmıştır.

**Bu kitapta yer alan metinlerin sorumluluğu
yazarlara aittir**

ISBN: 978-625-94463-0-1

ÖNSÖZ

24 Şubat 2023 Tarihinde Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil İbrahim Yılmaz, Prof. Dr. Kıymet Selvi ve Muharrem Kılıç'ın katılımı ile bir ön görüşme yapılmıştır. Bu toplantıda konseyin deprem yardım faaliyetleri hakkında görüşmeler yapılırken Başkan Halil İbrahim Yılmaz Ankara Kent Konseyi tarafından yapılan deprem yardımlarının ve yürütülen tüm faaliyetlerin yazılı olarak kayıt altına alınmasında akademik bakış açısına ihtiyaçları olduğu dile getirilmiştir. Bu talep Prof. Dr. Kıymet Selvi tarafından olumlu karşılanmış ve daha geniş katılımlı bir toplantıda çalışmanın detaylarının görüşülmesine karar verilmiştir. İkinci görüşme 01.03.2023 tarihinde Deprem Yardımı Organizasyonundan Sorumlu Olan Ankara Kent Konseyi Meclis ve Topluluk Başkanları, Gönüllü ve Üyelerden oluşan bir grupla yapılmıştır. Deprem bölgesi ile ilgili çalışmaları yürüten ekipten; Süleyman Basa Ankara Kent Konseyi Başkan Yardımcısı, Ceren Anadol Ankara Kent Konseyi Başkan Yardımcısı, Muharrem Kılıç yemek sektörü temsilcisi, Ömer Sarıoğlu konaklama sektörü temsilcisi, Hicran Koca ulaştırma sorumlusu, Pınar Ayhan Tohumluk Vakfı Başkanı, Halil Ecer AKK Gençlik Meclisi Başkanı, Mehlika Gider ile Prof. Dr. Kıymet Selvi ve Doç. Dr. Mustafa Cem Babadoğan'ın katılımı ile gerçekleşen ilk toplantıda 06.02.2023 tarihinde gerçekleşen depremlere Ankara Kent Konseyi Depreme Yardım Çalışmalarının Değerlendirilme Kitabı'nın yazılmasına karar verilmiştir.

Ayrıca olağanüstü koşullarda ortaya çıkan bu dayanışma ruhu ile birlikte yaşanan deneyimlerin yazı, sesli ve görsel olarak paylaşılışına açılması ve kayıt altına alınması ile bu deneyimlerden daha fazla yararlanmasını sağlayacaktır. Hazırlanan kitabın diğer kent konseylerine ve sivil toplum örgütlerine yol göstermesi, sivil toplum örgütleri tarafından yapılan bu tür çalışmaların yazılı olarak yansıtılması, ortaya konulan acil eylem modeli çalışması ile kurumlar rehber olması ümit edilmektedir.

Ankara Kent Konseyine 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremde gösterdikleri üstün çabalarından dolayı başta Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil İbrahim Yılmaz ve tüm kent konseyi topluluk ve meclislerine, üye ve gönüllülerine; Türkiye, deprem bölgesindeki insanlar, Ankara ve kendi adımıza teşekkür ederiz. Bize verdikleri bu görevi hakkıyla yerine getirebilmek için sağladıkları destek ve çabalar için de ayrıca teşekkür ederiz.

Bu kitabın ortaya çıkmasında “Muharrem Kılıç, Mine Altıntop, Pınar Ayhan, Süleyman Basa, Derya Canöz, , Halil Ecer, Sadık Cidem , Nilay Çelik, Dilay Dikmen, Gonca Ertuğrul, Ayça Meryem Hüner, Cevriye Kaya, Ömürhan Kaya, Emre Kaşkatepe, Hicran Koca, Ömer Sarıoğlu, Zeynep Soyuvural, Göktürk Ünal, Betül Varol, Tuğçe Halilođlu, Osman Reşit Aslan, Ecenaz Uçar, Mehmet ., ve Yaren .”e verdikleri çok değerleri görüşleri ve deneyimleri ayrıca, Gençlik Meclisinin İcra Kurulunda çalışan ve tüm bu organizasyonu eşgüdüm içinde yürüten Halil Ecer, Hilal Gedik ile birlikte Sadık Çidem, Şule Kazak, Rümeyza Kırmızı, Fatma Özakça, Zehra Polat ve Hamza Ege Dinç’e teşekkür ederiz. Kitabın yazılması için bizlerle bir araya gelmek için zaman ayırarak ve öznel deneyim ve gözlemlerini paylaşarak kitabın oluşmasına katkı sağlamışlardır.

Prof. Dr. Kıymet SELVİ

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	3
------------	---

BÖLÜM 1: GİRİŞ VE YÖNTEM

1.1. Giriş.....	11
1.2. Yöntem.....	12

BÖLÜM 2 : ANKARA KENT KONSEYİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ KATILIMCI GÖRÜŞLERİ

2.1. Kent Konseyi.....	17
2.2. Ankara Kent Konseyi.....	19
2.3. Ankara Kent Konseyinin genel özellikleri ile ilgili katılımcı görüşleri.....	20
2.3.1. Ankara Kent Konseyi üyelerinin genel özellikleri.....	21
2.3.2. Ankara Kent Konseyi tarafından deprem öncesi yapılmış çalışmalar.....	22
2.3.3. Ankara Kent Konseyinin deprem öncesi üyeleri ve gönüllüleri arasındaki etkileşim.....	29

BÖLÜM 3: ANKARA KENT KONSEYİ DEPREM ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN KATILIMCI GÖRÜŞLERİ

3.1. Giriş.....	33
3.2. Ankara Kent Konseyi kurumsal olarak ve siz birey olarak bu sürece nasıl dahil oldunuz?.....	33
3.2.1. Depremin duyulmasından sonra Ankara Kent Konseyinde deprem çalışmalarınız organize etmek üzere görev iş bölümü için bir toplantı yapıldı mı?.....	38
3.2.2. Daha önce bir eylem planınız var mıydı? Eğer hazır bir eylem planınız yoksa o zaman toplantıda nasıl bir planlama yaptınız?.....	39

3.3. Ankara Kent Konseyi tarafından deprem ilk 24 saat içinde yaptığı çalışmalar nelerdi?	41
3.4. Ankara Kent Konseyi tarafından 7 Şubat-7 Mart 2023 tarihleri arasında yapılan çalışmalar nelerdi?	46
3.5. Ankara Kent Konseyi tarafından depremin ilk ayından sonra yapmaya devam edilen çalışmalar nelerdi?	52
3.6. Deprem sürecinde yürütülen çalışmaların güçlü ve zayıf yanları nelerdi?	68
3.7. Ankara Kent Konseyinin deprem yardım sürecinin gözden geçirdiğinizde daha neler yapmak isterdiniz ve neleri yapamadınız?	74
3.8. Ankara Kent Konseyi deprem çalışma sürecinde depremle ilgili unutamadığını bir anınızı paylaşabilir misiniz?	79

BÖLÜM 4: ANKARA KENT KONSEYİ GENÇLİK MECLİSİ DEPREM ÇALIŞMASI

4.1. Giriş	97
4.2. Ankara Kent Konseyi Gençlik Meclisi Deprem Süreci Çalışması	97

BÖLÜM 5: ACİL DURUM EYLEM MODELİ (ÂDEM) ÖNERİSİ

5.1. Giriş	113
5.2. Afet yönetim süreçlerinde sivil toplum örgütlerin rolleri neler olmalı?	114
5.3. Afet yönetim süreçlerinde Ankara Kent Konseyinin rolleri neler olmalı?	117
5.4. Ankara Kent Konseyi Acil Durum Eylem Modeli nasıl olmalı?	121
5.5. Kent Konseylerine Yönelik Acil Durum Eylem Modeli (ÂDEM) Önerisi	122
5.6. Acil durum yönetim süreçleri	123

BÖLÜM 6: SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Özet.....	133
6.2. Sonuç ve Öneriler.....	135
6.3. Deprem Yardımlarının Etki Analizi	138
Kaynakça	141

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Ankara Kent Konseyinin genel özellikleri.....	21
--	----

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1. Soru Listesi	20
Şekil 3.1. Soru Listesi	33
Şekil 5.1. Kent Konseylerine yönelik Acil Durum Eylem Modeli.....	113
Şekil 5.3. Acil durum yönetim süreçleri.....	126
Şekil 5.4. Acil durum yönetim sistemi	127
Şekil 5.5. Deprem yardımlarının etki analiz araştırılması.....	139

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1. Ankara Kent Konseyinden destek alan depremzede çocuklardan birinin yaptığı resim.....	88
Fotoğraf 2. Ankara Kent Konseyinden destek alan depremzede çocuklardan birinin Konseydeki oyun alanındaki görüntüsü	89
Fotoğraf 3. Ankara Kent Konseyinden destek alan depremzede çocuklardan birinin deprem bölgesindeki görüntüsü	89

BÖLÜM 1

GİRİŞ VE YÖNTEM

Prof. Dr. Kıymet SELVİ
Doç. Dr. Mustafa Cem BABADOĞAN

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Dairesi Başkanlığı (TCC SBB) tarafından hazırlanan deprem raporunda “6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye saati ile 04:17’de ve 13:24’te merkez üssü Kahramanmaraş’ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan Mw7.7 (odak derinlik=8,6km) ve Mw7.6 (odak derinlik=7km) büyüklüklerinde iki deprem meydana gelmiştir. 20 Şubat 2023 tarihinde de Türkiye saati ile 20:04’te merkez üssü Hatay Yayladağı’nda 6.4 mw büyüklüğünde bir deprem daha meydana gelmiştir (TCC SBB, 2023, 6).

6 Şubat 2023 gerçekleşen ilk deprem, Türkiye ve Suriye’de şiddetli biçimde hissedilen ve yıkımlara sebep olan deprem Lübnan, Kıbrıs, Irak, İsrail, Ürdün, İran ve Mısır’ın da yer aldığı geniş bir coğrafyada hissedildi. Aynı gün öğlen gerçekleşen ikinci depremden yaklaşık 350.000 km² (140.000 mil kare) alanda Almanya’nın toplam yüz ölçümü kadar bir bölgede hasara oluşmuştur. Türkiye nüfusunun %16’sını oluşturan 14 milyon kişi etkilenmiştir. Türk Hükümeti, deprem bölgesi için doğal afet ve salgın gibi acil durumlarda uluslararası kuruluş ve ülkelerden yardım çağrılarını kapsayan en yüksek acil durum olan 4. seviye alarm ilan edildiğini açıkladıktan sonra depremden etkilenen 11 ilde 3 ay süreyle olağanüstü hâl ilan etmiştir (Vikipedi, 2023).

“Depremin Türkiye ekonomisi üzerindeki toplam yükü içerisinde en önemli bileşenini yüzde 54,9 oranıyla konut hasarı oluşturmaktadır (1.073,9 milyar TL/56,-9milyar dolar). İkinci ağırlıklı hasar kalemi ise kamu altyapısı ve hizmet binalarındaki yıkımdan oluşmaktadır (242,5 milyar TL/12,9 milyar dolar). Konut hariç özel kesim hasarı ise (222,4 milyar TL 11,8 milyar dolar) bir diğer önemli hasar kalemidir. Bu kalem içerisinde imalat sanayii, enerji, haberleşme, turizm, sağlık ve eğitim sektörleri, küçük esnaf ile ibadethanelere ilişkin hasar yer almaktadır. Ayrıca, sigortacılık sektörü kayıpları ve esnafın gelir kayıpları ile makroekonomik etkiler dikkate alındığında, depremin yol açtığı felaketin Türkiye ekonomisi üzerindeki toplam yükünün yaklaşık 2 trilyon TL (103,6 milyar dolar) düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu büyüklüğün 2023 yılı milli gelirinin yaklaşık yüzde 9’una ulaşabileceği öngörülmektedir” (TCC SBB, 2023, 8).

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre “14.013.196 kişi depremden etkilenen bölgede yaşamaktadır. Deprem bölgesinin toplam nüfus ülke nüfusunun (85.279.553 kişi) yüzde 16,4’nü oluşturmaktadır” (TCC SBB, 2023, 8). Ayrıca deprem oluşturduğu felaketinin “Türkiye ekonomisi üzerindeki toplam yükünün yaklaşık 1.995 milyar TL (103,6 milyar dolar) düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu büyüklü-

ğün 2023 yılı milli gelirin yaklaşık yüzde 9'una ulaşabileceği öngörülmektedir” (TCC SBB, 2023, 130).

Ortaya çıkan alt yapı hasarları; ulaşım, elektrik, doğalgaz, petrol hatları, iletişim ağı, hastaneler, okullar, kamu binaları, konut ve işyerleri ağır hasar almıştır. Türkiye Deprem Toparlanma ve Yeniden İmar Değerlendirmesi (TERRA) raporunun bulgularına göre, Kahramanmaraş merkezli depremlerin yarattığı hasar ve zarar toplamının 103,6 milyar TL olduğu (TERRA, 2023) ve depremlerin ekonomik zararı yaklaşık 2 trilyon lira olduğu bu rakamın 2023 yılı milli gelir beklentisinin yaklaşık yüzde 9'una denk gelmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın, Kahramanmaraş merkezli depremlerin yol açtığı ekonomik zarara ilişkin, Türkiye Deprem Toparlanma ve Yeniden İmar Değerlendirmesi Raporu'nda Kahramanmaraş merkezli depremlerin şiddet ve kapsadığı alan açısından yakın tarihte eşi benzeri olmayan bir felaket olduğu, depremler sonucunda 48 binden fazla insanın hayatını kaybettiği, yarım milyondan fazla binanın hasar gördüğü, iletişim ve enerji alt yapısının zarar gördüğü kaydedildi. Depremden etkilenen 11 ilin toplam nüfusunun 2022 yılı için 14 milyon 13 bin 196 kişi olarak kaydedildiği ve bölgedeki toplam bina sayısının yaklaşık 2,6 milyon olduğu belirlenmiştir (TERRA, 2023).

1.2.Yöntem

Bu araştırmada ağırlıklı olarak nitel araştırma yaklaşımından yararlanılmış ve nicel araştırma yaklaşımından yararlanılmış. Ağırlıklı olarak nitel araştırma yöntemi uygulanarak bireylerle görüşmeler yapılmış ve katılımcıların deprem çalışmalarında yaşadıkları deneyimleri aşağıda görüldüğü gibi üç ayrı alt başlık altında oluşturulan sorulara alınan yanıtlarla ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

1. Ankara Kent Konseyinin genel özellikleri
2. Ankara Kent Konseyinin deprem yardım çalışmaları
3. Ankara Kent Konseyi Acil Durum Eylem Model'inin geliştirilmesi

Akara Kent Konseyinin deprem yardım çalışmalarına gönüllü olarak katılan gruplar henüz depremle ilgili deneyimleri unutulma noktasına gelmeden tazeyken bu süreçte aktif rol alan ve görüşmeye gönüllü olan 24 kişi ile 7 Mart-11 Nisan 2023 tarihleri arasında görüşmeler yapılarak katılımcılardan deneyimler alınmıştır.

Nicel veriler ise yardım sürecinde tutulmuş olan istatistiklerin derlenmesi ile “%, f ve sayılarla veya sembollerle” ifade edilen basit istatistik düzeyinde verilen açıklamalarla sınırlıdır. Araştırmanın nicel boyutunda Ankara Kent Konseyi tarafından deprem bölgesine gönderilen yardımların miktarı, türü ve yardıma destek veren toplam personel sayı, transfer edilen depremler ve onların Ankara da banıma ve beslenmesinin sağlanması gibi Ankara kent konseyi tarafından 6 Şubat 2023’te başlatılan ve kısmen de olsa halen devam eden tüm çalışmalara ilişkin nicel bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın nitel boyutunda uygulanan Fenomenolojik Araştırma ve Tematik Analiz yaklaşımları kullanılmıştır.

Fenomenolojik araştırma; bir kavram, olgu ve olay hakkında bireyler tarafından yaşanmış deneyimlerin anlamını açıklayan çalışmadır (Creswell, 2014). Fenomenolojik araştırma, araştırmacının, bir olgu hakkındaki insan deneyimlerinin özünün belirlendiği bir araştırma yaklaşım olup deneyimlerin özü katılımcılar tarafından tanımlandığı şekliyle alınır. Sorgulanacak insan deneyim; uykusuzluk, dışlanmışlık, öfke, keder veya koroner arter baypas ameliyatı olmak gibi bir olgu olabilir. Fenomenoloji bir deneyimin sorgulanması, araştırılması ve ortaya çıkarılması ile ilgilidir. Fenomenolojinin bireysel deneyimlerden herkes için geçerli olacak açıklamalar ulaşmak kolay değildir ve böyle bir beklenti de yoktur. Önemli olan bireysel deneyimlerin temel alınmasıdır (Van Manen, 1990). Fenomenolojik sorgulama ile inceleme yapılacak konularla ilgili bireyin öznel deneyimlerden elde edilmiş olan öznel açıklamalara odaklanmaktadır. Bireyin konu ile ilgili görüşü, algısı ve düşüncesini almak yerine sadece deneyime odaklanılmaktadır. Yaşanılan deneyimlerin kaybolmadan ya da başka yeni deneyimlerle birleşmeden deneyim henüz öznel yanını kaybetmeden alınması gerekmektedir. Bu deneyimi henüz yaşamış kişilerden alınır ve çok fazla deneyimin alınmasına da gerek yoktur. Az sayıda kişiden pür deneyimlerin detaylı biçimde alınması oldukça önemlidir.

Bir araştırma konusu verildiğinde, fenomeni deneyimlemiş olan bireyleri bulmak zor olabilir. Araştırmaya katılanların, söz konusu olguyu deneyimlemiş bireylerin olarak dikkatlice seçilmesi gerekir, böylece sonunda araştırmacı ortak bir anlayış geliştirebilir. Fenomenolojik araştırmalarda araştırma kapsamında odaklanılmış olan olguyu deneyimlemiş ve en iyi biçimde yansıtabilecek bireyler görüşmeler yapılır (Creswell, 2013). Bu görüşmelerde araştırmacıların fenomenolojik araştırmayı yapma yeterliliği ile katılımcılarla kuracağı iletişim ve etkileşim ve kullandığı dil oldukça önemlidir. Deneyimi

bireylere ulaşmak ilk ve önemli adımdır. Bu kitapta deneyimi yaşayan bireyler ulaşmak çok kolay olmuştur.

Tematik analiz, nitel araştırmalarda tipik bir yöntemdir. Nitel veri örüntülerinin tanımlanması, analiz edilmesi ve yorumlanması üzerinde durur. Özellikle bir dizi veriyi okumayı ve temaları bulmak için verilerin anlamındaki örüntüleri aramayı içeren bir nitel veri analiz yöntemidir. Araştırmacının öznel deneyiminin verileri anlamlandırmanın merkezinde yer aldığı aktif bir düşünümsellik süreci olarak ele almaktadır. Bu tip çalışmalarda aynı konu üzerine yapılan araştırmaların tema veya ana şablonlar aracılığıyla eleştirel bir bakış açısıyla sentezlenmesi ve yorumlanması mümkün olmaktadır. Bu çalışmada görüşler incelenirken açık ya da örtük biçimde ifade edilenlerden tema adıları ortaya çıkarılmış, tüm süreç tamamlanınca tema adılarında birleştirme ya da yeniden gruplandırma tapılarak geçerli tema adılarına ulaşılmıştır. Ardından bu temalar bir tablo haline dönüştürülmüştür.

Araştırmacılar deneyimin anlatımına müdahale etmeden olduğu gibi kitapta yansıtmışlardır. Bu nedenle görüşme yapılan kişiler kodlanarak araştırma sürecinde yer almışlardır. Görüşme yapılan kişilerin kimlik bilgileri araştırmacılar tarafından saklıdır. Araştırmacılar bir soru ile ilgili tüm deneyimleri olduğu gibi aktardıktan sonra deneyimlerde ortak olarak vurgulanan noktalarla ilgili çok kısa bir özet yorum yapmışlardır. Araştırmacılar deneyimlerin verildiği bölümlerde kendi yorum ve görüşlerini aktarmamışlardır. Araştırmacıların; katılımcıların deneyimlerden elde ettikleri görüş, yorumlar ve önerilerini üçüncü ve dördüncü bölümlerde vermiştir. Böylece araştırmacıların kendi kişisel anlayışlarının katılımcı deneyimlerinin yer almadığı son iki bölümde bilimsel araştırmaya dahil edilmesi sağlanmıştır.

BÖLÜM 2

ANKARA KENT KONSEYİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Kent Konseyi Kavramı

Doç. Dr. Mustafa Cem BABADOĞAN

2.1. Kent Konseyi

Küreselleşmenin yaygınlaşması, bilgi ve bilgi toplumu bağlamlarının çeşitliliği ve benzeri pek çok neden kamu yönetiminde farklı bakış açılarının gelişmesine yol açmıştır. Bundaki en net görünüm kamu yönetimi alanında klasik olarak nitelendirilen yaklaşımdan post modern yaklaşıma geçişi hızlandırmıştır.

Geleneksel kamu yönetimi yaklaşımının katı, hantal, sert, merkeziyetçi ve bürokratik-hiyerarşik özelliklerinin yozlaşma, yolsuzlaşma, hizmet kalitesinde eksiklik, kaynak dağılımında verimsizlik ve ihtiyaçlara cevap veremez sonuçlarının yarattığı olumsuzlukları ortadan kaldırmayı, bu sonuçların lehe sonuç vermesini ve ulusun tümünü kalkındıracak hamlelere dönüştürmeyi amaçlayan yeni yaklaşımlar kamusal düzeyde postmodern yönetimin ortaya çıkmasında etkili olmuştur (Doğan ve Sever 2023).

Özellikle nüfus artışının doğurduğu kentsel sorunlarla, yoksulluk, şiddet, işsizlik gibi sosyal problemler, yerel yönetimlerinin başka çözüm mekanizmaları geliştirme durumunu ortaya çıkarmıştır. 20. yüzyılın sonlarında doğan ve dünyanın gündemine yerleşen bu ihtiyaç, 21. yüzyılın temel ajandasını belirleyecek olan Gündem 21 başlığıyla bir programa dönüştürülmüştür. 1992 yılında Birleşmiş Milletler Rio “Yeryüzü Zirvesi” ile konuşulmaya başlanan, Türkiye’nin 1996 Birleşmiş Milletler İstanbul Habitat II Konferansı ile dahil olduğu, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’nın desteği ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı’nın koordinasyonunda yürümekte olan Yerel Gündem 21 Programı’nın kentlerdeki yansması olan Kent Konseyleri, her paydaşın karar mekanizmasında aktif rol oynadığı demokratik kentleri mümkün kılmayı geleneksel yönetim anlayışının yerini karşılıklı iletişimi ve ortak akıllı esas alan yönetişime bırakmasını, kentsel problemlere kentin tüm aktörlerinin katılımıyla çözümler geliştirmeyi hedefleyen organizasyonlardır., Böylece sivil toplum örgütlerini, meslek teşkilatlarını, akademi dünyasını ve kentli aktörleri bir araya getirerek kentin geleceğini belirleyen siyaset üstü bir mekanizma olarak Kent Konseyleri oluşturulmaya başlamıştır (Ankara Kent Konseyi, 2023).

Yasal süreç bağlamında bakıldığında Kent Konseyleri, sürdürülebilir kalkınma, hemşerilik hukuku, kentli hakları ve yönetim kavramları etrafında kurumsallaşmakta, kentlerin ortak akılla yönetilebilmesi adına o kentin bileşenlerinden ve paydaşlarından oluşan katılımcı bir danışma kurumu olarak

çalışmaktadır. İlk örnekleri Yerel Gündem 21 çerçevesinde ortaya çıkan kent konseyleri Türkiye’de ilk defa 2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde hukuki hale gelmiştir. Kuruluş hükmünü 5393 sayılı Kanun’dan alan kent konseyleri, Çevre Şehircilik ve İklim Bakanlığı tarafından hazırlanmış “Kent Konseyi Yönetmeliği” uyarınca kurulup çalışmakta ve daha önce İçişleri Bakanlığı tarafından 2006 yılında çıkarılan ve 2009 yılında değiştirilen yönetmelik hükümlerine göre faaliyet göstermektedirler (Ankara Kent Konseyi, 2023).

Kent konseyleri kanunun öngördüğü şekliyle büyükşehir, il ve ilçe belediyeleri düzeyinde yerel yönetimler düzeyinde kurullar ve kent konseyleri arasında eşit ortaklık, dayanışma temelinde sürekli iletişim ve bilgi paylaşımını hedefleyen, Türkiye Kent Konseyleri Birliği ve Türkiye Kent Konseyi Platformu olarak iki resmi olmayan üst birlik altında organize olmaktadır (Ankara Kent Konseyi, 2023).

Yaklaşık otuz yıllık bir süreçte tanım ve yasal çerçeve gereği kent konseyleri yurt dışındaki bazı örneklerinden farklı olarak ne belediyelerin bir organı, ne de şubesi ya da faaliyet birimi olmayıp kuruldukları belediye düzeyinde “danışma ve tavsiye” kuruluşları olarak çalışmaktadırlar. İçerisinde barındırdığı kent unsurlarının çeşitliliği bakımından belediyenin sunduğu hizmetlere ilişkin yol gösterici ve iyileştirici nitelikte çalışmalar yürütürler. Yasal tanım gereği, katılımcılık temelinde kurulan, tüzel kişiliği bulunmayan kent konseyleri, Türkiye’deki anayasal yapı içerisinde de oldukça farklı ve yenilikçi bir yapıdır. Bu sebeple, mevzuat düzenlemelerinden çok, mevzuatta belirlenmiş ilkelere uygun olarak her yerel yönetim düzeyinde o yerleşimin özgün doğasına uygun bir yapılanmanın oluşabileceği düşünülmektedir. Kent konseylerinin yaklaşık otuz yıllık deneyimi bu yargıyı doğrulamaktadır (Ankara Kent Konseyi, 2023).

Kent konseylerinin kuruluş ve işleyişi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan ‘Kent Konseyi Yönetmeliği’ uyarınca gerçekleşmektedir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi ile birlikte kent konseylerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmekte olan İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün “Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü” adı altında Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmesi sonrasında kent konseylerine ilişkin yönetmelik konusundaki yetkiler de bu Bakanlığa devredilmiştir. İlgili yönetmelikte belediye teşkilatı olan yerlerde, yerel seçimleri takip eden 3 ay içerisinde kent konseyinin oluşturulacağı belirtilmiştir (Ankara Kent Konseyi, 2023).

Kent konseylerinin kurulması Belediye Kanunu'nda belirtilmesine rağmen, kurulamaması konusunda yaptırımın ne olacağı konusunda belirsizlik söz konusudur. Bu sebeple halen yaklaşık 1400 belediye bulunan Türkiye'de kent konseylerinin sayısı bugüne kadar en fazla 400 civarına çıkabilmiştir. Kent konseyleri, ilk olarak yerel seçimler neticesinde seçilmiş belediye başkanının çağrısı ile toplanmaktadır. Bu çağrıyla toplanan kent konseyi genel kurulu, yine yönetmeliğin öngördüğü üyelerden oluşur. Bu üyeler arasından üç kişiden az olmamak üzere bir divan kurulu oluşturulur. Divan kurulu oluşturulduktan sonra, kent konseyinin organlarından olan yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir. Kent konseyleri yerel seçimlerden sonra öncelikle 2, daha sonra 3 yıl olmak üzere bir sonraki yerel seçimlere kadar görev yaparlar. Yeni yerel seçim neticesinde öngörülen hükümler dairesinde yeniden oluşturulurlar. İlk kuruluş sürecini tamamlamış kent konseyleri daha sonra kendi çağrılarını yaparak çalışmalarını sürdürürler (Ankara Kent Konseyi, 2023).

Kent konseyleri çalışmalarını katılımcılık, birlikte yönetim, kapsayıcılık, tarafsızlık, bağımsızlık, şeffaflık, hesap verilebilirlik, hoşgörü, dayanışma, kamusallık, demokrasi, paylaşımcılık, öğrenme, cinsiyet eşitliği, savunuculuk, stratejik vizyon bağlamında; sürdürülebilir kalkınma, ortak akıl, yerellik, hemşerilik hukuku, iyi yönetim, sivil toplumun gelişmesi, kent kültürünün ve kent kimliğinin geliştirilmesi, kaynakların etkili, verimli ve adil kullanımının sağlanması, aktif yurttaşlık ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma alanlarında sürdürmektedirler. Bu süreçte merkezi yönetim ile belediye temsilcileri, muhtarlar, üniversiteler, dernekler, vakıflar, sendikalar, meslek ve esnaf kuruluşları, siyasi partiler ile çalışma grupları ve meclisler bileşenleri ile birlikte çalışmaktadırlar (Kent Komisyonu Yönetmeliği, 2006).

2.2. Ankara Kent Konseyi

Ankara Kent Konseyi amaçlarını; yapısal değişimlerle kenti 21. yüzyıla hazırlamak, kentin ve kentlilerin gelişimini önceleyen yol haritasını tüm paydaşlarla birlikte oluşturmak, kentsel sorunlara tüm paydaşların katılımıyla çözümler aramak, geleneksel yönetim anlayışını demokrasi kültürünün gereği olan yönetime dönüştürmek, kentlilik bilincini tüm paydaşların ortaklaştığı değerleri oluşturarak, tespit ve muhafaza etmek, yaşlı-engelli-çocuk-kadın aktörlerin temsiliyetini güçlendirmek, kent kaynaklarının adil ve verimli kullanmayı özendirmek, ve yönetimlerin etkin denetleme mekanizması olmak olarak saptanmıştır (Ankara Kent Konseyi, 2023).

Ankara Kent Konseyinde de çeşitli çalışma grubu ve meclisler bulunmakla birlikte. Özellikle yaşanan deprem felaketi bağlamında Afet Risk Yönetimi Çalışma grubundan ve Ankara Kent Konseyi Başkent Gençlik merkezinden söz edilecektir.

Afet Risk Yönetimi Çalışma grubu hem Ankaralıları hem de ülkemize afet ve acil durumlar öncesi, anı ve sonrası yapılması gerekenlerle ilgili örnek çalışma ve faaliyetlere ev sahipliği yapması; dayanıklı toplum, dayanıklı şehir, dayanıklı ülke, dayanıklı bölge ve dayanıklı Dünya sırasıyla, toplumdaki her bireyden, en üst karar alıcılara kadar uzanan ve herkesin dahil olduğu yönetim süreçleriyle afet risklerini en az indirmek için çalışma grubu oluşturulmuştur. Ekipte yıllardır afet risk yönetimi konusundan çalışan bilim insanları, kurum çalışanları ve gönüllülerimiz yer almaktadır.

Ankara Kent Konseyi Başkent Gençlik Meclisi Ar-Ge ve inovasyon, istatistik ve veri, kariyer ve istihdam, lise, iklim, çevre ve doğa, sosyal farkındalık ve sürdürülebilir kent tasarımı alt çalışma grupları biçiminde çalışmaktadır.

2.3. Ankara Kent Konseyinin genel özellikleri ile ilgili katılımcı görüşleri

Ankara Kent Konseyinde deprem yardım sürecinde görev alan katılımcıların görüşlerini almak üzere sorulan sorulara aşağıda yer almaktadır.

**BÖLÜM 2
İÇİN
SORULAN
SORULAR**

1. Ankara Kent Konseyi üyelerinin genel özellikleri nelerdir?
2. Ankara Kent Konseyi tarafından deprem öncesi yapılmış çalışmalar nelerdir?
3. Ankara Kent Konseyinin deprem öncesi üyeleri ve gönüllüleri arasındaki etkileşim nasıldır?

Şekil 2.1. Soru Listesi

2.3.1. Ankara Kent Konseyi üyelerinin genel özellikleri

Yapılan 24 görüşmenin ses ve metin analizi sonucunda Ankara Kent Konseyinin genel özellikleri bağlamında tematik analiz yapıldığında 19 ayrı başlıkta toplanan 81 adet görüş elde edilmiştir. Buna ilişkin ayrıntılı döküm Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Ankara Kent Konseyinin genel özellikleri

Sıra	Tema	f	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G			
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1	Sivil toplum inisiyatifi	6																								
2	Üst bileşen bir çatı	1																								
3	Sahip olduklarını yansıtma	3																								
4	Gönüllü bir oluşum	11																								
5	Her kesimden katılım	6																								
6	Kuralları olan esnek bir hiyerarşi	4																								
7	İyilikleri bulaştıran bir oluşum	2																								
8	Sinerji oluşturma	5																								
9	Aile ortamında çalışma	6																								
10	İşbirlikli ve takım odaklı çalışma	10																								
11	Sıfat ve unvanlardan bağımsız çalışma	3																								
12	Güvenli bir ortam	1																								
13	Her yaştan katılım	5																								
14	Aktif katılım	9																								
15	Zengin ve yaygın kapsam	2																								
16	Nezaketli ve samimi bir ortam	1																								
17	Hızlı müdahale ve destek	4																								
18	Etkileşimli sosyal beceriler	1																								
19	Yetkin kişileri kapsama	1																								
	Toplam	81	8	4	6	5	5	6	3	9	4	3	4	2	2	1	3	1	8	1	1	2	1	1	1	

Tablo incelendiğinde katılımcıların Kent Konseyi ile ilgili olarak dile getirdiği temalara gönüllü bir ortam olduğu ve işbirlikli ve takım çalışmasına yatkın bir işleyiş olduğu üzerine yoğunlaşmıştır. Ardından sözü edilen katılımların da aktif olduğuna işaret edilmiştir. Sivil toplum inisiyatifi olarak sürdürülen çalışmaların aynı zamanda aile ortamında çalışma olarak nitelenmesi oldukça ilginçtir.

Bununla beraber katılımcıların görüşleri açısından bakıldığında en fazla 8-9 farkı görüş olduğu en düşük olarak da bir görüş üzerinde yığılım olduğu

anlaşılmaktadır. Yapılan görüşmelerin genel kapsamlarına ve rollere bakıldığında farklı görüşleri dile getirenlerin az görüş belirtenler ile karşılaştırıldığında farklı boyutlarda sürece katkı sağlayanlardan oluştuğu anlaşılmaktadır.

2.3.2 Ankara Kent Konseyi tarafından deprem öncesi yapılmış çalışmalar

Katılımcıların deprem öncesinde gerçekleştirdikleri etkinliklerde hangi tutum ve davranışların baskın olduğu sorgulandığında gönüllülük, dayanışma, takım ruhu, girişimcilik ve yardımseverlik gibi temalarının ön plana çıktığı gözlenmektedir.

Sivil toplum örgütlerini oluşturan bireylerin her biri zaten gönüllüdür. Onun için yapılan çalışmaların hepsi zaten gönüllülerle yapılıyor. Çünkü burada yapılan işten dolayı kimse bir kâr payı almıyor ya da bir kooperatif gibi kooperatif geliri elde etmiyor (G1). Yani deprem öncesinde özellikle hep çalışma gruplarımız kendi konularıyla ilgili. Hiç dediğim gibi, biraz önce bahsettiğim hiçbir karşılık beklemeden tüm bilgi ve bilgilerini aktaran bir yapı da var ve Kentle ilgili Ankara Kent Konseyi'nin yapısına destek vermek için adeta birbirleriyle yarışan konumdadılar var (G3). İnsancıl bir yaklaşım, insanı yardım amaçlı insanlara destek amaçlı bir davranış gözlemledim (G4).

Ankara Kent Konseyinde çok güzel bir çalışma ve dayanışma içindeydik. Birbirimizi tanımadığımız insanlarla biri araya geldik. Şu an çok güzel dostluk ve arkadaşlıklarımız oluştu. Masada hani tanımadığım bir insanla hiç ismini sormadan sürekli yan yana bir çalışma, azmi ve gayreti içindeydik bizler (G7).

Farkındalıklarını yükseltmek adına yaptıkları toplantılar oluyor ve ben hani sanatı da çok sevdiğim için o anlamda da böyle sergiler oluyor hakikaten çok güzel tablolar resimler yani gökkuşağı gibi bir yer diyebilirim yani her anlamda çalışmalar yapılıyor. Hani bu konuda da hakikaten herkesin yardımsever olması yani zorlandığım bir noktada fikirlerine başvuruyorum yani hep iyi niyet gerçekten de iyi niyetle ve dayanışmayla yardımlaşmaya üstesinden gelebiliyoruz. Şimdiye kadar hiçbir sıkıntı sorun yaşamadım yani rutin çalışmalarında da dediğim gibi o iyi niyet ve yardımseverlik duygusu önemli yani onu burada yaşadığım için vurgu

verebiliyorsunuz. Ankara Kent toplulukları meclislerine gider etkinlikler gerçekleştiriyor biraz öncesinde söylediniz sanat evet kültür sanat kültür sanat diye evet yani dediğim gibi özellikle toplum bilincini yükseltmek farkındalıkları arttırmak adına hakikaten güzel çalışmalar yapıyor. Örneğin Ankara Kent Konseyinde Engelli Meclisimiz var engelliler konusunda veya daha farklı konularda toplumda bilinci oluşturmak adına çalışmalar yapıyor (G11).

Aslında burada Kent Konseyi özelinde konuşmayacağım. Gençlik meclisi özelinde konuşmak istiyorum. Bizler burada gençlerin problemlerini esas alarak çalışmalar yapıyorduk. Yani herhangi bir deprem çalışması ya da buna benzer bir farkındalığımız yoktu. Bununla beraber işte kendimiz kariyer anlamında kendimizi nasıl geliştirebiliriz? Gençlik politikaları noktasında bizim hayatımızı nasıl daha kolay kılabiliriz? gibi konulara yoğunlaşıyordu. Gençlik meclisi olarak konuşacağım. Meclis olarak biz de 8 çalışma grubuna ayrılmıştık. Depremden önce 8 çalışma grubunda ilgi alanı ve yeteneklerine göre insanlar buna göre grup oluşturuyorduk. Çalışma gruplarına daha çok girişimcilik ve kendini iyi ifade edebilme, sosyallik gibi özellikler daha çok ön plana çıkıyordu (G17).

Katılımcıların deprem öncesinde gerçekleştirdikleri rutin etkinliklerde gösterdikleri işbirliği ve takım çalışmalarına yönelik analizlere bakıldığında; samimiyet, ortak yarar, paylaşmalı yaklaşım, süreç yönetiminde yönetsel erkeklerin rutinlerinden uzaklaşma, sosyalleşme, mutluluk, doyum ve dayanışma temalarının ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Herkes kendi konusunda uzman STK'lar var ve bu uzman STK'ların başındaki insanların da kendi çevresinde oluşturduğu gönüllülerin her biri zaten bizim ortak bileşenimiz. Biz hepimiz onlarla beraber bir aradayız. Kent konseyini oluşturan da zaten bu gönüllüdür. Ayrı bir tabanımız ya da ayrı bir misyonumuz, ayrı bir çalışan ekibimiz yok (G1).

Biz zaten Ankara Kent Konseyi yapılırken her ne kadar bir 35 kişilik Yürütme Kurulu 5 kişilik bir icra kurulu olsa da çalışma gruplarımızda etkinlikler tamamen çalışma gruplarının yönlendirmesiyle oluyor. Yürütme kurulumuz ve icra kurulumuz sadece oradan gelen projeleri, oradan gelen önerileri koordine etmek aşamasından devreye giriyor. Yani biz Kent Konseyi her ne kadar yürütme kurulumuz olsa da yönlendirmeyi tamamen ilgili çalışma grubundan yapıyoruz. Yani çevreyle ilgili bir çalışma ya

da sağlıkla ilgili bir çalışma varsa bize gelse dahi öncesinde ilgili çalışma grubuna yönlendiriyoruz. Orada zaten ki konunun uzmanları var. Yani profesör de var, hastası da var. Ecza sağlık, sağlık komisyonundan bahsediyorum önce tüm paydaşlar tarafından tartışıyorlar. Sonra bir öneriyle tekrar bize dönüyorlar. Kent konseyinin işleyişi aşağı yukarı böyle olup yapılacak işler ve bu işlerin kimler tarafından yapılacağı bu şekilde gerçekleşiyor (G3).

Muazzam bir takım çalışması öncesinde ve sonrasında muazzam bir takım çalışması var şöyle ki yıllarca böyle bir deneyim elde etmiş, özellikle eğitim almış insanlarla gözlemledim ve onlardan pek çok şey öğrendim (G4).

Bütün etkinliklerde işbirliği, takım çalışmasını, süreçlerini şeklinde yürüyor. Burada biz rutin çok güzel çalışmalar yapıyoruz. Yine söylediğim gibi Ankara'ya ne yapabilir ne yapılması gerekir şeklinde gruplar halinde bir masa etrafında toplanıp bu konuyu irdeliyoruz. Toparlayıp arkasından buna gönül verecek insanlarla birlikte ne yapabiliriz diye bir çalışmalar yapıyoruz. Müzik eğitimleri derken hani konserlerimiz oldu ne bileyim Atatürk'ün Ankara'ya gelişinin etkinliği oldu tüm Ankara katıldı buna buradaki arkadaşlarıma gerçekten bir aile gibi olduk onlarla çok güzel bir çalışmalar yapıyoruz (G7).

Genelde şöyle bir açıklamalarınızı düşündüğümüzde vurgu yapmak istediğiniz şöyle söyleyeyim hocam gerçekten de ben buraya gelirken evime gelir gibi hissediyorum o duygu çok güzel bir duygu hakikaten çok mutlu bir şekilde geliyorum, burada güler yüzlü insanlar o samimiyet hakikaten çok memnunum bunca zamandır yani çok uzun değil çalışma hayatım ama 7yedi sekiz senelik çalışma hayatımda ben bu duyguyu burada yaşadım bu beni çok mutlu ediyor (G11).

Bizler aslında etkinlikleri tasarladığımız süreçlerden itibaren hep paydaşlıklar üzerine ilerliyoruz. Yani bir fikir ortaya atıldığı zaman aslında ilk önce bu fikir bizim için bir fayda sağlar konusunu görüşüyoruz. Daha sonrasında hayatımıza geç hayata geçirdikten sonra da bize geri dönüşümü neler olur ilk önce bunların kritiğini yapıyoruz. Aramızda fikirlerimize katarak hepimiz ortak payda bir etkinlik planı çıkarıyoruz. Etkinliklerin hayata geçirilmesinden sonra da daha doğrusu etkinlik sürecinde de hep biz vardık. Bir takım çalışması halinde takım ekip ruhu halinde etkinliği

hayata geçirmeye çalışıyoruz. Örnek veriyorum, çalışma grubumuz bir etkinlik yapacak. Bu çalışma grubumuzun üyesi olan arkadaşlarımız etkinliğe üstleniyorlar. Ve organizasyon ekibimiz var ve organizasyon ekibimizde bulunan arkadaşlarla sürece dahil olarak herkes bir görev dağılımı içerisinde oluyor. Herkes kendi görevini daha önceden bildiği için ve öncesinde biz provalar alıyoruz. Tekrardan olası senaryolar üzerine kafa yoruyoruz. Özellikle büyük etkinliklerde bunda sürecin daha hızlı, daha rahat tamamlanmasını sağlıyor. Kalabalık olan organizasyonlarda şunu söylemek istiyorum bazen yanlış anlaşılmalarda işte olumsuz durumlar vesaire oluyor fakat yine akran dayanışmasıyla kendimizi birbirimizi ifade ederek bu sorunların üstesinden geliyoruz kesinlikle sonrası yine bir problem çıkarmıyor (G17).

Daha önceki etkinliklerimizde tamam, ben organize bir şekilde ve ilgi alanlarımıza yapabileceklerimiz ve kapasitelerine göre bir paylaştık. Sağlıyordu. Takım çalışması sağlıyordu. Birbirimize geri geldiğinde aç kaldığımızda zorla yemek giydiriyorduk. Birbirimize bu şekilde bir dayanışma içerisindeyiz (G20).

Katılımcılara topluluk ve meclislerde ne gibi etkinlikler gerçekleştirdikleri sorulduğunda; sel, afet, salgın, yangın, temizlik bisiklet yolları, engelli yaşamı, iklim farkındalığı, ulaşım, kültürel etkinlikler, konser, gençlik katılımı ve geri dönüşüm gibi çeşitli alanlara yoğunlaştıklarını ifade etmişlerdir.

Sivil toplum örgütlerini oluşturan bireylerin her biri zaten gönüllüdür. Onun için yapılan çalışmaların hepsi zaten gönüllülerle yapılıyor. Çünkü burada yapılan işten dolayı kimse bir kâr payı almıyor ya da bir kooperatif gibi kooperatif geliri elde etmiyor. Herkes kendi konusunda uzman STK'lar var ve bu uzman SAT'ların başındaki insanların da kendi çevresinde oluşturduğu gönüllülerin her biri zaten bizim orada bileşenimiz. Biz hepimiz onlarla beraber bir aradayız. Kent konseyini oluşturan da zaten bu gönüllüdür. Ayı bir tabanımız ya da ayrı bir misyonumuz. Ayı bir çalışan ekibimiz yok (G1).

Üç yıldan beri hemen hemen her konuda bir şekilde müdahil olmaya çalıştık. Yani hem güncel konuların üzerinden gittik işte daha önce sel, yağmur, afetler olduğu yangınlar oldu. Aslında gündem neyse onun üzerinden gidiyoruz ama onun haricinde de genel konularda da çalışma gruplarından gelen önerileri değerlendiriyoruz tabii ki. Yani mesela

pandemi sürecinde halk sağlığı çalışma grubumuz. Yanlış bir bilgi sonucunda sokaklar dezenfekte edilirken dedik ya bunun bir yararı yok, bunu durduralım. Önce Ankara Büyükşehir Belediyesi, sonra da tüm Türkiye’de bu durduruldu. Yani işte hayvan hakları çalışma grubumuzun öneri doğrultusunda Ankara’da bir hayvan barınağı yapılmaya çalışıyor. Bisiklet meclisimiz Ankara’da 100 km bisiklet yolu yapilsın dedi. Üniversiteler birbirine bağlanan öneriler yapıldı işte. İlk iklim meclisimizin suya saygı buluşmaları en önemli çalışmalardan bir. Bunun yanında biz eko iklim diye ekonominin, iklimin ekonomiye katkısını öne çıkaran çok büyük bir forum da yaptık. ATO’da atölye işbirliğinde biz aslında bir konuyu gündeme getireceğim zaman sadece kendimiz ve çalışma gruplarımız değil. Bize bağlı 1. 800 bileşenin ilgili STK ya da devletle ya da il ile, büyük üniversitesiyle, akademisiyle beraber o konuyu ele alıyoruz. Yani tek başımıza alıp yürütüyoruz. Tabi ki bu süreçte bir bazen koordinatör görevi yürütüyoruz, bazen de yardımcı görevi yürütüyoruz. Bize düşen görevlerde ana şeyde kumandada olmamız gerekmiyor sadece getirip birine devre edebiliyoruz. Önemli olan bu kente daha sağlıklı fikirler sunarak bu fikirlerin hayata geçmesini sağlamaktır (G3).

Daha önce meclislerde, toplulukta, yangında selde zarar gören insanlara yapılan. Gıda yardımcı malzemeler desteğini gördüm. Bundan sonra Ankara Kent Konseyi. Türkiye geneline sadece Ankara Kent Konseyi olarak değil tüm Türkiye’ye örnek olacaktır çalışmalar yürütüyor diye düşünüyorum (G4).

Biz çalışıyoruz. Evet, ben engelli meclisindeyim. Engelli meclisinde Otistik çocuklarımızla birlikte bu çocuklarımıza ne yapılabilir ne yapmamız gerekir onları çalışıyoruz. Onlarla ilgili yapmış olduğumuz çalışmalardan birinden bahsedeyim. Size otobüs şoförlerinin eğitime alması bu çocuklarımıza nasıl davranabilirler? Otobüste işte bir tekerlekli sandalyeyle binerken onlara nasıl davranmaları gerektiğini de bir eğitim aldılar. Bunun haricinde de onlara bir çip geliştirildi. O çipi direklere tuttuklarını bir sonraki durakta engellinin olacağını daha yavaş gelmesi gerektiği hakkında onlara sinyal verilen bu tür eğitimlerin veya Kızılay’da bir engellinin nasıl yürüyebileceği, ışıkların kaç saniyesi yanacak öyle yerler var ki mesela benim bildiği 20 saniyede yanıyor bizler gibi sağlam insanlar bile geçemiyor. Bunlarla ilgili sadece engelliler değil Ankara’da rahat nasıl yaşanabilir çalışmaları yapıyoruz. Burada hocalarımızla beraber tabi ki. Ankara Kent Konseyi iyiliğin başlangıcı olduğu bir yer diye

düşünüyorum. Ben gerçekten buna çok yürekten inanıyorum. Burada hiçbir şey gözetmeksizin amaç nedir diye gözetmeksizin çok güzel insanlar geliyor ve burada çalışmalar yapıyorlar. O kadar güzel konulara değiniyorlar ki bu insanların hem kendi uzmanları geliyor hem de bu hayatın zorluklarını yaşayan insanlar gelerek hepsini bir araya getirerek burada büyük çaplı çalışmalar yapılıyor (G7).

Bundan 2 yıl kadar önce katılmıştım. İlk katıldığım etkinlikte aslında pandemi süreciydi. Pandemi sonrasında pandemi gençlik çalıştay yapıldı. Gençlerimize pandemi sürecindeki problemleri nelerdir, bunları nasıl aşabiliriz ya da işte bunlar noktasında farkındalığımız yeterince var mı? Daha sonrasında çeşitli organize oryantasyon faaliyetleri oldu. Oryantasyon faaliyetlerinin ardından birkaç müze gezilerimiz oldu işte Türk Tarihi Müzesine geldik. İsmet İnönü'nün Köşkünü gezdiğimiz projelerimiz oldu. Çalışma gruplarımız ile eko iklim zirvesinin gençlik ayağını bizi yönetiyoruz. Eko iklim zirvesinde aktif olarak yer aldık. Gençlik forumunda bulunduk. Daha sonrasında istatistikleri çalışma gruplarımızda beraber işte çeşitli proje önerilerinde bulunduk işte ya da istatistikten araştırma faaliyetlerimiz oldu. Bunlarla işte gençlerin mesela alabildikleri 100 temel ürün nelerdir? Bunların bir araştırmasını yaptık. Gençlerin yurt dışına çıkması noktasında engeller nelerdir ya da çıkma eğilimleri nasıldır? Bununla alakalı ekonomik durumları ya da işte bunun üzerine bir çalışma yürütülecek ise gençleri yönlendirme noktasında nasıl çeşitli etkinlikler yapılabilir gibi faaliyetlerimiz oldu. Geçtiğimiz dönemlerde işte yine İzmir'de mesela İzmir iktisat kongresi gerçekleştirildi. Orada gençlik meclisi olarak bulunduğu bir formda yer aldı. Yaz dönemleri dilini üniversite tercihi yapan arkadaşlarımıza hangi üniversite bölümlerini tercih etmezler ya da işte kariyer yönlendirmeler noktasında bu arkadaşlarımıza bir eğitim verdiğimiz, daha doğrusu yardımcı olduğumuz faaliyetlerimiz oldu. Pandemi den sonrasında Ankara'ya yerleşen bir gelen öğrenci arkadaşlarımız için Ankara'da nasıl yaşanır ben ilk defa Ankara'ya geldim bununla alakalı neler yapabilirim diye bir el kitap A dan z ye Ankara diye bir el kitapçığı bastırdık ve bu süreçte beraberinde Ankara'ya gelen arkadaşlarımızı otogarda karşıladık. Ne yapacaksınız işte kalacak yerleri uzak. O dönemde mesela barından çok büyük bir problemdi. Bizde yerel idare ile beraber bir politika içerisine girdik. Politika ürünlerimiz de şuydu. Büyükşehir Belediyesinin işte yerleri var, otelleri var ya da işte kurumları kalınabilecek barınakları var. Bu tür yerlerde barınma yerleri var. Daha doğrusu bu tür yerlere

bizim öğrenci arkadaşlarımıza açabilirsek onların barınması noktasında en azından bir nebze de faydamız dokunur diye başladığımız projede yaklaşık bir 15.000 kadar öğrenci arkadaşımızın yerleştirilmesine, bunun bir Türkiye gündemine gelmesine vesile olduk. Mesela Ankara'da, kervan geçmediği yerler, daha doğrusu banliyö tren hattında abonelik geçmiyordu. Bununla alakalı mesela bizim bir önerimiz oldu. Büyükşehir belediyesiyle engellilerin ve kadınların akşam saat yediden sonra istedikleri duraklarda durak aralarında inip bilmelerinin önerisini vermiştik. Bunu da hayata geçirdik. Belediyede biz kendimizi bir muhatap olarak aslında bulamıyorduk. Bir karşımızda muhatap olarak bir şube müdür ya da bir birim yoktu. Bununla alakalı nasıl bir çalışma yürütebiliriz diye ortaya koyarken belediyenin gençlik ve spor birimini, daha doğrusu biz gençlik birimi olarak ele alınmasını istiyorum. Gençlik ve spor Daire Başkanlığı kuruldu. Onlarla ortak paydada çeşitli planlar, programlar yapıyoruz. Üniversitelerde gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerimiz var. Düzenli olarak spesifik bir konu belirleyip biz kendimiz işte alanında uzman kişileri çağırarak bir sempozyum, seminer tarzı şeyler, düzenlediğiniz programlarımız var. Üniversitelerde konserlerden bahsediyordum. Yaklaşık şu an 45 tane üniversitede konserler bu konserlerde şöyle ünlü sanatçılar vesaire gelmesinden ziyade orada bulunan bizim paylaşımımız olan gençler kendi müzik gruplarıyla beraber kendi işini yapmak istedikleri faaliyetlerle beraber çıkıyorlardı (G17).

Ben tüm çalışma gruplarında vardım ve Ağustos ayından beri çok etkindim. Kadının liderler, kariyer, istihdam çalışma grubu olarak lise çalışma grubu olarak akran eğitimi ilk yardım Kızılay'dan destek alarak bu gibi etkinlikler oluyordu. Yani genel olarak Ankara'daki gençlerin Ankara'yı daha nasıl eğlenceli ve gençler için de yaşanabilir hale getirebiliriz üzerine çalışmalar gerçekleştiriyordu (G18).

Ekim ayında Mogan gölü çevresinde plastiksiz yaşam etkinliği yapılmıştı. Hani geri dönüşümle ilgili daha çok hani bu iklim krizine için ne yapabiliriz? Onunla ilgili bir etkinlik yapmıştık. Aralık ayında da Dünya Engelliler gününde serebral partisi bireylerle bir araya gelip Cüneyt Gökçer sahnesinde tiyatro izlemiştik. Onlarla bir araya geldik. Aynı zamanda 18 Aralık'ta da kadın liderler zirvesi yapıldı (G22).

2.3.3. Ankara Kent Konseyinin deprem öncesi üyeleri ve gönüllüleri arasındaki etkileşim

Üyeler ve gönüllüler arasındaki etkileşimin nasıl olduğu incelendiğinde sıcak, kurallara bağlı olmayan samimi bir ortama sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Daha önce oluşturan bu gönüllülük üzerine inşa edilen doğal ortamın olağanüstü bir durum ortaya çıktığında gerçek bir benzetim ortamı oluşturduğunu ve hızlı bir biçimde uyum sağlanabildiğini doğrulamaktadır.

Biz bunu daha öncesinde de simülasyonunu yaptık. Nasıl yaptık? Daha önce biliyorsunuz Kastamonu bölgesinde bir sel olayı oldu ve biz bu süreç içerisinde de bir araya gelip yine o bölgedeki insanlara ya da sivil toplum örgütlerine nasıl destekleneceği ile ilgili çalışmaları yaptık. Bu da bizim için bir depremden öncesi bir simülasyonun oldu gibi (G1).

Zaten Ankara Kent Konseyi sadece bir proje bazlı değil, özellikle gençlerimiz ve derneklerimizin bulunduğu yer. Farklı konulardan dolayı sürekli birbirimizle iletişim kurmada yardımcı olan networkümüz var. Bu bizim güçlü yanlarımızdan birisi. whatsapp grupları üstündeki çalışmalarımızdan dolayı da zaten her türlü çalışmanın bir şekilde birbirimizle iletişim kuruyoruz. Yani düşünün, Ankara'daki gerek belediyenin gerek Kent Konseyini yapmış olduğu çalışmalar sonucunda Cumhurbaşkanı Senfoni Orkestrasının içinde bile biz varız. Onun için burada birbirimizle bir diyalog kurma noktasındaydı. Birbirimize ulaşma noktasında bugüne kadarki çalışmalarımızdan dolayı mevcut kurulmuş olan bir networkümüz var. Bu network bizi daha güçlü kılıyor (G1).

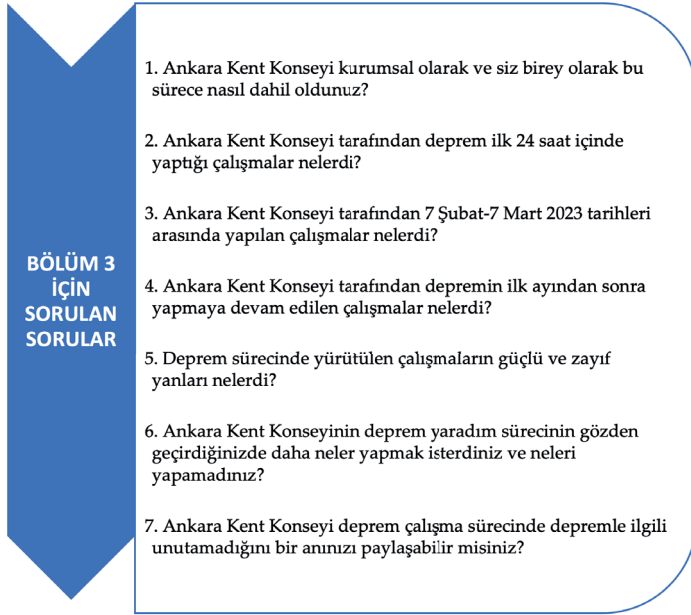
BÖLÜM 3

ANKARA KENT KONSEYİ DEPREM ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN KATILIMCI GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Kıymet SELVİ

3.1.Giriş

Ankara Kent Konseyinde yapılan deprem çalışmalarına ilişkin çalışmalara destek veren Konsey ve Konseyin bileşenleri ile bu çalışmaya depremden hemen sonra dahil olan gönüllülerin deprem sürecinde yapılan çalışmalara ilişkin görüşleri kitabın bu bölümünde açıklanmıştır. Deprem yardım çalışmalarını sürdüren ekibe deprem çalışmaları hakkında sorulan soruların yanıtı tek tek analiz edilerek her soruya verilen yanıt bu bölüm içinde yer alan alt bölümlerde açıklanmıştır. Deprem sürecinde aktif yer alanların deneyimlerinin ortaya çıkarılmasına yönelik sorulan sorular aşağıdaki Şekil 3.1' de yer almaktadır.

Şekil 3.1. Soru Listesi

3.2. Ankara Kent Konseyi kurumsal olarak ve siz birey olarak bu sürece nasıl dahil oldunuz?

Ankara Kent Konseyi'nin Deprem yardım sürecine dahil olması ile ilgili belirtilen görüşlerden hareketle Konseyin bileşenleri ve bileşenler ile birlikte hareket eden gönüllülerinin toplumsal, sosyal olaylara ve felaketlere karşı çok duyarlı oldukları söylenebilir. Özünde Ankara kentinin yaşam kalitesini her açıdan artırmaya amaçlayan Konsey Türkiye'nin herhangi bir yerinde

ortaya çıkan felaketlere karşıda da aynı hassasiyeti göstermektedir. Konseyin başkentte olması nedeniyle Ankara Kent konseyinin Ankara'nın yanı sıra tüm Türkiye'ye odaklanma konusunda farkındalık düzeyi çok yüksektir. Geçmişte yaşanan sel ve yangın olaylarına dahil olma refleksi Ankara Kent Konseyi'nin tüm Türkiye için çalışmakta olduğunu açıkça göstermektedir. Ankara Kent Konseyi ve bileşenleri olaylar karşısında elde ettikleri bu deneyime dayalı olarak olaylar karşısında hızlı tepki verme refleksi kazanmış ve hiçbir üyenin ya da başkanın onları konseye davet etme gibi bir çağırma ya da davete ihtiyacı olmadan kendileri inisiyatif olarak hareket ettikleri söylenebilir. Bu nedenle, yaşanan herhangi önemli bir olayla ilgili olarak Kent Konseyi bileşenleri çoğunlukla adres olarak Ankara Kent Konseyine gelmeyi ve yapacakları çalışmalarını Konseyden yürütmeyi tercih etme eğiliminde oldukları görülmektedir.

Ankara Kent Konseyin bileşenleri konsey çalışmalarını bildikleri için Konseyin bu sürece dahil olacağından emin bir biçimde kendilerinin de süreçte olması gerektiğine karar vermişlerdir. Konseyi tanıyanların veya konsey ile daha önce birlikte iş yapmış olanlar Konseyde daha önce yaşadıkları deneyimlerine dayalı olarak sürece kendiliğinden dahil olmuşlardır. Ankara Kent Konseyi kurumsal olarak ve siz birey olarak bu sürece nasıl dahil oldunuz? sorusuna verilen yanıtlara aşağıda yer almaktadır.

“Ankara Kent Konseyi Türkiye'nin Kent Konseyi olarak gördüğümüz için diğer çalışmalarımızda da depremin meydana gelmesinin ardından hemen hemen herkes bir şekilde hareket geçmişti. Konseydeki çalışmaların kimin başlattığını bugün sorsanız tam olarak cevabın vermek çok zor. Çünkü böylesine büyük bir afet de karşılaştığımız zaman birçok gönüllümüz hem yönetimde olanlar hem de sadece gönüllü olanlar hiçbir yerden doğru dürüst telefon beklemeden zaten orada hazır olurlar. Bu konsey çalışmalarına dayalı olarak ortaya çıkan olumlu bir bakış açısıdır” (G1).

“Deprem tabii saat sıfır dörtte olunca biz sabahleyin ilk işimiz ben aynı zamanda Ankara kent konseyinin çalışma grupları koordinatörüyüm. Bizim afet çalışma grubu diye bir grubumuz var. Orada da afetlerle ilgili değişik çalışmalar yaparız hemen o grupta toplantı yaptık. İlk gün saat 11.00 gibi hemen AFAD'la iletişim kurarak ilk ihtiyaçlar öğrendik ve yardım ve destek için çağrıya çıktık. Bizim 1600 bileşenimize çağrıya çıktık. Bu arada bizim muhtar bir yönetim kurulu üyemiz var. Cevriye hanım Cevriye Hanım geldi. O da Ankara'daki bütün muhtarlara aynı duyuruyu yaptı. Aynı zamanda Çankaya Bölgesi Muhtarlar Derneği Başkanı bir anda bir baktık

ki buraya malzeme akmaya başladı. Önce işte ısıtıcı dedik, battaniye dedik işte içlik dedik, çorap dedik işte termal birtakım şeyler istedik bir baktık buraya çok yoğun bir şekilde malzeme gelmeye başladı. Bu arada gençlerimiz organize oldular Konseydeki toplantı salonlularından bir onlara tahsis edildi. Tahsis edilen odada bir anda 20-30 tane bilgisayarla gençler çalışmaya başladı ve sayıları giderek arttı. Ben gençlerin ne yaptığını iki gün sonra anladım. Çok yoğun bir şekilde malzeme göndermeye başladık. Bir yandan da gene Ankara'da da bizim üyemiz onların da yardımıyla malzemeler işte yeni malzeme. Termal içlik ise 1.000 tane 2.000 tane tabii araç gerekti hemen biz. İlk gün akşam saat 21.00 gibi sanırım ya da 22.00 gibi ilk tırımızı gönderdik. Buraya gelen her malzemeyi gençlerimiz tek tek açtılar. Tek tek tasnif ettiler, gelen malzemelerin içinde insanlarımız evde kullandıkları belki oraya yaramayacak malzemeler de gelmişti. Onlara ayırıp tamamen ayıklayarak özel paketlerin içinde kutular naylon içine yerleştirildi. Ankara Büyükşehir Belediyesinin imkanlarını yararlanarak ilk tırımızı göndermiş olduk. Yani belki de oraya ulaşan ilk tırlardan biri de Ankara Kent Konseyi'nin tırır" (G3).

"Bence Ankara tarihinde hatta Türkiye tarihinde ve kişisel tarihlerimizde de yer alacak bir çalışma sergiledik diyebilirim. Ben Kent Konseyin paydaş olarak burada bir şeyler yapılacağını biliyordum ve ayrıca ben Tohumluk Sosyal Yardımlaşma Eğitim Kültür ve Sanat Vakfı" başkanı olarak burada aktiftim. Bu nedenle Ankara Kent Konseyini aktif olarak kullanma becerimi geliştirmiştim. Bir de Ankara Kent Konseyinin Danışma Kurulu Üyesi olmam nedeniyle sorumluk hissediyordum. Bir de ağ meselesi yani Türkiye Kent Konseyi Birliğinin Üyesi olmak demek bu kent konseylerin Türkiye'nin her yerinde ve deprem bölgesinde de aktif olarak mevcut olmaları demektir. Tüm kent konseyleri ile bağlantılı olmaları demektir. Kurumun başında olan ve işin içinde olanlar devlet kurumları ve yerel yönetilmelerle yakın ilişkileri olan kişilerdir. Bunu bildiğim için Ankara Kent Konseyinde mutlaka bire şeyler vardır diye düşünerek harekete geçtim yönettiğim vakfı da öğlenden önce bir toplantı yapıp hemen konseye geldim ve burada bulunan 40 gençle birlikte bir nefer gibi çalışmaya başladık" (G5).

"6 Şubat günü ne yapabilirim diye düşünürken aklıma Ankara Kent Konseyi Başkanı geldi. Başkanımızın daha önceki çalışmalarından aklıma geldiğinde orada mutlaka bir destek vardır diye düşünüp Konsey

binasına geldim” (G4). “Depremi öğrendikten sonra Ankara Kent Konseyine kendim geldim. Çünkü bu sürece ben çok alışkınım. Geçen yıl yaşanan yangın felaketi sürecinde de ben buradaydım yangını öğrendiğimi duyar duymaz ne yapabiliriz diye hepimiz birlikte koşarak gelip süreci başlatmıştık. Depremde de aynı oldu” (G7). “Depremi öğrendikten sonra ilk refleksimiz ben ne yapabilirim oldu. Bu deprem daha önceki depremlerden çok farklıydı. Önce dernek olarak bir araya geldik ve yardım amaçlı bir para toplamaya başladık. Bu parayla neler yapabileceğimizi araştırdık. Yardım yapabilmek için gerekli olan hazırlıklara önce kendi derneğimizde başladık ve oradaki çalışmalarını tamamladıktan sonra ikinci gün Ankara Kent Konseyine geldim” (G8).

Gençlerin Deprem yardım sürecine dahil olmaları ya Gençlik Merkezi WhatsApp gruplarından gelen çağrı ile ya da arkadaşlarından aldıkları haberler sonucunda Ankara Kent Konseyi deprem çalışmalarına dahil oldukları görülmektedir. Gençlerin deprem yardım sürecine dahil olmaları ilgili belirttikleri görüşler aşağıdaki şekildedir.

“Ankara Kent konseyi 04.17’de yaşanan depremin ardından sonra birkaç saat sonra elbette ki haber geldi ve herkes Ankara’da neler yapabiliriz diye ilk önce bizler buraya geldik” (G10). “Depremden öncesi Başkent Gençlik Meclisi projelerinden haberim vardı ve dahil olmak için başvurumu yapıp ekibe dahil edilmişim henüz hiç çalışmadan deprem oldu ve gruplarımızda Ankara Kent Konseyi binasında toplanılacağına dahil mesaj atıldı, bu şekilde sürece dahil olmuş oldum” (G12). “Deprem olduğu 6 Şubat günü bir arkadaşım Ankara Kent Merkezinde Koordinasyon odasında çalıştıklarını ve yardıma ihtiyaçları olduğu için beni aramıştı. Arkadaşımın araması ile sürece dahil oldum” (G13). “Başkent gençlik meclisinin WhatsApp grubuna gelen çağrı mesajı ile depremin ilk günü kent konseyi binasında süreçle ilgili ne yapabiliriz diye toplandık” (G14).

“Deprem sürecinde ilk gün bireysel olarak bir şeyler yapmak istedim ve arkadaşlarımla beraber her türlü yardıma koşturduk. Daha sonrasında tesadüfen bir arkadaşım ile görüşme sağladım. Beni daha sağlıklı ve verimli bir çalışma yürütebilmek amacıyla Ankara Kent Konseyi binasında çağırıldı” (G15). Depremi ilk gününde sabah 9-10 gibi kendimizi kent konseyinde bulduk. Direkt olarak zaten bizim gibi arkadaşlarımızla da koordineli olarak mesajlaşıyorduk. Gençlik Meclisi Üyeleri olarak aramızda var olan mesajlaşma sistemi ile haberleşerek sürece dahil oldum” (G17). “Ben ilk birkaç gün gidemedim. Evim çok uzak olduğu için

kar yağıyordu. Tipi vardı ve dolmuşlar çalışmıyordu. Dördüncü günden itibaren gittiğimde oradaki düzen şu şekildedeydi, ben koordinasyon odasına geçtim. Zaten direk koordinasyon odası vardı. Psikososyal destek veriliyordu. Psikoloji veya PDR-Psikolojik ve Danışmanlık öğrencileri. Aynı şekilde aşağıda bir mağaza oluşturulmuştu kapıda e-kayıt alan görevli arkadaşlarımız vardı bu şekilde düzen oluşturulmuştu ve bu düzenin içerisinde kendinize bir parça bulmaya çalıştık” (G18). “Aslında oraya gelen hiçbir genci kimse yani zorla çağırılmamıştı. Herkes kendi geldi kendisi bir işe yarayabilecek bir şeylere yardımcı olabilmek amacıyla geldi. Çünkü gençler bir şeyler yapmak istiyordu. Yani kimseye de kimse zorla çağırmadı.” (G21). “Ben biraz daha dışarıdan bir görüşle anlatacağım. Deprem sabahı biraz daha geç kalktım. Ben 11-12 gibi kalktığımda ilan gruplarımız var. Bizim ilan grubu tüm gençlik meclisine girebildiği bu ilan grubuna birçok adres gönderildiğini gördüm. Yine meclis’ ten arkadaşlarım deprem bölgesinde bu bölgelerdeki arkadaşlarıma ulaşmaya çalıştım. Daha sonrasında da çalışma grupları gruplarında ilan grubuna ve hani meclisin genel gruplarına hani müsait olanlar kendi konseyine gelebilir mi? gibi mesajlar geldi” (G19). “Deprem olduğu sabah ben çok sonra yani öğleden sonra geldim. Kent konseyine ilk önce toplanmasına dair mesajlaşmalar vardı. Yani, şey, ben çok daha içinde değildim. O zaman birkaç arkadaşımız gitmiş ve hani süreç oluşturmuş, ne yapmamız gerekiyor, nasıl yapmamız gerekiyor? Diye arayış içindeydik. Bize de WhatsApp gruplarına mesaj geldi dediler ki hani depremlerin insan gücüne ihtiyacımız var gelebilecek olanlar gelsinler diye yazmışlardı. Ben de o şekilde Ankara Kent Konseyinde yürütülen sürece dahil oldum” (G22). Başkent Gençlik Meclisi’nin WhatsApp grupları aracılığıyla deprem çalışmalarına başladım. Depremden sonraki ikinci günden itibaren aktif olarak çalışmaların sonuna kadar sürece dahil oldum (G24).

Sonuç olarak kent konseyi tarafından yürütülen çalışmalarda kent konseyinin bileşenleri sürece kendiliğinden dahil olurken, gençlik merkezinde görev yapan gençler ya kendi inisiyatifleri ile ya da gelen mesaj ya da çağırma telefonu ile sürece dahil olmuşlardır. Ankara Kent Konseyi meclis ve topluluklarında yer alanlar Konseyin işlevi çalışma biçimi, deneyimi, olaylar karşındaki duruşunu dikkate alarak kendiliklerinden hareket geçme konusunda herhangi bir sorun yaşamamışlar ve Ankara Kent Konseyi binasında olmaya karar vermişlerdir. Bu sonuç Ankara Kent Konseyinin acil durumlarda birlikte hareket edilecek önemli bir sivil toplum yapılanması olduğu ortaya koymaktadır.

3.2.1 Depremın duyulmasından sonra Ankara Kent Konseyinde deprem çalışmalarınız organize etmek üzere görev iş bölümü için bir toplantı yapıldı mı?

Ankara Kent Konseyinde evet bir toplantı ve iş bölümü yapıldı diyenlerin sayısı düşük. Bu sürece herkes farklı zamanlarda katıldığı için yapılan kısa ve küçük grup toplantılarına katılamamış olabilirler. Yönetim kendi arasında toplantı yapmış olabilir bu afet çalışma grubunun başkanla ve başkan yardımcılarını ile yaptıkları toplantıdan anlaşılıyor. Ancak bu formal toplantıdan çok acil ve kısa süreli toplantı olduğu için tam bir toplantı yapılmamış olabilir. Görüş veren paydaşların görüşlerine bakıldığında ilk saatlerde kendi dernekleri ya da vakıflarında toplantı yaptıkları için Konseyde yapılan toplantılara katılamadıklarını söylemişlerdir. Gençler iş bölümü yapma konusunda daha fazla çaba gösterdikleri ve bazen anında alınan kararla çok farklı görevler üstlendiklerini dile getirmişlerdir. Yetişkinler ise kendi ağırları üzerinden destek arama ve bulunan desteklerin depremzedelere ulaştırılmasını yönelik çok farklı görevler üstlenerek sürecin gerçekleşmesi için olağanüstü çaba ve fedakarlıklar yapmışlardır. Ankara Kent Konseyi “Depremın duyulmasından sonra Ankara Kent Konseyinde deprem çalışmalarınız organize etmek üzere görev iş bölümü için bir toplantı yapıldı mı? sorusuna bu çalışma kapsamında görüşleri alınan katılımcılardan gelen yanıtlar aşağıda yer almaktadır.

“Hemen afet çalışma grubu ile iletişime geçildi Kent Konseyi Başkanı ile görüşüp afet çalışma grubunu topladık ve neler yapabileceğimiz görüştük” (G3). “Ben öncelikle kendi vakfımda öğlenden önce bir toplantı yapıp hemen konseye geldim ve burada bulunan 40 gençle birlikte bir nefer gibi çalışmaya başladık” (G5). Yardım yapabilmek için gerekli olan hazırlıklara önce kendi derneğimizde başladık ve oradaki çalışmalarını tamamladıktan sonra ikinci gün Ankara Kent Konseyine geldim o yüzden Konseyde toplantı yapıp yapılmadığını bilemiyorum. Yapılmış olacağını düşünüyorum” (G8). Kent Konseyi yönetimi bir araya gelerek toplanıp neler yapılması gerektiğine karar verilmeye çalıştılar” (G10). “Başkent gençlik meclisi üyesi olarak depremin ilk günü kent konseyi binasında süreçle ilgili ne yapabiliriz diye toplandık” (G14)2. “Çalışmaları daha düzenli devam ettirebilmek için iş bölümü yapıldı” (G16). “Evet” (G17). “Yani buradan da sürekli üretilebilir diye bir toplantı yaptık ve üç farklı gruplara ayrıldık” Sabah toplandıktan sonra aslında gelen arkadaşlarımızla beraber bir toplantı aldık. Yani süreci nasıl devam ettirebiliriz, nasıl ilerleyebiliriz? Buradan oraya bizim gitmemiz mi gerekiyor” (G21). “Kent konseyine gittim ilk

başta farklı görevler için gruplara ayrıldık. Bu gruplar bazen değişiyordu. Nerede ihtiyaç yoğunlaşıyorsa biz orda çalışma katılıyorduk. Örneğin gelen yardımları kolileme, ondan sonra adres koordinasyonunu, gelen enkaz bilgileri atabilir mi? gibi daha çok o şekilde yürüttük daha sonraki ilerleyen süreçlerde de orada bir mağaza açtık gelen depremzedeler için kıyafet, hijyen malzemeleri sağlama ve depremzedelerin onlara erişmeleri için destek olma, barınma konusunda olsun, ihtiyaç saptama ve bölgeleri belirleme, yardım gönderme, yiyecek yardımı yapma, iletişim kurma vb. görevleri ihtiyaç oldukça yaptık. Çoğu zaman iş bölümü yapılmadan kendiliğinde devreye girerek ihtiyaca görev görevler üstlendik” (G22). Evet ilk günler yapılmış. Daha sonrasında benim de dahil olduğum süreç içerisinde her akşam gün sonu toplantısı yaptık. Hem Ankara Kent Konseyi hem de Başkent Gençlik Meclisi olarak bu toplantıları gerçekleştirdik (G24).

3.2.2. Daha önce bir eylem planınız var mıydı? Eğer hazır bir eylem planınız yoksa o zaman toplantıda nasıl bir planlama yaptınız?

Ankara Kent Konseyin “Afet Risk Yönetimi Çalışma Grubu” olması Ankara Kent Konseyinin bu konuda bir eylem planı yapması gerektiğini ortaya koymaktadır. Konsey ve çalışma grubu tarafından ortaya konulmuş bir afet eylem planı olmamasına rağmen acil durum karşısında hızlı planlamalar yapılarak depreme çok hızlı biçimde destek sağlanmıştır. Bu soruyla ilgili gelen görüşler aşağıda yer almaktadır.

“Aslında her acil durum kendi koşullarına göre kendine münhasır eylem planı gerektirir. Hiçbir acil durum ya da hiçbir afet bir öbürüne benzemez. Çünkü onu da ihtiyaç kalemleri öncelikle zaten farklı olabilir ama acil durumlara dair ki eylem planlarımızda üç aşağı beş yukarı neler yapabileceğimizi, nasıl organize olup hangi STK’larımıza nasıl ulaşabileceğimizi dair bir Networks’e sahiptir. Ama bu sadece deprem için değildi. Depreme özellikle deprem için ayrı bir çalışmış penaltımız yoktu.” (G1).

“Eylem planı konusu başlığı altında yaptığımız bir toplantı olmadı. Aslında her şey çok hızlı gelişti. Burada ne yapabiliriz düşünürken bir anda hepimiz bir araya toplanarak hemen hızlıca karar almak zorundaydık. Çünkü oradan Ankara inanılmaz bir göç vardı. Hem aileleri yerleştirme kısmında ev konusunda çok ciddi sıkıntı yaşıyorduk. Misafirhaneler yurtlar açıldı zorundaydı. Bunun için hepimizin bir arada olması

gerekiyordu. Biz burada birbirimizin isimlerini bilmeden birbirimizi ses tonlarıyla hangi görevi ve işi yaptığımızı bu süreçte öyle tanıdık aslında. Yani kimse kimseyi tanımıyordu burada. Çok güzel planlamalar yapıldı. Herkesin iş bölümü ve görevi ayrı olduğu için de çok organize bir ekip olduk. Hiç atlamadan hiçbir ailenin gelen misafirlerimizin hiç eksiklerini göz ardı etmeden düzenli bir şekilde. Devam ettik” (G2).

“Bizim bir afet çalışma grubumuz vardı. Yani içinde afet uzmanları, deprem uzmanları, farklı uzmanlar, arama kurtarma ekipleri, belediyenin işte zabıtasından gibi dairesinden ya da kurumların ilgili illerinden oluşan bir afet çalışma grubumuz vardı. Ama öyle bir afet anında ne yapacağımıza dair herhangi bir plan ortaya konulmamıştı” (G3). “Daha önce bir eylem planı var mıydı bilmiyorum açıkçası ama Kent Konseyini daha önce yürütmüş olduğu genel afetlerle ilgili bakış açılarından yola çıkarak bir hareket edildi, hareketlilik olmuştu” (G4). “Daha önceki sel ve yangın felaketlerinde bu türden bir hareket oldu mu? Bilmiyorum. Belki ben o çalışmalarda yer almamış olabilirim. Ancak bildiğim kadarıyla Ankara Kent Konseyinin üzerinde çalıştığı bir acil eylem planı yoktu. Deprem çok büyük bir felaket olduğu için eyleme geçiş farklıydı” (G5). “Ankara Kent Konseyi için önerebileceğimiz yani şimdi siz kendinizden organize olduğunuzu eylem planımız yoktu” (G10). “Bu tür bir plan var mıydı bilmiyorum. Ancak olmadığını düşünüyorum. Bizler hazırlıksız yakalandık” (G11). “Hayır Acil Eylem planımız yoktu” (G12). “Herhangi bir acil eylem planı yoktu” (G13). “Bir eylem planı yoktu, toplanıp süreç boyunca yapılabileceklerimiz 6 Şubat günü ilk toplanmamızda konuşuldu. AFAD sistemine adres bilgilerini geçerek çalışmaya başladık. AFAD ve CİMER sistemine adres bilgileri geçildi, yardım çağrısında bulunuldu.” (G14). “Afetlere karşı belirli bir planlama yoktu. Oraya ilk gün gelen ve daha sonrasında katılan tüm gönüllü gençlerin aynı zamanda bizi yönlendiren başkanlarımızın zamanla oturttuğu bir düzen eylem planı olarak sürdürüldü” (G15). “Hayır yoktu ancak zaman içinde durumu öğrendikçe planlamalar yapıldı” (G17). Hayır galiba yoktu (G24).

Verilen görüşlerden Ankara Kent Konseyinin daha önceden hazırlanmış Afet Eylem Planı'nın olmadığı söylenebilir. Afetlerle baş etmek sanki daha çok devlet kurumları tarafından yapılacak çok kapsamlı görev gibi görünebilir. Ancak bu konuda sivil toplum örgütlerinin hareket kabiliyeti çok daha etkili olabilir. Özellikle Ankara Kent Konseyi gibi güçlü bir paydaş yapısına sahip

olan bir konseyin Ankara Kentini Afetlere karşı daha dayanıklı hale getirecek önlemlerin alınmasını ve bu konunun ilgili ve yetkililerle etkili biçimde tartışılmasının sağlanmada etkin rol alması gerekmektedir.

3.3. Ankara Kent Konseyi tarafından deprem ilk 24 saat içinde yaptığı çalışmalar nelerdi?

Ankara Kent Konseyi sosyal ve toplumsal olaylara karşı gösterdiği duyarlılığı hızlı biçimde 6 Şubat 2023'te meydana gelen depreme karşı da göstermiştir. Bu duyarlılığı depremin ilk 24 saatinde yüklenmiş oldukları sorumluluk ve almış olduğu rolle ortaya konulmuştur. Konsey bir yandan depremin olduğu ilk 24 saatte deprem sonucu ortaya çıkan durumun tespit edilmesi ve kavranmasına yönelik çalışmalar sürdürürken diğer yandan acil ihtiyaç olarak kendilerine ulaşan talepleri karşılamaya çalışılmıştır. Ankara Kent Konseyinde deprem çalışmalarına katılanların "Ankara Kent Konseyi tarafından deprem ilk 24 saat içinde yaptığı çalışmalar nelerdi?" sorusuna vermiş olduğu görüşler aşağıda yer almaktadır.

"İlk 24 saatte organize olmaktan bahsediyorduk. O ilk 24 saat bizim için kıymetliydi. İlk 24 saat içerisinde biz iddia ediyorum ki kamunun bile olamadığından daha fazlasıyla sorumluluk yüklendik. Nasıl örgütlendi ilk 24 saatin içerisinde? Biz deprem bölgesindeki 10 ildeki depremin olduğu aynı gün biz yemeklerimizi vermeye başlamıştık. Yardımlar toplanmaya başlamıştık. Ve oradaki görev tanımlarında o ilk 24 saati kimin nerede görev alacağına dair ki bütün kadrolarda belliydi ve herkes işinin başındaydı. Özellikle burada gençleri de unutmamak lazım Gençler orada bizim her şeyimizi" (G1).

"İlk 24 saat buradan oraya ne gönderebiliriz derken bir anda konseye yorgan yastık, su, erzak gibi malzemelerin koca bir tırın 11-12 dakika gibi bir sürede doldurulması ile Konseyin asıl görevi başlamıştı zaten. Ondan sonra buraya gelen şeyleri oraya göndermek yerine gelen misafirlerimizin eksiklerini karşılamak için Konsey binasının alt katında bir mağaza oluşturmak istedik. Ceren hanımın fikriydi, çok da güzeldi. Konseyin alt katında çok güzel bir konsept oluşturuldu. Mağaza düzeni kuruldu. Öğrenciler mağazanın kurulmasında sonra ihtiyaçların bu mağazadan karşılanması sürecinde çok güzel çalıştılar. Mağazadan yararlanmak isteyenlerin kayıtları alındı, ailelerin ihtiyaçlarını karşıladılar, Konseye ulaşmaya

başlayan depremzedeleri misafir etmiş ve ihtiyaçlarını gidermeye başlamıştık. Güzel bir süreç başlamış oldu ilk 24 saat içerisinde” (G2).

“Şöyle biz şöyle, biz ilk 48 saat diyelim, ilk 48 saat tamamen malzeme göndermeye odaklandık. Yani biz ilk 48 saatte herhalde yirminin üzerinde araç gönderdik. Çünkü acil oraya gitmesi gereken ekmektir, sudur ya da giyecektir insanın ihtiyaç duyduğu malzemelerin hepsini bölgeye ilk 8 saatte gönderdik. İlk 8 saat bu hem tırla hem de Ankara’dan o bölgeye otobüsler gidecekti. Valiliğin ve AFAD’ın koordinasyonunda biz onlarla beraber hareket ettik. Gönderilen yardımlar bizim ATO’nun bir desteğiydi. Mesela ulaşım ekibiyle beraber koordine olduk. Oraya gidip çünkü tır bulmak da çok zordu. Herkes bir tır ya da otobüs göndermek istiyordu. O otobüslerde otobüsler önce Ankara Kent Konseyine uğramalarını sağladık, içlerini doldurduk. Ondan sonra araç arama çabasında bulunmadık. Mesela o otobüsler boş gidip dolu gelirken biz otobüsleri yardım malzemeleriyle dolu gönderilmesini sağladık. Gene insanlarla geri döndüler. Onu da verimli kullanmaya çalıştık. Yalnız ikinci günün akşamında buraya depremzedeler gelmeye başladı. Gaziantep’ten 56 kişilik bir aileye gelmişti. Gelenlerin içinde bulunan bir hanım hamileydi. 9 aylık falan. Buraya geldikleri üzerinde hiçbir şey yoktu. Sadece kendilerini getirmişlerdi. Anladık ki biz Ankara’ya çok yoğun bir talep olacak. Hatta onlarla sohbet ettiğimizde neden Ankara dediğimizde çünkü Ankara’da deprem yok demişlerdi. Gelen hemen hemen pek çok kişiye sorduğumda çok kötü bir şey yaşamışla ve artık tek kriterleri deprem olmayan bir yere sığınmaktı” (G3).

“İlk 24 saatte bir bölüm kent konseyindeki bir bölüm Başkanla birlikteki ekibimiz deprem bölgesine gitti. Onlar orada nelerin ihtiyaç olduğunu? Oradan gelen bilgiler dahilinde oraya neleri göndermemiz gerektiğini öğreniyorduk. Biz bu doğrultuda ihtiyaçları karşılayıp buradan oraya nakletmeye çalıştık. Karşılığında da oraya giden arkadaşlarımız, yani oradaki ekibimiz, başkanım ve ekibimiz gönderdiğimiz malzemeleri doğru insanlara ulaştırmaya çalıştı. 24 saat içerisinde başlattığımız ve sonuna kadar devam ettiğimiz işlem budur” (G4).

“Ankara Kent Konseyinin kapısından içeri girdiğimde girişte bulunan salonda masalar kurulmuştu. Burada hız çok önemliydi. Anında PR ekibi harekete geçerek tüm haberleşme kaynaklarını kullanarak yardım toplamaya başladılar. Anında buradaki 20 masanın üzeri gelen yardım malzemeleriyle dolup taşı. Gençler sanki birere mağaza tezgâhtarı gibi

çalıştılar ve çok doğal biçimde kendi kendilerine örgütlendiler, masalarını seçtiler atkı, bere, mont, pantolon, çorapları ayrı ayrı masalara yerleştirerek kolilediler. Bunların hepsi son derece doğal bir biçimde hiçbir sorun olmadan gerçekleştirilmeye başlandı. Bu çalışma sıra sırasında örgütlendiler. Evinde kendi odasını toplamayan geçler olarak gördüğümüz bu çocuklar çok güzel bir biçimde gelen malzemeleri ve giyecekleri tasnif ederek uygun şekilde katlayıp kullanıma hazır hale getirdiler. Ayrıca her kolinin içine kendi telefonlarının ve notlar yazara başsağlığı dilediler. Bu notlarda duygularının paylaştılar. Bu kolileri alan depremzedeler telefon açtılar veya mesaj gönderdiler. Bu yönetme ile adeta kendi PR çalışmalarının yapmış oldular. Bunları hiçbir yetişkin onlara söylemedi. Dakikada bir ihtiyaçlar ulaşmaya başladı. Belki felektin yaşanışı ilk değildi ancak bizim bunun içinde farklı biçimlerde yer alışımız ilkti. Örneğin PDR'ci gerekiyor denildiğinde bu neymiş diye öğrenmeye çalıştık. Ankara Kent Konseyi ile ilgili olarak bir şey daha paylaşmak istiyorum. Bir masa etrafında yan yana bir güvenlik görevlisi, bir partili, bir şarkıcı, bir vali, bir kültür müdürü yan yana gelerek dayanışma halinde çalışmış olması çok güzeldi.” (G6).

“Ankara Kent Konseyi olarak biz burada bir toplantı sabahın ilk saatlerinde gerçekleştirdik. Bu toplantının akabinde de neler yapabilirlerdi? Planladıktan sonra hemen harekete geçtik. Bu geçiş sürecinde ben direkt muhtarlarla organize olarak çalışan olabileceğimi ve mahalleden gelen bütün her şeyi muhtarlıklarına topladılar. Onları toplayarak buraya getirip ilk görevimiz sırlara yükleme konusunda harekete geçtik. İlk toplantımızı yaptıktan sonra buraya hemen bir tırımız geldi. Onun içine koyacağımız eşyaların toplama sürecine ben geçtim ve bütün Ankara'daki muhtarlarımızdan gönüllü, etrafımızdaki insanlardan, Kendi Konsey'inden beri araba alarak Özgürle beraber bütün muhtarlıklardan eşyaları toparlayıp buraya getirdik, ilk başta böyle başladık. Konsey binasının girişindeki ana salonda masalarımız vardı, her masamızda işte isimler yazıyordu. Şapka, eldiven, kıyafet, bluz, terlik bütün her şeye ihtiyaç olabileceğini duyduğumuz ilk acil ihtiyaçları. Paketleyerek kolileyerek tırlara yükleme işlemi yaptık.” (G7). “İlk 24 saat içinde yardımlar toplanma çalışmalarlarıyla birlikte deprem bölgesine gidiş çalışmaları başladı. Konseyin gençlik meclisi üyeleri ve Halil Ecer çıka geldi. Konseyin Bileşenleri ve Gençlik Meclisi üyeleri ve onların arkadaşları Kent Konseyinde neler yapabiliriz diye toplanmaya başladılar” (G10). “Ben Ankara Kent Konseyinin çalışanı olduğum için ilk 24 saate buradaydım. Deprem çalışmalarının

başlatıldığı andan itibaren Konseyde bulunduğum için ben daha farklı daha yoğun yaşadım yani onu söyleyebilirim. Depremzedeler bana hep şunu söylüyorlardı ya bizi dinlemeniz önemli biz hala şoktayız titriyorum diyen bir amcayı biliyorum. Bu süreçte hakikaten benim en çok hoşuma giden aklımda kalan onlara yapılan o hassas yaklaşımdı o çok önemliydi yani çünkü o kadar kırıldılar ki yani hepsi de dolayısıyla onları dinlemek bile onları anlamaya çalışmak bile yapılan yardımlar kadar çok daha önemliydi” (G11). “İlk 24 saatte ve sonrasında enkaz ihbarları teyit edilip AFAD sistemine girildi. Enkazdan vatandaşların çıkarılması sonrası bölgede bir takım iletişim problemleri olduğu için kayıp ihbarları yayılmaya başladı bunun neticesinde sağlık bakanlığı ve sosyal güvenlik kurumuyla iletişime geçildi, kayıp ihbarlarının bu iki kuruma bildirilmesi şeklinde bir çalışma yürütüldü ve bu çalışma sırasında çeşitli güvenlik açıkları oluşmaması adına çok hassas çalışıldı. Ankara’ya depremzede vatandaşların gelmesiyle farklı ihtiyaçlar doğdu ve gelen depremzede çocuklarımız ile etkinlikler yapmak, iletişime geçmek için psikososyal ekibi kuruldu” (G12).

“AFAD sistemine ihbarları girdik ve pek çok bilgi paylaşımı yaptık” (G13). “AFAD sistemine adres bilgilerini geçerek çalışmaya başladık. Sonrasında deprem bölgelerine ihtiyaçları gönderebilmek için sosyal medya üzerinden yardım toplandığına dair duyurular paylaşıldı” (G14). “Öncelikle durum hakkında net ve teyitli bilgileri toplayarak olayı iyice kavrayıp daha sonrasında nasıl bir yol izleneceğine dair bir toplantı yapıldığını söyleyebilirim. Bunun üzerine teyit edilen bilgilerin yetkili birimlere aktarımı sağlandı” (G15).

“Orada hemen kendimiz ne olarak ne yapabiliriz? Hani kent konseyinde daha ortalıkta hiçbir şey yok. Yani bir şeyler geliyor, haberler geliyor, deprem olmuş mu olmamış mı o bile net değil. Yani sadece bir deprem olmuş. Var yavaş yavaş adresler vesaire gelmeye başladı. Kent konseyini de hemen işte paydaşlarımızla yavaş yavaş destek malzemeleri gelmeye başladı, işte oraya gönderilmesi noktasında baktık bunlar. Yavaş yavaş da çoğalmaya başladı. Biz dedik. Hemen burada toplanıp bir ekip kuralım ilk başta ne buradan nasıl bir faaliyet çıkarabiliriz? Tartışmalar sonucunda bir koordinasyon odası kuralım dedik. Adresler çünkü sürekli geliyor bunu daha önceden de yaşamıştık. Yani bir afet sürecinde değil ama sessiz bir güç çok fazla ulaşıyor internetten bunun da farkındaydık. Sonraki günlerde bunu daha çok yaşadık daha doğrusu. Yani kent konseyinde

toplanacağız arkadaşlar böyle bir faaliyet alanımız var. Buraya da yardımlar geliyor. Bunları bizim tasnif eklememiz gerekiyor işte ne ürün var, nereye gelecek, nasıl yapacağız ekstradan da işte bu gelen bilgilerimiz bir şekilde ulaştırmamız lazım.

Depremün ilk günün akşamında bir baktık ki biz orada yüz yüze, 50 kadar genç olmuşuz. Zaten direkt olarak ikiye üçe bölündük. İlk gelen arkadaşlarımız zaten eşyaların tasnifini yapıyorlardı. Ekibimizde koordinasyon ekibi adı altında adresleri teyit edip, eğer bu adresler gerçekten doğruysa. AFAD, CİMER gibi sistemlere bildirme üzerine daha çok çalışmaya başladılar. Bir diğer ekibimiz de bizim paylaşımlarımızın olduğu olan arkadaşlarımız. Onlardan etkilenen varsa ilk olarak onlara hemen ulaşalım. Onlara nasıl yardım edebiliriz? Onlar buradalar. Arsa eğer oraya da gitmek isteyen çok fazla kişi vardı. Yönlendirmelerin noktasında nasıl bir çalışma yürütebiliriz diyerek bu şekilde ilerledi” (G17). Bahsedilen süreçte yani ilk 24 saat içerisinde yürütülen çalışmalar dahil değildim fakat duyduklarım şunlar; gelen yardımları istifleme, AFAD ekibine teyitli adresleri sisteme girmek, daha fazla yardım için duyurulara bulunmak (G24).

Ankara Kent Konseyinin, ilk 24 saat içinde deprem bölgesindeki şehirlerde yaşayan insanların hayatta kalmasına yardımcı olacak çalışmalara odaklanılmış olduğu görülmektedir. İlk 24 saatte yapılan çalışmaların ilki depreme destek olmak üzere organize olmak ve konseyin bileşenlerinin sahip olduğu güçlerinin Konseyin yürüttüğü deprem çalışmaları için birleştirilmesi şeklinde olmuştur. Bu sayede ihtiyaçların giderilmesi için farklı açılardan yardım ve destekler sağlanmıştır. Ayrıca kamu kurumları, sivil toplum örgütleri ve diğer yardım kuruluşlarıyla bilgi ve belge paylaşımı yapılarak o kurumlara destek verilmiş ve destek alınmıştır. Özellikle ilk 24 saatte Ankaralıların Konsey ulaştırdığı veya konsey bileşenleri tarafından toplanan yardımların koordinesi, dağıtımı, kullanıma hazır hale getirilmesi, ihtiyaç sahiplerine yardımların ulaştırılması ve yardımların bölgeye transfer edilmesine yönelik son derece önemli görevler gerçekleştirilmiştir. İlk 24 saate yapılan çalışmaların kapsamında büyüklüğü ve ülke düzeyinde yarattığı yıkıcı etki ile ortaya çıkan veya çıkacak olan ihtiyaçların öngörülmesi için yapılan çalışmaları da yer almaktadır. Uykusuz geçen ilk 24 saat sonucunda deprem bölgesine ilk yardım gönderen kurumlardan biri de Ankara Kent Konseyi olmuştur.

3.4. Ankara Kent Konseyi tarafından 7 Şubat-7 Mart 2023 tarihleri arasında yapılan çalışmalar nelerdi?

Deremden hemen sonraki saatler içinde deprem ile ilgili çalışmalarını başlatan Ankara Kent Konseyi depremin boyutları ortaya çıktıkça bir şekilde depremde kurtulan insanların daha güvenilir ve deprem dayanıklı yer olarak Ankara'ya gelmeye başlaması ile sürdürmekte olduğu çalışmalara ilave yeni çalışmalar yapmak zorunda kalmıştır. Konsey olayın sadece bölgeye yardım göndermekle çözülmeyeceğini Ankara'ya gelen depremzedeler için yeni eylem planları oluşturmaya başlamıştır. İlk gün belirlenen yardım yaklaşımı ve planlarını genişleterek farklı önlemler ve çözümler oluşturmaya başlamıştır. Konsey binasına ya kendi araçları ile ya da bölgeye gönderilen araçlar ile ulaşan depremzedeler için beleneme, barınma, sağlık, ulaşım, tıbbi ve psikolojik destek sağlamaya yönelik çalışmalar başlatmış ve bu çalışmalarını uzunca bir süre devam ettirmiştir. "Ankara Kent Konseyi tarafından 7 Şubat-7 Mart 2023 tarihleri arasında yapılan çalışmalar nelerdi?" sorusuna verilen yanıtlar aşağıda yer almaktadır.

"24 saatten sonraki süreç içerisinde önceliğimiz deprem bölgesinde neler gönderebiliriz, ne nasıl yardımcı olabiliriz diye organize olmuştuk. Ancak, depremin ikinci günden itibaren ilk günkü öngöremediğimiz başka bir şeyler ortaya çıktı. Deprem bölgesindeki insanların Ankara'ya doğru göç ettiğine şahit olduk. Bu durum karşısında hemen bir senaryomuz da şuydu, Ankara'ya gelen insanların konaklaması ve bunların burada beslenmesine dair destek sağlamaktı. Bu süreçte nasıl bir rol alabiliriz ve burada nasıl yardımcı olabiliriz? Sorusunun üzerine odaklandık. Depremzedelere yardım çalışması depremin olduğu günden sonraki süreç içerisinde. Tamamen kapanış noktasını düşünecek olursanız, hemen hemen 30 günü süren bir çalışma oldu" (G1).

*"Ben işin en zor kısmındaydık. Aileleri karşılama onların hikâyelerini dinleme aşlında onlara işte evlere yerleştirme kısmı. Yani böyle bir ekibi-
miz vardı bizim. Biz buna isteyerek gönüllü olarak katıldık. Bir süre sonra ya aslında şöyle buraya depremden hemen sonra yani ilk 45 gün içinde gelen aileler çok şanslıydı. Çünkü bütün aile olarak canlarını kurtarmış bir arabaya dolmuş Ankara'ya gelmiş. Ankara Kent Konseyinde sadece sığınacak yer arayan barınacak bir yer ihtiyacı olanlarla karşılaşılı-
yorduk. Gelen ailelerin hem kayıpları hem acıları çok büyüktü ve bununla karşı karşıya gelmek hayatımın en zor zamanlarından biriydi. Onları*

evlere yerleştirebilmek, eksiklerini tamamlayabilmek, her şeyi olan insanlara her şeyi olan yeni bir hayat kurabilmek çok zor. O yüzden hiçbir şeyi atlamadan eksiksiz yapabilmek düşüncesi bizim belki depremin ilk bir ayı hiç uyumadan gece gündüz burada acaba neyiz eksik kaldı? Atladığımız bir şey var mı? diye kendimizi yiyip bitirdiğimiz bir dönemdi ve hepimiz için çok zor bir süreç” (G2).

“Ankara Kent Konseyi’ne gelen depremzedeleri Kent Konseyinde tutamazdık. O zaman bu onları bir şekilde biz yerle bir yere yerleştirip ve girmemiz gerektiğini düşündük. Çünkü biz Ankara Kent Konseyiydik Ankara’ya gelen misafirlerimize ihtiyaçlarını görmemiz lazımdı hemen. Burada bu sefer işi biraz daha değişik buraya gelen malzemeleri bu sefer göndermek yerine Ankara’ya gelenleri ihtiyaçlarını karşılamaya döndürdük ve onlara barınma maçlı ev, yurt ve otel gibi imkânları sağlamaya döndürdük. Ona göre de ekipler kurduk, Konsey binasının alt katını bir mağazaya döndürdük. Hani biz al bunu giy diye değil, giydirip üzerine oldu mu olmadı mı bakacağımız bir şey yapalım dedik. Biz ilk bir ay içinde yaklaşık 11 tır, 15 otobüs, 15 kamyon, 6 diğer araçlarla beraber işte battaniye, su, giysi, gıda, içlik deprem kurtarma ekibi, doktor, mutfak, ekme, tıbbi ilaç verme ve benzeri yaklaşık 46 araç gönderdik. Toplam olarak bakıldığında yardımların 565 ton ve 40.000.000’un üzerinde TL olarak değer olduğunu düşünüyoruz. Bu araçların yanında işte bu bahsettiğim. Hem ikamet hem de depremzedelere giydirmeye ve ihtiyaçlarını görme anlamında da 7.000 aileye 41 42.000 kişiye 420.000 çeşit ve 1.600 1.680.000 parça ve bedeli de 66 milyona ulaşan malzeme verdik. Yani hemen hemen bir kişiye 10 çeşit, 40 parça malzeme. İç giyim, dış giyim, ayakkabı, palto, hijyen malzemeleri, çocuk bezi, çocuk maması gibi şeyler verdik. Yine Ankara’da 3.000 yakın kişiyi bu oran biraz daha fazla olabilir, ev, özel, yurt, otel, bağ evi gibi yerleştirdik. Bunları nereden bulduk? Bunu Kent Konseyi bileşenlerinin ve ATO’nun destekleriyle oldu. Çünkü insanlar çok yardımseverdi. Onların vermiş olduklarını ihtiyaç sahiplerine ve ihtiyaçlara göre dağıtımın organize ederek yani sadece eşleştirme pozisyonunu üstlendik” (G3).

“İlk 24 saatten sonra devam eden öncelikli deprem bölgesindeki insanların ihtiyaçlarını karşılarken, bir yandan da deprem bölgesinden Ankara’ya gelen insanlara yeme, içme, barınma, giyinme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmalar yaptık” (G4). “Kent Konseyi Devir Teslim Törenin gerçekleştirdi. Bu teslim törenin sonunda deprem bölgelerinden

gelen Ankara Kent Konseyi Başkanları ile ortak acil eylem planları geliştirdiler. Bölge ile ilgili devam eden çalışmalar var” (G5).

“İlk günden sonra buraya gelen insanlar olmaya başladığını görünce onlara ne yapabiliriz? Nasıl bir ev açabileceğimizi konusuna tekrar o bölüme yöneldik, ilk gelen misafirimiz gece yarısı kendi arabayla gelmişti. Arabayla gelen misafirlerimizi biraz daha elimizde hazırda gönüllü insanlardan, arkadaşlarımızdan, dostlarımızdan veya depremi yardımlarımızı duyup Konsey’e gelen gönüllü insanlardan bizlere evlerini açabileceklerini söyleyenlerden konaklama için gerekli olan ev, yurt ve otel odaları sağlanabildi. Konaklama ihtiyacı içinde olanlar; konumuna göre, uzaklığına, yakınlığına göre evlere yerleştirmeye çalıştık. Gelen insanların da durumuna göre ilk kişiyi mesela arabası vardı. Herhangi bir problemi yoktu. Ankara Beynam’daki eve götürdük. Depremzedeleri bulduğumuz eve götürmeden önce benim muhtarlığında annemler birlikte yemek yapıyordu, burada birileri yemeklerini alıp kıyafetlerini buradan alıp üstlerini, başlarını evlerde güzel bir ortamı sağladılar. Hatta o gece bizim gözlerimize o kadar baktılar ki biz burada mı kalacağız? Ne yapacağız şeklinde bir bakışla öyle hoş bir bakıştı ki; eviniz hazır, kapımız hazır, sadece sizleri bekliyoruz hoş geldiniz deyip onları evlerine yerleştiriyordu. Ağır hasta veya hani çocuklu olan, tedavi gören insanları da bir arkadaşım yurdunu açmıştı. O yurdu hastaneye yakın özel kız yurduydü. O yurt yıllarca kapalı duruyordu. Hemen oraya açıp çay demlemiş, sandviç ekmek yapmıştı mesela hastaları da orası çok yakın diye tedavi göreceklere yerlere bu çalışmalarını yaparken toplantıda masalara ayrıldık. Kimimiz ev, kimimiz yurt kayıtlarını almıştık. Ondan sonra kime işte uzağı yakına yerleştirecek diye bir planlama yaparak gittik. Biz bütün bunları yaparken boş evleri gönüllü olarak kira almadan verecek insanlar oldu. Bunların üzerinden de bunları yerleştirirken de evlere işte hiçbir eşyasının olmadığını, kendinin tuttuğu da oldu. Bir tanıdığımız ev var ama hiç eşyamız yok deyince ben tırlar bölümünden paketleme işte getirme götürme işleminden boş evlere nasıl eşya bölümüne tekrar o bölüme geçtim. O bölümde de arkadaşlarımızla birlikte işte eşya veren oluyordu. Sürekli onu not alıp onları getirip evlere direk gönderiyorduk. Ankara Büyükşehir Belediyemizin sağ olsun bize araçlarla gönüllü insanların araçlarıyla çok güzel destek sağladı. Yoksa bunları bir günde nasıl kurulabilir? Kendi evimizi 3 günde 4 günde 5 günde yerleştirirken bir günde nasıl ev kurulabilir öğrendik. Bu süreçte tabii ki herkes bize çok yardımcı oluyordu. Mesela bir tüle ihtiyaç var ben hiç tanımıyorum bir

perdeci arıyordu ve evlerin tüylerini ben dikebilirim diyordu. Evin ölçü at abla dedi. Yani bir günde bir evin bütün ihtiyaçlarını düşünerek acil ihtiyaçlarını karşılayarak artık evleri yerleştirme bölümüne geçmiştik. Bu kurduğumuz evlerin acil ihtiyaçları karışlamıştı; artık rahat, daha düzenli, daha tertipli, daha rahat yaşamlarına nasıl geçilebilir? gibi detaylarla uğraşıyoruz şu anda tabi. Eksiklerimizi gidererek de devam etmeliyiz” (G7).

“Gerek Ankara Kent Konseyi Başkan gerek başkanın etrafındakiler kıymetli dostlar insanlar gitmeye başlayınca burada bir de hani buraya gelen gençlerin çevresindeki gençlerde gelmeye başladı. Duyan gençler Ankara Kent Konseyi binasına akın akın geliyorlardı. Konsey binası çok kalabalık olmaya başladı. Bunun üzerine gençlerden çok kişiye artık biz göndermek zorunda kaldık ki neredeyse burası kaldıramaz hale geldi çok kalabalıktı artık dedik ki gruplarından paylaşım yapın vardiyalı olarak gelin dedik. Sonra deprem bölgesinden gelenler de buraya gelmeye başladı ve onlar için beslenme ve barınma olanakları oluşturulmaya başladık. Daha sonra tek tek deprem yardım kolileri ve poşetler içinde yardım malzemeleri gelmeye başladı. Öyle ilginç olaylar oluyordu ki bir insan evindeki bir elektrik ocağını alıp getiriyor deprem bölgesine gönderir misiniz diye soruyor. Sonra gençler gönüllü hepsi gönüllü tabi ki çocuklarla oynamaya geldiler oyuncaklar, dışarıdaki çocuklar oyuncaklarını gönderiyorlar” (G10).

“İlk 24 saat geçtikten sonra belli bir süre burada yoğunluk devam etti ben 15 günü buradaydım gördüm aynı manzarayı. Hocam dediğim gibi yani depremezdedelerin ben şunu bile gördüm karşılamada da bulunduğum için ben ayrıca o duyguyu ben daha farklı daha yoğun yaşadım” (G11). “Ankara Kent Konseyine ulaşan ihbarların teyitleri yapıldı; gelen depremezdedelerin barınma, erzak, psikososyal destek vb. ihtiyaçları karşılandı; teyitlerin onaylanması halinde bölgedeki gerekli kurum ve kuruluşlarla irtibat kurularak gelen ihbarlar bu kurumlara bildirildi” (G12). “Depremi ilk günü orda yoktum o yüzden çalışmalarını bilmiyorum” (G13). “Gelen yardımlar önce ayrıştırılıp, sonra kategorilerine göre kolilenip TIR'lara yerleştirildi. Depremi 4.gününden itibaren de afet bölgesinden Ankara'ya gelen depremezdedeler için konseyde; gıda, giyim ve hijyen için mağaza oluşturuldu” (G14). “Katıldığım günden itibaren birçok gönüllü arkadaşımınla birlikte yaklaşık bir ay boyunca faaliyetleri sürdürmeye devam ettik. İlk önce izleyeceğimiz yol

üzerine düşündük ama bu düşünme süresinde de vakit kaybetmedik. Bütün ihtiyaçları doğrultusunda kıyafet, barınma, gıda, psikososyal destek gibi her türlü ihtiyaçlarını karşılamak için bir sistem oluşturduk” (G15).

“Kent Konseyi binasında koordinasyon odası kuruldu. Ağırlıklı oranda gençler olarak o odada tahliye, arama kurtarma ihbarları, sosyal medyada dolaşan kirli bilgileri AFAD’a bildirme, açık olan yolların tespiti, barınma, eşyalarını başışlamak isteyen insanlarla iletişim gibi birçok şeyde yaşanan felaketin acısını hafifletmeye çalıştık” (G16). “İlk günden sonra yardım faaliyetler artık o kadar çoğalmaya başladı ki, biz gençlerin sayı olarak da zaten yaklaşık binleri bulduk. Yani orada kalabalık olarak koordinasyon problemleri doğmaya başladı. Hemen hızlıca kendimizi işte istasyon mantığına dönmeye başladık. Nasıl ilerleriz diye yeni yollar araştırırken gelen malzemelerin girişleri kaydetmeye başladık. Malzemeler nasıl geliyor ya da işte gelen malzemelerin cinsi nedir? Bu malzemelerin dağıtımı ile ilgili kayıt tutulmaya başlandı. Gelen malzemeleri işte gıda ise gıda bölümüne sağlık, hijyen ürünleri ise o bölümlere işte battaniye çok fazla geliyordu. Bunun benzeri malzemelerle ilgili bölümler oluşturduk ve malzemeleri bu bölümlere aktardık. Bu şekilde tırlarımız gelmeye başladı. Onlar da yüklemeye başladık. Bahsettiğimiz ürünlerle beraber tabii bu ürünlerin tamamını gelen kutuların içerisinde çıkarıp teker teker ürünün cinsine göre yani uygunluk durumu nedir diye ayırıyorduk. Yani oraya gittiğinde tekrardan bir insanlarla uğraşmasın ve üzerinde kaç adet ne varsa teker teker açık bir şekilde yazmaya gayret gösterdik yani., dördüncü beşinci günden itibaren artık Ankara’ya insanlar gelmeye başladı derken dediler, gelmeye başladı. Bunlara da bir şekilde yardımları ulaştırmamız gerekiyor. Evet, bunlara işte barınma noktasında artık yavaş yavaş yardımda bulunuyorduk. Fakat kıyafet noktasında çok büyük eksiklikleri vardı. Yiyecek yiyecekleri çok fazla yok. Bizde bir mağaza oluşturalım dedik. Oluşturduğunuz mağazada da şu hassasiyetleri gözetmek isterim. Yani depremzede gelen olup da gelen kişilerin psikolojisini anlamıyoruz. Evet bu süreç içerisinde kendi psikolojimizi de yıprandığımızı fark ettik. Bu yaklaşımla ilk önce bir psikolojik yaklaşım eğitimi almaya karar verdik. Genel depremzedelere nasıl iletişime geçebiliriz? Bunun haricinde de gelen depremzedelere. Bu mağazaya sadece onlar girsinler. Yani şunlarla karşılaşıyorduk. Gelen kişiler şunu ihtiyacım var diye biliyorlardı. Hem mağduriyetten kaynaklı hem de yani o anın psikolojisiyle biz de dedik ki buyurun mağaza sizin bir biz ürünleri raflara tek tek stokları koyduk. Ne

almak istiyorsanız buyurun sizler alıp yanlarında sadece bir refakatçi arkadaşınız oluyordu. Bu arkadaşlarımızı aldıkları ürünleri en azından bir stok kontrol sistemi oluşturduk. Çünkü bittikçe yerine yemeyelim mantığıyla ilerlediğimizde bu süreç tabii ilerlemeye devam etti. Barınma noktasında çok fazla ihtiyaç var gelmeye başladı. Biz de kendi bulunduğumuz bağlantılarımızın ve süreç içerisinde artık o kadar çok ekip a oluştu ki, o anın içerisinde sürekli böyle paslaşarak ilerlemenin ilerletip durumda gelen oradaki çocuklara nasıl davranabiliriz? Yani görüyoruz orada işte psikolojisi çok bozuk. Genç arkadaşlarımız var diye derken dedik ki bu işi biraz daha oyun ulaştırılabilir orası evet bir kaos hengâme. Bu işi biraz daha böyle kişi sayısı olarak azaltalım. Daha az nitelikli insanlar gelsin. Hani oradaki işte paketlemeyi bilen kişiler olsun. Yani çok fazla kalabalık çok iyi olmuyordu. Yani onun farkına vardık dedik ki bu ekiplerden birisi de çocuklara yaklaşabilmek ekibimiz olsun ama bunlar gerçekten bilinçli. Profesyonel bunun eğitimini almış ve kendi mesleği olarak da bu işi yapan arkadaşlarımız olsun dedik. Bu arkadaşlarımıza çocuk arkadaşlarımızla işte bir boyama etkinliği yaptırıldılar, işte yaklaşık çeşitli oyunlar oynadılar, işte palyaçolar vesaire geldi. Cidden bu tarz şeylere ihtiyacımız varmış Onların o yüzündeki mutluluğu görüyor olmak gerçekten bizim için de değerliydi. Anladık ki bir şeylere gerçekten dokunabiliyormuşsun. Farkına varmamızı sağladı belki de bu sürecin daha uzun ilerlemesini sağlayan şey bize bu oldu diye düşünüyorum” (G17).

“18 Mart günü. Ankara Kent Konseyi Türkiye kent konseyleri birliği ve Ankara Büyükşehir Belediyesi ortaklığıyla dayanışma, deprem, dayanışma, depremden güçlüdür. Altında bir oturum gerçekleşti. 4, 17 ve birçok konuşmacılar vardı. Ankara Büyükşehir Belediye başkanından tutun birçok ünlü. Hocalar hani üniversite öğretmenlerimiz olsun, profesörlerin biz olsun katıldılar ve sınır 4 dakika 17 saniyeydi. Hani bu 4 dakika 17 saniyede neler oluyor? Hani belli konular altında? Depremle ilgili konuşmalar gerçekleşti. Tabii bazen 4 dakika 17 saniyede yetmedi” (G22). İhbarlar teyit edildi sistemlere giriş yapıldı. Oradaki bulunan kuruluşlarla iletişime geçip enkaz arama kurtarma, tahliye, yardım talebi oldu. Hem deprem bölgesinde gelmeyen insanlara hem Ankara’ya gelen kişilere erzak, psikososyal destek karşılandı (G24).

Ankara Kent Konseyi depremin ilk ayında farklı ihtiyaçlar, farklı yaş grupları, farklı deprem bölgeleri için pek çok sorun için çözüm noktası olmuştur.

Ankara'ya yönelen göç ile ilgili ortaya çıkan sorunların çözümüne odaklanılmıştır. Kent Konseyine gelen depremzedeler ile ilk karşılaşmalarda yaşanan sorunların başında her iki tarafın duygusal çöküşler yaşamasıydı. Daha sonra giyim, yeme-içme, barınma, hijyen ve istihdam, çocukların eğitime devam etmeleri ile ilgili sorunlar ile başa çıkılmaya çalışılmıştır. Depremin büyüklüğü ve kapsadığı coğrafyanın genişliği nedeniyle tüm Türkiye farklı kanallardan seferber olarak sorunları hafifletmeye çalışmıştır. Bu bağlamda, Ankara Kent Konseyi oluşturduğu sinerji ile ağır yük ve sorumluluk altına girerek deprem destek ve yardım çalışmaları sürdürmüştü. Sivil toplum örgütlerinin hızlı hareket etme kabiliyetinin olumlu yansımaları Kent Konseyinde kendini göstermiştir.

3.5. Ankara Kent Konseyi tarafından depremin ilk ayından sonra yapmaya devam edilen çalışmalar nelerdi?

Ankara Kent Konseyi depremin ilk bir ayından sonra depremzedeler ile ilgili sorunlarla ilgilenmeye devam etmiştir. Yardım toplam, yardım dağıtma ve deprem bölgesine destek sağlama görevi farklılaşmıştır. Buna ilişkin görüşler aşağıda yer almaktadır.

“Depremde depremzedelere yardım veya depremde yaşananlara karşı tekrar çalışmaya hala devam ediyor. Çünkü sadece Beynam’ da 1.000 kişi var. Ve biz hala onları bu insanlardan gönüllülerden almış olduğumuz evlerin elektriğini ödemeye devam ediyoruz. Hala o insanların markete ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için oralarda ücretsiz marketler oluşturduk. Onların ürünlerini, tedarikini yapıyoruz. Diyeceksiniz bununla ilgili bir öngörünüz var mı? Bu çalışmayı bir destek çalışmasına. Geline sonuçta zaten sahaya baktığımız zaman hem depremzedeler hem de bu gönüller noktasına baktığımız zaman her taraf her iki taraftan da bir yorgunluğun oluşmaya başladığını görüyoruz. Bunun ne kadar sürede ne kadar daha devam edeceğini bilmiyoruz ama sonunda bu işe müdahale etmesi gereken kamu olduğunu düşünüyoruz. Bazen, yeri geliyor kamu kurumlarında bizden destek istiyor. Ankara Kent Konseyi konusu olarak bu bir aydan sonraki süreçte aslında temel mantığımızla benim şahsi fikrim gelen insanların tekrar kendi buldukları şehirlerine gidip oraların ekonomilerini ayağa kaldırmaları ayağa gidemeyecek gibi olanlar varsa onlara burada iş olanaklarını sağlanabilmesi. Çünkü bu yardım ve destekler bir yere kadar” (G1).

“Tamam. Şimdi buraya gelen ben ikinize de anlatayım o zaman buraya gelen ilk aile gece saat ikide aldım. Birbirimize, yani o ilk göz göze geldiğimiz anı tarif edemem. O kadar böyle çekingen korkak nereye geldik? Biz nereye götürecekler? gibi bir yüz ifadeleri vardı ki biz nasıl yaklaştığımızı hiç bilmiyorduk. Ne söyleyebilirim, nasıl teselli edebilirim falan derken Beynam da bir hobi evim var kendime ait. Dedim ki siz orada misafir edeyim onları aldım yola çıktım şanslarımı o gün Beynam bölgesi bütün elektiriği kesilmiş. Çok karanlık yollardan onları böyle hiç bilmedikleri bir dağın başındaki bir hobi evine götürmüş oldum. Anne dönüp kocasına şöyle bir şey söylemişti, biz burada mı kalacağız? Çok karanlık nasıl geçireceğiz geceyi acaba hiç gitmesek de arabada mı yatsak dediği anda ben de bütün filmler kopmuştu. Hemen elektrik problemini hallettik. O gece sabaha kadar onlarla beraber geçirdik. Sabah sobayı yakmıştım. Onlarla kahvaltı sofrasına oturmuştuk ama hâlâ böyle çok tedirginlerdi. Ertesi gün sabah hiç tanımadığım insanlar peş peşe telefon etmeye başladılar. Bana Beynam’da anahtarınızı verebiliriz, aileniz var mı? Evimiz çok müsait yeni aileler geldi mi? Kömür odun lazım mı erzak istiyor musunuz? Benim çantamda adresini bilmediğim 20 tane evin anahtarı vardı. Bir anda burada ya aslında burada hiç kimse kimin, kimsenin ne iş yaptığını hâkim bile olmadı. Yani öyle bir süreç yaşadık. Mesela kimse bana demedi ki bu kadar evi nereden buluyorsun, ne iş yapıyorsun? Ya da bu erzaklar nereden geliyor? Bu aileleri nereden buldunuz beni Malatya’dan? Hatay’dan arayan aileler oldu. Bu telefon numaralarımız bu kadar nasıl hızlı dağıldı? Evlere yerleştirme ekibimiz nasıl duyuldu? Biz hiç anlamadık, hiç anlayamadık bu durumu sonra bir anda beyanda elini 6 tane aile olduk. Biz toplamda yani 1.000 kişiyi geçtik. Hızlı bir şekilde kaymakam belediyeyle aracı olarak. Hepsinin kaydını, muhtarlıkları belediyelere yaptırıp tabi tabi bir anda 1.000 kişilik kocaman bir aile kurduk, orada bütün ihtiyaçlarını karşıladığımız buradan onlara sürekli iletişim halinde olduğumuz sonra ilk birkaç gün böyle çok zorluydu bizim için. Birkaç gün sonra biz onlarla inanılmaz bir iletişim yakaladık. Özellikle çocuklarla tabii bu süreç konserde daha farklı devam etti. Depremi kaçınıcı günüydü? Tam hatırlamıyorum ama bir akşam buradaki çocuklara yapılan etkinlikte şöyle bir şeyle karşılaşmıştık, onları şimdi ilk geldikleri için onlara nasıl yaklaşacağını bilmediğimiz için elimizdeki bütün oyuncakları vermeye başladık. Sonra baktık ki kepeçlerle oyun hamurlarıyla deprem temalı oyunlar oynuyorlar. Oyun hamurlarının içerisine kedi, köpek gibi hayvanları koyup kepeçlerle takıp kurtarmaya çalışıyorlar. Buradaki ekibin en büyük şansı herkesin çok hızlı

çalışıyor olmasıydı. Hemen bütün oyuncaklar toplandı. Kepçeler, ambulanslar, oyun hamurları yasaklandı.

Daha ileriki süreçte onların hediye edilmesine karar verildi mesela. Aşağıdaki mağaza ekibi en titiz çalışan ekipti. Çünkü bazı şeylere sahip olan insanlara bir şey vermek, yedekli vermek, kabul ettirmek çok zor. Herkes o kadar çekingen davranıyor ki, yani kendimizi de onların yerine koyarak düşündüğümüz zaman. Bir tane çocuğu için çorap verdiğimiz aile ikinciyi veremedik. Mesela başkasının aklına girmek istemiyorum. Bunu bizden sonra gelen aileye verin dedi. Ya da 3 kişilik bir aileyi 3 + 1 eve yerleştiren dedik. Kabul etmediler. Bize bir oda verseniz yeter. 10 kişi gelen aileye verin dedi. Burada bekle dediler. Sabaha kadar mesela uymadılar. Beni en çok etkileyen de bir babanın ikiz bebekleriyle buraya gelişmiş olmasıydı. Bebekler bir aylıktı burada hemen aldık. Ne yapabiliriz işte çocuklar çok küçük. Öğrendik ki aslında ikiz bebekler anneyi depresyonda 5 gün kadar emerek hayatta kalmışlar. Baba bebeklerle ve babaanneyle buraya yalnız gelmiş çocukların burnu bile kazanamamış ama anneyi kaybetmişler. O günden sonra bizim iyileşme temizi daha da zor oldu benim için. Yani bu durumu kabullenmek zorundaydık. Güçlü olmak zorundaydık. En önemlisi de onların karşısında biz ağlamamak zorundaydık yani. Daha dirayetli olmak zorundaydık. Ya yeri geldi, kendi çocuklarımızı görmedik, günlerce evlerimize gidemedik, arabaların içinde yatıp kalktık.

Beynam evet, bilmediğimiz yer kalmadı kesinlikle. Çok farklı kültürleri de gördük ki ya da hani senin beynini alanı bağlantın var ama bizim için hani beyne ama gitmek gezmek ama biz her yol dönüşü yani. Her aile ziyareti dönüşümüzde şunu konuştuk, arabada dedik ki artık bir hayatımız olduğunu biz bir süre unuttuk. Yani ben çocuğumu bir yandan ayağımda sallarken bir yandan ertesi gün kaç tane eve kaç tane aile yerleştireceğim Ömer ne yapacağız? Evdekiler problem yapıyor. Ya artık sıkıntı yaşıyoruz. Valla ayrıldığım arifesindeyiz. Bu durum nasıl olacak? Falan derken bir anda önceliklerimiz değişti bizim yani ben kendi çocuklarımla onları hiçbir zaman ayrı tutmadım. Ya mesela birkaç gün önce bir aileye yolcu ettik, biz buradan gönderdik. Burada hepimiz ağlaya ağlaya gönderdik. E herhalde ufaklığın adı 5 yaşında gitmeden 3 gün önce bana papatyalı bir yüzük verdi ki gittiği gün beni yine görebilsin giderken başka bir hediye daha bıraktı ki. Hatay'a gittiğimde onu orada görüp tekrar 10'a çıkart verebileyim. Yani 5 yaşındaki çocuğun düşüncesiyle. Ama evde de var, 5 yaşında bir çocuk, şimdi ikisini aynı yere koymak inanılmaz. Yani bizim için çok

zordu. Yani eşit tutabilmek çok zordu bizim için. Yani çocuğunun başına böyle bir şey geleceğini düşünmüyorsunuz. Aynen düşünmüyorsunuz. 20 sene sonra Allah nasip ederse şöyle bir şey yapacağım diyorsun da 5 dakika sonra hatta 30 saniye sonra değilsin.

Biliyorsun bu süreç bizde çok fazla şey kattı mesela ben yani bu dönemin çocukları çok şanslı her şey bol bol ellerinin altında yani istemeden her şeye sahipler ama ben. Bu deprem sürecinden sonra çocuğumun istediği bir şeyi ikinci. Diye çevirme düşüncesini çok çok değiştirdik. Yani bizim bu süreçte yani kendi çocuklarımızın bile düzenini değiştirdik. Yani bu deprem aslında hepimize çok fazla şey öğretti. Ya herkes birbirinin kıymetini, değerini daha çok anladı ya bir de özellikle şöyle yani çok akrabayızdı dediniz insanlar aslında her gün. Bir arada olduğunuz insanlarla şu ortam içerisinde bulunduğunuz insanlarla kurduğunuz bağ arasında inanılmaz bir fark oldu. Türk milleti çok güzeldir ya da buranın kent konseyinin kurduğu. Dayanışma. Mükemmeldi burada, yani harikaydı. Yani hiçbir devletin, hiçbir kurumu bunun altını bastıra bastıra çizemem. Devletin hiçbir kurumu şuradaki Kent Konseyi kadar çalış çalışmadır. Aynen çalışalım. Çalışma ve Kent Konseyi adı altında aslında tüm gönüllülerin verdiği mücadeleydi. Yani kesinlikle hani? Çok güzel oldu çünkü seçime olgunlaşarak giriyoruz, unutma bunu. Tabii. Cemaat meselesi vardır ya hoca niye olacak? Anlatabiliyor musun yani başındaki hoca neyse arkasındaki cemi arttı, 10'a çıkart göre oluyor. Onun için gerçekten Allah yolunu açık etsin. Yani Halil İbrahim başkan tüm samimiyetimle söylüyorum, bu konuda ya rol modelle aslında o. Noktalarda. Buna inanıyorum çünkü burada yeri geliyordu. Bize ahkam kesen en üst bürokratın geldiğin. Kardeşim gelip orada bana hikâye anlattığını gördüm. Ben hikâyeyi anlatır. Ondan sonra şuraya bilmem kaç lira çantasını takarak tın tın tın tın buradan çıktı. Yani bu insan makam sahibi bu insan para kazanıyor. Bu insanın söz hakkı var. Evet. Evindeki oluşum başladığı zaman başkan burada değildi zaten ne falan burada değil miydi ondan sonra onun olmadığı yani hani öyle bir etkisi var ki Ondan sonra hani herkes buraya tamamen kendi isteğiyle gönüllüyle geldi. Yani kimse kimseden üstün değildir. Zaten herkesin yaptığı iş aynıydı. Yok. Ceren hanım, çok güzel bir şey söylemişti. Kimse depremin oluş süresi 65 saniye kadar. Hiçbirimiz birbirimizle 65 saniye kadar telefon da uzun konuşmamalıyız dedi. Sonra biz fark ettik ki gerçekten konuşmamız ev var mı, müsait misiniz? Aile var mı hemen? Çünkü bir sonraki aşamaya geçmemiz için burada günlerce zamanla yarıştık hepimiz.

Hiç kimse herkes kadar akıllı değildir, onu öğrendik. Eve giriyorum ben, yani biz olmadan şey bir telefon açmam gerekiyor da birisi telefon bekliyor. Yani şu an sistem çalışıyor kayda alıyor tabi ben de çift alıyorum ama bunlarda hani isim falan kullanmadım. Biz bir ayıklıyoruz, rahat olun yani. Sen bunu seçim çalışmalarında da kullanırsın, unutma bunu. Devam et, hiç bozmayalım. Ya şöyle aslında burada. Her şey çok kötü diyebileceğim aslında çok keyfini ya ailelerle beraber çok keyifli anlar da geçirdik. Bir süre sonra hepimiz artık o kadar yorulmuştuk. Kafamız karışmıştı ki bir dönem şöyle anlarımız oldu, koca eşya kamyonunu burada yüklenip ne yapacağız, nereye göndereceğiz? Şuradaki eve gitsin derken. Kendi evimin konumunu atıp binaya yeni taşınan birisi varmış deyip bir de aşağı inip onlara karşıladım. Ben hoş geldiniz buraya mı taşıyorsunuz değil. Mina hanım eşyaları buraya getirdiniz diyor. Diyorum ki ya böyle bir şey mümkün olamaz. Başka aileye gitmesin, ağızda çok kafa karışıklıkları yaşadık. Avusturya'nın böyle böyle şey taşıyacağız. Çek gelsin, pardon. İki kişi geldi. Pazar pazar taşıyacağız. İki tane baza ihtiyacımız var. Şey baz aldık da taşıma alacağız da taşımaya ihtiyacımız var. Ne için kullanacak kardeşim? Falan filan ondan sonra neyse adam durumum olmadı değil yani. Dedik ya böyle dedi işte. Boş evrenin olanlardan evler alıyoruz. Ondan sonrası buralara da eşyası olanlardan eşyaları alıp götürüyoruz ama bazı yerlerde hızlı reaksiyon alabilmek için de şey yapmamız gerekiyor. Ekstradan bir şeyler almanız mesela çift kişi 2 tane, bazen ağız bulana kadar adam geldi mi acaba he mesela destek olanlardan. Falan götürüyem deyince adam dedi ki ya dedi pazarlar dedi. Ben alsam olur mu? Biz adamla şey istiyoruz taşırken hani biraz daha uygun olsun diye düşünürken pazarlık etmeye çalışıyoruz. Adam dedi ki ya iki tane baza dedi. Ne adamı gördüm ne adam beni gördü. Sonrasında bak şeyinde ondan sonra dedi ve gitti. İki tane çok güzel gibi bazayı oraya yerleştirdi. Adam biz telefon açtı dedi ki Mehmet Bey geldi Ömer S. evet abim zati kardeşim dedi. Ondan sonra dört tane 3+1 evim var ama dedi. Bunların içerisi boş dedi. Kullanabilir miyiz? Öyle bir noktadayız ki artık prefabrik bile bulmakta zorlanıyoruz. Böyle aynen yani ilk önce şehir merkezlerindeki noktalardan oldu. Vesaire derken alan gelenler çoğalmaya başlayınca açılmaya başladı. Ondan sonra dedi ki. Abi olmaz mı hemen biz. Eee ne bulduysak belediyenin araçlarına koyuyoruz, gönderiyoruz. Ne bulduysa buyuyoruz gönderiyoruz hepsini istiyor. O kadar düzenli bir adam ki müthiş düzenli tek tek kayıt alıyor fotoğrafını çekiyor. Bana atıyor istediği yerlere ondan sonra neyse. Arkasından dedim ki abi şey yapamadım, yerleştirmeye başlayalım

isterseniz dedim. Yürüyün ondan sonra mesela. İçerisinde falan boyasını yaptırmıyor dedi ki, ben bir tadilat yaptırıyorum. Ondan sonra yerleştiriyoruz. Ömer bey, gönderebilirsiniz dedim. Orada kendisinin parkası var. Tam tersine müdürlük yapıyor. Vakıflar falan da var. Öğrencilere de bayağı bir yardımcı oluyor. Yanlış sonradan ölümden. Ondan sonra gönderdiğimiz aileleri yerleştiriyor. Dedim ki abi gıda gönderelim gerek yok dedi. Gıda aslında biz vereceğiz dedim. Bu adamlara hala bakıyorlar Allah razı olsun ondan sonra neyse biz bu adamla bir başladık o evlerin dışına çıkmaya başladık Ömer'i üç ev daha var Ömer Bey şu da var falan İşi olmayanlara karşısındaki fabrikadan iş demek aynen bu sefer iş bulma aşamasına geçmiş olduk. Uzak ile Ankara'dan uzak. Sonuçta benim adım benim burada bir iş başı yaptırılır onlara dedi, iş beni yavaştı en sonunda. Geldik gelsin bize vermez yine ben Cevriye abla onu ziyarete gittiğimizde bu seferde hamile bayan yolda karşılaştık. Yedi aylık hamile bir anne. Ondan sonra dedik ki biz bunu da önemli şey. Diğer yerleştirdiğim vesaire diye gecenin biraz güzel onunla ilgileniyormuş. Mehmet abi gerçekten çok düzgün. Ondan sonra şöyle geniş geniş otur atıyorlardı ya. Adam verdik sultan hatip yani bu çok güzel bir şey vermek için zorluyorsunuz, arıyorsunuz diyorsunuz ki 20 tane aile var orada isteğiniz var mı? Biraz gıda gönderelim size şöyle yapalım falan hayır hayır teşekkür ederim, biz hallediyoruz, ihtiyacı öğrenip kendisi karşılıyor. Sizin bir şey ihtiyacınız varsa ben size destek olayım ya her seferinde telefonlarımı öyle kapatıyorum mesela ben inanılmaz bir insan. Yani Allah yolunu açık etsin, sonradan öğrendim. Hatta öğrencilere burs meselesiyle alakalı da dedi ki biz dedi Eylül'de açılıyor bizim dedi. Açıldığı için şu an böyle bir boşluğum yok dedi. Sorun değil abi elim bugün atarsın ya şöyle bir süreçti normalde ya ben 31 yaşındayım. Evde de çok fazla böyle ağır iş yapan bir insan değilim, işte bir şey kaldırılacak olsa evde baba yardım eder. Ağır bir iş yapılacaksa işte destek alırsınız falan buradaki süreçte ben. Nakliyeciyi, sağlıkçı her şey oldum ya inanamazsınız bir Bülent Bey vardı hâlâ kendisiyle tanışma fırsatım olmadı. Yüze görüşemedik ama birbirimizi çok iyi tanıyoruz artık. Bana şöyle yataklar gönderdi işte yüzlerce yatak gönderdim. Ben bir anda bu yatakların en tepesinde buldum kendimi. Normal binek bir aracı üstüne halatlarla iplerle yatak bağlayıp gecenin saat ikisinde hiç bilmediğim bir eve yatak taşıdım. Eee yolda kaybolup buradakilere telefon arıyordum diyordum ki yani ben buradayım ama burası neresi bilmiyorum. Bir de öyle bir şeyle karşılaşıyorsunuz ki şimdi insanlarla telefonla konuşuyorsunuz. Diyolar ki biz burada altı kişi

kalıyoruz. Ona göre bir hazırlık yapıyorsunuz. Eve bir giriyorsunuz 20 kişiler insanlar istemeye de çekindi ilk başta. Çok yük olduklarını düşündüler. Ben size bir şey anlatayım. Benim bir doktor öğrencim vardı. Yeterlik sınavına girecektim. Adana'da Çukurova'da yapıyor fakat haber alamıyoruz. Diğer öğretim üyesi arkadaşşıma annesini babasını kaybetmiş sen git dedim videolarını da göndermiş bana git o evin durumuna bak dedim ev gitmiş. Etrafta dolaşırken sağda solda iki çocuk oturmuşlar. Birbirlerine birisi parmak emiyor, onların kayıtları var. Benim annem de babamda polis yok yok ölmüşler sen onun çocukları al kendi bir tane karavanları var. Onun içinde yetiştir. Birkaç gün geçtikten sonra şoka atladıktan sonra devlete desin, onlar ayrılmamış. Onlar kendi çocuklarımız gibi oldu bizim çocuklarla birlikte yaşadılar daha sonra anneanne filan gelmiş teslim ettiler yani oraya gitmem benim diyor iki çocuğu bulmama neden oldu diyor Bir tane dahi bina. Osmaniye'de bir bina. Binanın içerisine üç kişi. Ondan sonra. Çocuğun hiç kimsesi yok. Ve dün şansımıza biz gittiğimizde iki tane arkadaşım da protez ayakları yeni gelmiş o sevinçlerini görmek lazım şimdi. Yaşadıkları farklı, özellikle bir tane çocuk vardı. Yazılım mı okuyor yazılım. İkinci motoru da takarım abi takarım ben buna diyor ya. Tabii bunun şarj etmekle nasıl uğraşacağım? Çünkü diyor, ben diyor. Normalde inşaatta çalışmam gerekiyordu diyor. Artık bu ayaklarla inşaatta çalıştırmazlar ama kollarım var diyor. Yani hayat enerjileri inanılmaz. Yani on dört on beş yaşında hayatta tek başına kalmak. Yani düşüncesi bile insanı kendinden alırken onu yaşamanın nasıl bir duygu olduğunu. Ya biz hayat enerjimiz bu süreçte kaybederken biz eksiye düşerken onların enerjileri bizi hep daha sağlam tuttu yani. Çünkü şey düşünsenize iki bacağını kaybetmiş gencecik bir çocuğun ellerimi kullanabiliyorum diye teselli buluyor. Zaten işim bilgisayarla dediği anda ben yaptığım işten utandım onun karşısında o kadar mahcup kalamadım mesela. Yani ben daha çok hastane-deki insanlarla haşır neşir oldum. Bu süreçte ama son zamanlarda bıraktık, bıraktık derken ben kendi isteğimle hastaneye gitmemeye karar verdim. Ömer'e de çok söylemiştim. Aslında çok zorlu bir süreç. Çünkü bunu kaldırmak çok zor. Eksikleri çok fazla çünkü. O fizik tedavinin başındaki oradaki hasta bakıcısından doktoruna kadar. İçerideki temizliğini hijyenini gördüm. Ben bir şey anlatayım. Bizim orada çalışan hemşireler falan var. Hasta bakıcılar var. Bizden bizim fakültemizde psikolojik destek istediler. Bize psikolojik desteklerin biz çünkü daha iyi yardımcı olalım diye düşünebiliyor musunuz? Gecenin bir yarısına gidip onlara neler yapmaları gerektiği konusunda destek veren bir ekip oluşturduk. Üniversitede

teknik anlamda bizim Ankara Üniversitesi hastanesinde. Bunlar hiç hesapta olmayan ve o an gelişen süreçler. Çünkü biz ne yapacağımızı bilemiyoruz diyorlar. Çünkü fizyolojik olarak bakarız, göndeririz, bakarız, göndeririz ama artık aile olduk diyorlar. Teknik anlamda yani o yüzden gerçekten bunun tek tek analiz edilmesi lazım kaydediyoruz.

Emeğinize sağlık hep birlikte ya biz aydınlık evlerde bir kız öğrenci yurdu açtık gece saat birde sağ olsun. Erdal bey yurt sahibi inanılmaz destek oldu. Aydınlık evler kız. Öğrenci yani tam lokasyon veremeyebilir ama inanın ben konumla kaybolan birisiyim. Ankara'da gece saat birde yurdu açtık. Saat üçte yurdu tamamen dolu durmuştuk. Erdal beyin çabası inanılmazdı çünkü şey yurt uzun zamandır kapalıydı. Soğuktan bir anda doğalgazı açtık ısınması gerekiyordu. Eee ben oraya üç kişiyle gitmiştim, burada ekibimden. Bir anda belediyenin araçlarıyla yurda böyle 15-20 tane ısıtıcının geldiğini gördüm. Buradan hemen yönlendirmeleri yapmış Cevriye abla hızlıca icat oluyor bunlar çünkü şey haberimiz bile yoktu. Bizim maksadımız şeyde. Hani biraz yükseltelim asılsın bir an önce yok dedi. Hayır öyle olmaz, çoluk çocuk var, hemen unutmamız lazım yani ben. Eee kucaklayarak ısıtıcıları o dördüncü katlara nasıl indirip çıkarttık hiç bilmiyorum. Normalde bir marketten çıktığımda üçüncü poşeti almaya çekinen birisiyim ki ya elime yük olmasın, ağırlık olmasın, taşıyamam derim. Tek kişilik yatakları sırtlayıp hep beraber. Hadi buraya çıkartalım, hadi ısıtıcıyı götürelim. Çocuklar üşümesin deyip öğrenci yurtlarında halı yok ama bebekle aileleri çok fazla yerleştirdik. Onlar üşüyecek ayakları yere degecek diye gece saat üçte buradaki halıları yüklenip götürdük. Halı serelim yani dere diye. İki tane çocuk evlerinin oraya gönderdim ya istedim. Evet bak, bu bizim orada sitelerde ben hemen sitelerin yakınında oturuyorum. Vergi dairesini orada köpek kulübesi yapan böyle satan kişiler var. Ertesi gün işi değiştirdiler, şey yapmaya başladılar. Böyle 23 kişilik aileleri sığabileceği ev haline getirmeye başladılar. Ve oradan giden turlara ve derslere yükleyip yükleyip gönderdiler dedim. Bunlardan para mı kazanıyorsunuz? Ne parası abi diyor ya evde tahta var diyor, yapalım gönderelim diyor. Yani şimdi bu adamlar para kazanan insanlar normalde ama köpek kulübeleri büyüttüler, insanların kalabilecekleri formata çevirdiler. Tersine mühendislik. Vermezdim o kadar evsiz kaldığımız günler oldu ki her gece şöyle en geç dönen ekip bizdik zaten yerleştirmede olduğumuz için her gece şöyle bir şey konuşuyorduk.

Saat 12:01 oldu, aile geliyor. Ömer ne yapalım, sen mi götürürsün? Eve ben mi götürüyüm eve her gün eve gittiğimde annem bana şöyle şey bir şey diyordu, çok korkuyorum bir otobüs dolusu insanla bir gün kapıyı çalacaksın. Bunu yapacaksın, bekliyorum çünkü biz burada hazır bekliyoruz. Ev olmasa da problem değil. O gece misafir edebileceğimiz kendi evlerimiz vardı. Her gün aynı şeyi konuşuyorduk çünkü. On on iki gün falandı ev konusunda da artık sıkıntı çekmeye başladım. Ondan söylesin çünkü gerçekten hani bir noktaya kadar geliyorsun. Ondan sonra bu sefer ilçelere falan kaymaya başlıyorsun. Bir defa alanın zor çünkü ısıtma sıkıntısı var. Duş alma sıkıntısı var vesaire gibi. Ondan sonra saat iki eve gittiğim zaman halbuki yorgunuz tam arabayı park ettim. Ondan sonrası yukarıya çıkarır. Telefon çaldı abi dedi. Ben dedi geldim dedi. Ankara'nın önündeyim dedi. Abi sen kimsin diyorum ondan sonra neyse abi seni aramamı söyledim dedi. Anlamadım abi tamam da sen kimsin yani dedi ki ben dedi. Hatay'dan geldim dedi. Ankara AVM'nin önündeyim şu anda diyor arabadayım. Abi. Hani yönlendiren kişi vesaire veyahut ta burada tanıdık birisi hiç kimse yok abi Ankara'ya gelmişti. Ondan sonra neyse yok abi, şey yok. Çünkü burada mesela Çağlar abim vardı, Allah razı olsun.

Hani böyle engellisi varsa yaşlısı varsa diye bazen bir tanesini seçerek kenara koyuyoruz ki hani çok zor durumda olan. Birisi olursa oraya intikal ettirelim diye o bile yok. Ondan sonra nesil. Recep diye bir arkadaş var bağlamında sağ olsun kuaförler kendilerine prefabrik yerine koy bahçeleri yapmışlardı. Onların anahtarlarını topladık. Oraya aileleri yerleştirdik. Zenci var. Dedikleri böyle böyle hiç ev yok mu? Dedim ya ondan sonra kalmadı dedim dedi ki kardeş dün dedi. Geri dönen biz bir aile var dedi. Geri döndüler dedi. Hemen dedik ki dedim abi böyle böyle ben geliyorum. Çık git kaldı. Hanım dedi ki, şimdi ortada şey olmadığını biliyorum. Düğününde kaynatıyorsun falan ondan sonra da şöyle alırsın falan adam dedi ki ya anlattım. Kardeşler kızım dedi. 11:23. Ve duşa ihtiyacı var hadi bir çatı olsun ne olduğu hiç önemli değil mi benim kızım ben yemekler abi kafayı yeme Herkes için götürdük. Oraya yarışsa sonrasında da şans eseri bu salaklarda 3 + 1 daire denk geldi. Ondan sonra da oraya koy. Adam. Bir duş için insanın o kadar ihtiyacı olduğunu o gözleniyordu Rusya. Ama biz bunu sadece bu aile için yapmadık e şimdi o kadar hızlı bir süreçti ki çok kalabalık, yani bir anda çok fazla hali yığıldı buraya. Bir de şöyle bir şey var, aldığımız aileyi götürüp eve yerleştirip bırakıp bir hafta unutmaya lüksümüz de yoktu. Bizim ertesi gün ziyaret etmemiz gerekirdi. Erzakları götürmemiz gerekiyordu.

Çoğu aileyi kendi evimize götürüp ihtiyaçlarını karşılayıp ertesi gün onlarla beraber eşlik edip. Eee işte eve uyum sağlamalarını sağlayıp aslında hepsi hızlı olması gereken bir de ciddi zaman isteyen bir süreçte. Ben depremin dokuzuncu günü teyzemin kocasını kaybettim. Trafik kazasında bir de şöyle, yani bunu suiistimal eden kesimle de çok karşılaştık biz burada. O yüzden her arayan kişinin ne kadar çok kayda aslında hepsinin kayda alınıyordu ama gecikmeli kayıtlar olabiliyordu. Bunu o kadar çok telefonla konuşmuşuz ki gece karakoldan beni arayıp teyzemin kocasının trafik kazasında kaybettik. Ya Mine Hanım işte sizi karakoldan arıyorum falan dediklerinde, tamam, siz bana T.C.'niz ile ikametgahını gönderin. Ben sizi sabah arayacağım deyip telefon kapatmışım. İki kere mesela arkasından içeriden annemin bir çığlık sesiyle uyandım ama inanın o an başka bir kaybım olduğunu düşünemiyorsunuz. Ben mesela annem çığlık sesini duyduğumda şey demiştim. Neresi yıkıldı. Kim öldü, kimi kaybettik. Bizim yakınımız mı kim yani bir trafik kazası falan oldu, aklımıza gelmiyor ihtimali yok. Sabah cenaze törenine katıldım. Çok korkunç yani biz tek bütün bir cenaze alamadık yani o kadar büyük bir kayıp yaşadık, cenazeden çıkıp. Bana buradaki arkadaşlarım bugün gelmelisin demişti. Yani bunu yapma kendine artık bugün ara ver. Senin de acın var. Bunu yaşamalısın dediklerinde, eve girip üzerimde değiştirip bir tanesi de bin tanesi de bizim oranın kaybı daha büyük deyip bir saat sonra yine kendimi burada bulmuştum ben. Ya değişik çok çok bambaşka bir süreç yaşadık ya yani anlatamam.

İlk günlerde ondan sonra buraya bir aile geldi. Kalabalık bir aile derken de söyledim. Erkek yok başlarında hepsi bayan hepsinin kucağında küçük yaşta çocuk. Sonra çocukların hepsi böyle özel seçilmiş gibi çok güzeller. Ya o kadar güzeller ki en alttan en üste kadar burada çalışan o zaman içerisinde içeride 600 kişi varsa hepimiz çocuklara âşık oldu. Ondan sonra neyse konumuz tabii ki ekleyelim. Bir arkadaşımız getirdi, buluyor onları. Ama büyük ev yok. Ondan sonra dedik ki ne yapalım ne edelim, falan filan burada kıyafetlerini aşağıda hepsini poşetler tek tek gıda kolileri verdiler. Çocuklar küçük oldukları için yukarıdan işte onlara mamasıdır beziyle vesaire bunlar hazırlandı biz de içeride. Konuşurken dedim ki ya bizim çubuk tarafında benim kendi evim var. 3 katlı villa tarzı bir yer vardı. Yazın gidiyorum, kalıyorum vesaire. Bunlar da kalabalık bir aile ya tam bunlar için. Ondan sonra dedim ki oraya götüreyim ondan sonra. O zamana kadar hiç biraz önce Mine'nin söylediği gibi şey yapmıyoruz. Herkes bir şeyler

mücadelesini vermeye çalışıyor. Birisine bunlardan birinin T.C. 'sini attım ve bir bakarsan sevinirim dedim. Ondan sonra mesela geldi. Geçen senen Nisan ayında Hatay'dan gitmişler. Biz de Hatay'dan deprem mağduruuz da Ankara Kent Konseyine geliyorlar, konu bu. Şimdi. Gittim karşıdaki insanı rencide etmek de var veyahut da yanlış bir şey yapmak da var. Her neyse konunun biz gerçekten öyle olduğunu anladık. Öğrendik sonrasında. Şimdi dedik ki, gönülleri kırmadan gönderelim. Ondan sonra neyse hatta abimin birisi cidden içinde o kadar kargaşanın içerisinde. Bunların da bu suiistimale birbirlerinden ötürü sinirlendi. Onların yanında değil de içeride toplantı alanında sinirlendi ya bu kadar da art niyet olabilir mi, insanların bu acılı gününde ondan sonra neyse dedi ki, erkekleri falan neyse gitsin, ondan sonra neyse dışarıya çıktık dedim ki. Ablacığım biz dedik. Size ev bulacağız siz gidin. Ondan sonra birkaç gün içerisinde haberleşiriz. Çünkü burada belki de bu ahlaksızlığı yapan insan kargaşa da yapabiliyordu. Videoda çekebilirdi. Ondan sonrası yapılan işi farklı bir noktaya da taşıyabiliyordu. Bunu engellemek için böyle bir süreç yürütmeye başladık.

Arkasından biraz önce Mine'nin söylediği gibi her geleni emniyete sorup yapmak da kolay bir şey mümkün değil. Onun için burada farklı bir şeyle. Biz kendi adımıza bir şeyler yaptık. Sonrasında dışarıdan destek alarak gelen herkesin kaydına bakıp gerçekten bu insanlar bölgeden mi geliyorlar? Ondan sonra neyse gerçekten mağdurlar tabii ikametgâh görmek bizim için çok önemliydi. Çünkü birkaç tane gelip ondan sonra neyse farklı niyetle buradan yararlanmaya çalışan insanlar insanlarda var. Bunun için bu süreçlerde mutlaka ve Cevriye ablayla konuşmuşsunuz durdur. Çok tatlı bir kadın. Eee, bir gün yaşlı bir dede konseyin kapısının önüne taksile gelmiş ya biz buradaki süreçte şey gibi olduk yani kimin cebinde ne kadar parası var? Kartlarda paramız kaldı mı? Dediler ki buradaydık sanırım. Yani bu salondaydık. Dışarıda bir amca var. Taksile gelmiş, taksi parasını ödeyememiş dediler ama bütün çantalar, cüzdanlar ortaya döküldü. Herkes nakit para arıyor, üzerinde koştur koştur. Bir baktım Cevriye abla yakalamış birinden bulmuş hemen dedi ki taksi parasını ödeyeyim, amcayı içeri alalım, amcayı buraya aldık, karnını doyur, beraber yemek yedik işte ihtiyaçlarını karşıladık falan. Eee çok da böyle mahcup mahcup duruyor. Sakin sessiz işte geçmiş olsun diyoruz. İlgilenmeye çalışıyoruz. Öğrendik ki torunlarını çok özlemiş, Konya'ya gitmek istiyormuş. Aslında Ankara'da yaşıyormuş yani şimdi onunla geçirdiğim bir saat dilimine üzölmeli miyim yoksa verdiğim ilgi için hani mutlu mu

olayım? O aradaki şeyi yakalayamıyor musunuz? O an o kadar tatlı bir amca ki belki 75, 80 yaşında yol bilmiyor. E dedi ki, şimdi sen nasıl gideceksin? Taksi parası verdiğimiz amcayı buradan aldık, arabamıza bindirdik. Otogara götürdük, otobüs biletini alıp gönderdik. Yani insan buraya gelen hiç kimseyi geri çevirmedik, hiç kimseye geri çevirdi. Yani buradaki ekip muhteşemdi her şey. Tıkırında ilerledi yani bunu gerçekten hiçbir yerini yapamayacağı bir organizasyon bir düzen burada inanılmaz güzel oldu her şey” (G2).

“Biz tabii ilk aydan sonra işte Ankara’ya gelenler de bir şekilde giydirme ihtiyaçları bitmişti. Biz Türkiye Kent Konserler Birliği’nin dönem başkanlığını almıştık. 100 yılda Türkiye’deki tüm kent konseylerinin Ankara’ya götürdük. Bir deprem farkındalığı çalıştayı yaptık hemen hemen bunu. Hem, YouTube’dan televizyonlardan da yayınladık. 10 binlerce haber oldu. Depremi 4, 17 idi adı 4 dakika 17 saniyede yüze yakın konuşmacı burada bir günde depremi anlattılar. Oradan gelen bölgeden gelen Kent Konseyi başkanları depremi yaşamış Antep’ten, Maraş’tan, Malatya’dan, Elâzığ’dan, Adana’dan. Adıyaman’dan gelen Kent Konseyi başkanları deprem anında o anda neler yaşadıklarını anlattı. Deprem uzmanları depremde depremin fiziğini anlattı ve diğer uzmanlar da gene kendi yaşadıklarını anlattılar. Ana olarak bu konferansı yaptık” (G3).

“Yani depremin gününden bu yana bir ay içerisinde bahsettiğimiz insanları konaklama yerleştirmeyi, barınma ya dediğim gibi temel ihtiyaçlarını karşılamamanın dışında. Artık depremler önce nasıl bir iş? Yani nasıl birinin ne yapmalıyız tartışmaya başladık. Bunun üzerine kriz masaları oluşturup kriz anında kriz çözüm sürecini nasıl yönelmeliyiz? Bu afetlerden önce neler yapmalıyız? neler yapmalıyız diye çalıştık ve bunun üzerine programlar yaptık” (G4). “Biz Elmadağ’da 26 ev açtık bu 26 ev boştu. Tabi ki eşyalarını işte yaşam şartlarını, yataklarını, yorganları yazdıklarını, bunları tedarik ettik. Şu an 26 evin içinde en az beş, altı, yedi, sekiz hatta on kişi bile yaşayan aileler var. Çocuklar ile orada. Yaşamlarını devam ettiriyorlar. Bunun haricinde bayramda da hobi evlerim, hobi evleri vardı. Arkadaşımın ve akrabalarımın ilk başta 34 ev açarken sonra oradaki insanları bunu duyarak anahtarlarını bize hiç tanımadan teslim edip buralara yerleştirebileceğiniz söylediler. Şu an orada 455 kişi. Yaşam hâlâ devam ettirmektedirler, yaşıyorlar. Tabii ki oruç oruca girdik. Şu süreçte de onlarla iftar yapıyoruz” (G15).

Doğum günlerini kutluyoruz. Onların mesela yerleştirmiş. Biz ilk etapta bir diyalog kuramadığımız için acil hareket etmemiz gereken olaylarımız oldu. Çok burada. Birinin oğlunun düğün günü varmış. Biz hep en olaya müdahil olup işte buraya belediyeye getirip buradan hemen karşı taraftaydı. Düğünde kimselerin olmadığını düşünmesinler diye. Hemen nikaha 20 kişiyle falan bir katılım sağladık. Olayın boyutlar. Bu depremden sonra hâlâ bizim çalışmalarımız devam etmekte. Bu insanlarla bir aile oluştu. Bir komşu olduk, bir dost akraba olduk, bağlarımızı koparmadı. Bu insanların, gücümüzün yettiği kadar işe yerleştirme konusunda ne yapabiliriz deyip birkaç benim tanıdığım insanlara işe yerleştirdik. Ve evlerinde nasıl hala rahat edebilir? Eksiklerimiz nelerdir diye takip sürecini devam ediyoruz, ihtiyaçlarını zamana yayarak ne ihtiyaçları var diye tekrardan onları komşu olup gidip gözlemleyip bakıp onları gidermeye çalışıyoruz. Bunun haricinde de şu an Ankara Kent Konseyi'nde Hatay'dan getirdiğimiz ürünleri kolileme paketleme, onların işte ihtiyaç sahiplerine ulaştırma konusunda da devam etmekteyiz. Ne bileyim hocam ya kızın ayağı kesilmiş mesela hastanede belki doktorlar durumu kötü anneye babaya yazıp anne baba yok da söyleyemiyor.

Mesela bu çocuklarla aile dost arkadaş olduk dedim ya büyük okula gidiyor, okula yazdırdık. Biz bunları hani ihtiyaçlarını karşılama konusunda da hala biz işte gıdalar olsun. Üstleri olsun başlar olsun, devam ediyoruz. Bu arada da çocuğa soruyorum, niye büyük okula gidiyor? Çok da sevdi. Ben Ankara'yı çok sevdim. Burada okumak istiyorum. Burada daha iyi geldi bana diyen çocuklarımız da var. Onun haricinde bir çocuğa soruyorum, oğlum, sen niye okula gitmiyorsun? Hani seviyorum öpüyorum arkadaş, dost oluyorum. Hadi diyor, Ankara'da deprem olursa diyor. Ben kimseyi burada tanımıyorum. Beni kim kurtaracak? Annem okula gelmiyor, annem de yok. O yüzden gitmek istemiyorum diyen çocuklarımız da var. Yani bu sürecimizin bittiğini düşünmüyorum ben. (G7).

“İlk 24 saatten sonra yardım tırları hareket geçti ve deprem bölgelerine gelen yardımları ulaştırmaya başlandı. Bir taraftan da yeni yeni ortaya çıkan farklı kalem yardımları toplamak ve organize etmek için çalışmalar sürdürüldü. Yardım kuruluşları ile iş birliği ve iletişim güçlendirilerek ihtiyaçları giderek çalışmalar yapıldı. Benim işimin gereği hem içinde bulunduğum STK hem de Ankara Ticaret Odasından Yiyecek İçecek Komitesindeyim. Oradan bağlantıya geçtik. İlk önce gönüller ve burada çalışanlar

için yiyecek içecek tedarik çalışmasının başlattık. Daha sonra burayı artık deprem bölgesine yardım göndermek yerine Ankara kent Konseyini bir deprem yardım merkezi haline getirmeye doğru geçiş yaptık. Çünkü deprem bölgesinden insanlara Kent Konseyine ulaşmaya başlayınca Ankara'ya gelenlere daha farklı yardımlara yapmaya odaklanmaya başladık. İlk önce bir yardım Mağazası kurduk. Deprem bölgesinden gelenler için sıcak bir yemek giyecek temini çalışmaları başladı. Daha sonra nerdeyse günlük 350 kişilik yemek organizasyonu yapıldığı oldu. Deprem bölgesinden gelen pek çok ailenin ilk ulaştığı yer burası oluyordu. O yüzden Ankara Kent konseyine gelen ailelerin özellikle sıcak yemek, çorba gibi ihtiyaçları giderilmeye çalışılıyordu. Bu arda yemek organizasyonu yapılırken bu duyuldu. Herkes kendi çapında depreme bölgede gelenler ile ilk buluşma yerlerinden biri olduğu için destek vermek istediler ve yemek ve pasata sektöründen çok güzel destekler verildi. Şu an Ankara yerleşen aileleri, istihdam, iş bulma, tedavilere, yerleştirilenlerin gıda ve mutfak için destekler sürüyor. Bazı kişiler dükkân açarak işlerini Ankara'da sürdürmek istiyorlar onalar için iş yeri bakıyoruz bunun gibi çalışmaları sürdürüyoruz. Deprem bölgesine gidip gelen aileler var. Ailelerin bir kısmı burada uygun olanlar deprem bölgesine gidip geliyorlar onaların ihtiyaçları da karşılanıyor. Çok sayıda çocuklu aile var bu ailelerin çocuklarının okul ve eğitim sorunlarının çözümü, sınava girecek öğrencilere var onların sınava hazırlıkları için çalışmalarımız Haziran ayına kadar burada kalmaları gerekiyor o yüzden yardım ve destek çalışmalarını sürdüreceğiz” (G8).

“Sivil toplum kuruluşlarında herkesin çalıştığı alan farklı olduğu için mesela biz de bir sivil toplum kuruluşu alıyoruz. Kuaförler nedir? Kendi bünyemiz var. Ne yaptık? Bu afet dönemlerinde bizim rolümüz neyse bunu üstlendik. Burada inşaatçılar var, burada yangınlar var. Ondan sonra neyse çeşitli her sektörden daha doğrusu insanlar olduğu için sivil toplum kuruluşlarının bu işteki rolü çok fazla ve herkes kendi branşlarıyla alakalı. Çalışmalar yürüten bildiği takdirde süreci toparlamak adına daha kısa bir. Pardon, kısa sürede yol alır diye düşün. Ömer bitti. Bir dakika. Ankara Kent Konseyi” (G9).

“Şu anda devam etmekte olan çalışmalar var. Buraya yardım içim geleni boş çevirmiyor yani gelen o zaman evet ara ara oluyor hocam o gün hani o zamanki malzemelerden kalan malzemelerde hala elimizde var bir taraftan da onlar hani veriliyor bunun yanı sıra barınma ile ilgili de evet

barınma ile ilgili özellikle hala devam ediyor yani o çünkü böyle bir şeye kayıtsız kalınmıyor yani hani kimi şu anda malzeme yardımı, okula giden öğrencilere destek ve ilgili kesinlikle devam ediyor” (G11).

“Depremzedelerle irtibatı kesmedim kendi adıma ve yardım edebildiğimiz ölçüde hala yardım etmeye çalışıyorum. Tıkandığımız noktada yardım alabilecekleri yerleri araştırıp oralara yönlendiriyorum” (G12).

“Sürekli ve düzenli olarak yapılan çalışmaların kontrolünü sağlamak ve ileriki yapılabilecek faaliyetlere öncülük etmesi bakımından süreç boyunca düzenli olarak toplantılar alınıyordu ve raporlar tutuluyordu. Afetlere karşı belirli bir planlama yoktu. Oraya ilk gün gelen ve daha sonrasında katılan tüm gönüllü gençlerin aynı zamanda bizi yönlendiren başkanlarımızın zamanla oturttuğu bir düzen eylem planı olarak sürdürüldü” (G13).

“Hem 6 şubatta yaşanan deprem hem de sonrasında yaşanabilecek olası afetler için gençlik meclisinde “dayanışma ve afet” çalışma grubu kuruldu” (G14).

“İlk gününden itibaren tüm halk elinden geldiğince yardım etmeye çalıştı. Fakat bazı bilinçsiz yapılan yardımlar da vardı ve bu noktada yapılan yardımları kategorize ederek kullanılabilir durumda olan yardımları ayırdıktan sonra tekrar güzelce hazırlayarak bölgeye ulaştıracak tırlara yüklemeler yapıldı.

Daha sonra farklı ihtiyaçlar üzerine bir koordinasyon odası oluşturuldu. Orada medya üzerinde kirli ve yanlış bilgileri temizleyip sağlıklı bir iletişim kurmak amacıyla bilgileri teyit eden bir grup, ilgili ve yetkili birimlere iletişim sağladı. Daha sonra Ankara’ya gelen depremzede ailelere barınma konusunda yardımcı olan bir grup oluşturuldu. İlk süreçte kriz anında bu şekilde gruplara ayrılarak atlattık ve daha sonra Ankara Kent Konseyi binasında bir mağaza kurulması düşünüldü. Gerek gıda yardımı gerek kıyafet yardımı her türlü ihtiyaçların karşılanabileceği bir mağaza sistemi oluşturuldu. Binamıza gelen depremzede aileler için psikososyal destek ekibimiz ile ailelere destek sağlandı. Çocuklar için bir oyun alanı kuruldu. Çeşitli oyunlar ve faaliyetlerle depremzede çocukları eğlendirmeye yönelik çalışmalar yapıldı. Bu bir aylık süreçte bunların hepsi düzenli bir çalışmayla devam etti” (G15).

“Ankara’ya depremzedeler gelmeye başladıktan sonra Ankara Kent Konseyi binasında gelen afetzedelere psikolojik destek sağlandı ve binanın alt katına gelen depremzedelerin acil ihtiyaçlarını karşılayabilmek için mağaza kuruldu. Buradan Ankara’ya gelen vatandaşlarımıza destekte bulunmaya çalıştık. Kent Konseyi binasına gelen yardımları kategori ayırarak kolileyip deprem bölgesine giden tırlara istifledik. Bu ve bunlar gibi süreçte ihtiyaç olan durumlarda orada bulunan herkes bir çözüm oluşturmaya ve etkili sonucu almaya çalıştı.4. 6 Şubat depremi ve sonrası için Başkent Gençlik Meclisi olarak Dayanışma ve Afet Çalışma Grubu kuruldu ve bu grubun içinde ileriki zamanlar için yapılması gerekenler konusunda toplantılar alınıyor” (G16).

“Depremi ilk ayından sonra aslında bizim dayanışma ve afet çalışma grubu adı altında bir çalışma grubu oluşturmaya karar verdik. Yani bu deprem artık bizim bir gerçeğimiz. Bununla alakalı tek deprem değil işte. Geçtiğimiz yıllarda yangın felaketleri olduğu sel felaketleri olduğu su baskınları oldu, işte bir tren kazası oldu ya. Toplu ölümlerin olabileceği pek çok şey üzerine bir farkındalığımız olması gerekiyor. Yani şunu fark ettik, süreç içerisinde evet bir şeyler oluyor ama bizim farkındalık sahibi olmadığımız için sorumluluk bilinci bizler de olmadığı için bunlar aslında büyük felaketlere yol açıyor. Biz bunun daha aza indirilebilmesi noktasında bir çalışma grubu kurduk. Bu çalışma grubuyla beraber. Bu. Çalışmalarını ve ilk noktada ilk dönemde nasıl muafiyeti müdahale edebilirim üzerine çalışıyoruz. Ekstradan işte sosyal farkındalık, çalışma grubumuzda depremde çocuklar için bir 23 Nisan etkinliği düzenliyoruz. 23 Nisan’da işte o arkadaşlarımızla bir araya geleceğiz, yaratıcıdır. Ama çeşitli oyunlar ve saire hayata geçirecek. Ekstradan da işte kültür sanat çalışma grubumuz. Yine depremde aileler bireyler için bir. Kültür çalışması yürütüyorlar. Kendi aramızda da yine yerel gençlik eylem planı üzerinde çalışıyoruz. Bu noktada gençlerin deprem afet sürecinde politika olarak politika önerisi olarak nasıl bir? Konuda bulunması gerekir değil mi? Ya da işte neyin ortaya konulabileceğini noktasında Türk politika tasla üzerine çalışıyoruz. 18 Mart günü. Ankara Kent Konseyi Türkiye kent konseyleri birliği ve Ankara Büyükşehir Belediyesi ortaklığıyla ‘Dayanışma Depremden Güçlüdür’ başlığı altında bir oturum gerçekleşti. 4, 17 dakikalık konuşmalar yapan birçok konuşmacılar vardı. Ankara Büyükşehir Belediye başkanından tutun birçok ünlü, üniversite hocası depremle ilgili konuşmalar gerçekleşti. Tabii bazen 4 dakika 17 saniyede yetmedi” (G17). Biz Başkent Gençlik

Meclisi olarak deprem sonrasında Afet ve Dayanışma Çalışma Grubu kurduk. Ankara Kent Konseyi ise depremzedelerle etkinlikler düzenleyerek hala bir araya geliyor ve onların problemlerini çözmede yardımcı oluyorlar (G24).

Ankara Kent Konseyi depremin ilk ayından sonra devam eden yardım toplama, yardım dağıtma gibi görevler devam etmiştir. Bu görevlerin yanı sıra Konsey tarafından Ankara'ya yerleştirilen ailelerin; barınma, ısınma, elektrik, su, market alışverişleri, yemek temini, eşya temini gibi destekler vermeye devam edilmiştir. Ayrıca çocukların ve gençlerin eğitimi, istihdam ve iş bulma çalışmaları, ev ve hastane ziyaretleri Ankara Kent Konseyi tarafından devam edilen görevleri arasında yer almıştır. Aslında Kamu tarafından yapılması gereken pek çok görev Konsey Bileşenleri tarafından gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

3.6. Deprem sürecinde yürütülen çalışmaların güçlü ve zayıf yanları nelerdi?

Ankara Kent konseyinin deprem çalışmaları sırasında ortaya çıkan güçlü ve zayıf yanlarını analiz etmek üzere görüşmecilere bir soru sorulmuştur. Görüşme sırasında verilen görüşler aşağıda yer almaktadır.

“Ankara kent konseyinde yapmış olduğumuz çalışmalarda güçlü olduğumuz yönleri şöyle söyleyebilirim, birincisi Ankara'ya Kent Konseyi. Hep söylüyorum. Ankara kentinde var olan ve kentin oluşturduğu STK'lar, dernekler ve vakıflardan oluşan bir kuruluştur. Bunlar kent konseyinin bileşenleridir. Kent konseyi kendi bileşenlerinden beslenir. Ankara kent konseyinde beni mutlu eden en önemli özelliği sektöründe ya da temsil ettiği STK'larda en güçlü STK'larla çalışmasıdır. Bu güçlü bileşenler karşılaşılan sorunların çözümü ve Konsey ve bileşenlerinin daha güçlenmesi ve Ankara'nın geliştirilmesi için çalışmaktadır. Deprem çalışmaları sırasında da bu bileşenlerinin sorunları çözme noktasındaki yetkinlik ve başarılarını görmüş olduk” (G1).

“Mine. Buranın en güçlü yanı. Hazırda bekleyen 500 tane öğrencinin olmasıydı ki hala da öyle aynı durumla tekrar karşılaşmış olsak şu an bizim elimizde çok büyük dev gibi bir ekip var ve buranın kapısı her zaman herkese açık” (G2).

“Özetle şunu söyleyeyim, ben bu süreçte şunu gördüm, bizim 1.700 bileşenimizin bir araya gelerek bir amaç uğrunda bileşmesidir. Çalışma gruplarımızda 5 bine yakın gönüllümüzün, başımız ve gençlerimizin de en büyük gücümüz olduğunu gördü. İşte kent konseylerinin özelliği de bu. Yani kent konseylerinin de herhangi bir konuda çalışmak için ille de bir sivil toplum örgütünden gelmenize gerek yok. Bir konuya gönül veriyorsanız o konuda da gelip gönül şeklinde çalışabilmek Kent Konseyinin en güçlü yönümüzdür. Deprem sürecinde pek çok olumsuzluk ve zorluğu birleşerek açtığımızı düşünüyorum. Sloganımız bence Türkiye’de örnek alınabilecek bir slogandır. Dayanışma depremden güçlüdür” (G3).

“Güçlü yanının daha güvenilir olduğunu, insanların güven duydukları için daha çok yardımlaşmak için bizi tercih ettiklerini gördük. Burada bizim yaptığımız Ankara Kent Konseyi’nin özellikle yaptığı bir şeyden bahsetmek istiyorum. Bizzat insanlara karşı tarafta, yani deprem bölgesinde de afet bölgesinde de bizim bileşenlerimiz olduğu için oradaki insanların nokta atışı insanlara ulaştığını, buraya gelen yardımların direkt insanlara temas ettiğini fark ettiğimiz için insanlar bize güvendi. Ya bu güvenin de sadece Ankara Kent Konseyi olduğu için mi? Yoksa bizim bu iş doğru yaptığımız yapmamız nedeniyle mi bilemiyorum” (G4).

“Ankara’da kent Konseyi’nin bileşenleri Konseyin içinde bulunmuşlar ve burayı organize ederek kendi yardımlarının Konsey’e yöneltmişlerdir. Ancak gönüllü insanlar başlangıçta buraya gelme nedeni kendilerini çok yakın, sıcak, daha hızlı hareket edebilir olduğu için ulaştıkların söylemek doğru değildir. Daha doğrusu başlangıçta Ankara Kent Konseyinin doğru adres olduğunu düşünerek hızlı bir şekilde bize ulaşmadılar. Bu hiç olmadı. Evet, organizasyonun daha hızlı, bir daha planlı bir yol izlediğini gördükleri için başka yerlere gidip de gelip burada olaylar ve çalışmalar daha düzenli, daha tertipli gidiyor dediklerini ben kulaklarım ile duydum. Orası çok kalabalık. Burası daha planlı, daha düzenli gidiyor dediklerini duyduk. Burada yapılan işler gerçekten çok hızlı ilerliyordu. İlk başta ne yapabiliriz derken tırların yüklenmesi akabinde deprem bölgesinden insanlar Konseye gelmeye başladıkları ikinci gününden itibaren bir taraftan da mağazalarımızı açtık. Kıyafetleriyle ilgili ihtiyaçlarının olduğunu, evlerle ilgili ihtiyaçlarının olduğunu gördükten sonra sağlıkla ilgili ihtiyaçlarının olduğunu gördükten sonra mesela birisi bana dedi ki benim oğlum otistik ve ilaca ihtiyacı var. Ne bileyim ateşlenen çocuk burada, tansiyon hastası, şeker hastası herkes burada ilaçları yok, tansiyon aleti, diş fırçası, tırnak

makasına ihtiyaç oluyor. En ince ayrıntılarına kadar hızlı bir şekilde koyuyorduk. Çünkü bunların hepsi bir ihtiyaçtı.” (G7).

“Ankara Kent Konseyinin en güçlü yanı dayanışmaydı. Yaptığımız işin ve bulunduğumuz pozisyonu, Kent Konseyi içindeki rolümüz önemli olmadan herkes her işi yaptı. Benim gözlemlerime göre sivil inisiyatif kısmı çok iyi işledi. Ne kadar doğru insanların bu konsey içinde olduğumuzu görmekten çok mutlu oldum” (G8).

“Burada sosyal medyamızı çok iyiydi. Sosyal medyamızda kent konseyinde yapmış olduğumuz çalışmalar hızlı bir şekilde özellikle Ankara’daki arkasından da Türkiye’deki paydaşlarımızla beraber neler yaptığımız görünür oldu. Bu da tabii ki insanlarda şöyle bir algı oluşturdu. İnsanlarda müthiş bir güven oluşturdu. Bu güvene dayalı olarak da buraya dışarıdan vatandaşlarımız ulaşmaya başladı. Diğer STK’lar dan ciddi anlamda destekler geldi ve biz de bunları afet bölgesindeki vatandaşlarımızla buluştuk. Diğer bir konu, çok güzel bir şekilde veri tabanı oluşturuldu. Bu çok değerliydi. İçeriye giren ürünler, dışarıya çıkan ürünler ki en önemlisi de bunlar beş kuruluş para harcamadan yapıldı. Yani kesinlikle ne belediyeden ne de örnek veriyorum, Ankara kent Konseyi’nden beş kuruluş harcanmadan yapılan bir çalışmaydı. Milyonluk bir çalışma yapıldı. Şimdi burada gençlerimiz çok güzel roller aldılar. Çünkü daha çok sosyal medyaya ağırlıklı kullanan kitlemiz gençlerimiz ondan sonra bir anda örgütlenme içerisine girdi ve çok güzel bir çalışma çıkarttılar ortaya.

Güven çok önemliydi insanlar kent konseyinin. Eee güvenilirliğini gördükleri zaman dediğim gibi kendileri hiçbir şey yapmasa dahi yani maddi olarak destek olamasa dahi geldi. Burada kutunun altına girdi, arabasını getirdi, evini açtı. Bunlar çok değerliydi, hızlı bir reaksiyon alındı. Neden hızlı bir reaksiyon alındı? Çünkü içeride her türlü kitleden insan vardı. Her türlü STK’dan insan vardı. Paydaşlarımızın içerisinde sivil toplum kuruluşlarından siyasi” (G9). “En güçlü yanlarından biri ise her alandan insanlar bir arada çalıştığımız için sağlam bir network oluşmasıydı” (G12).

Güçlü yanımız ise biz birbirimize kenetlendiğimiz an o kadar güzel şeyler başaracağımızdır” (G13). “Depremin ilk gününden itibaren yüzlerce gence ulaşıldı ve büyük bir çaba gösterildi. Birçok STK’ya göre kolay ve hızlı bir örgütlenme örneği gösterdi. Zayıf bir yönü olduğunu düşünmüyorum “(G14 “Bu süreçte duygusal ve psikolojik açıdan kaos içerisinde

olsak bile birbirimize karşı anlayışlı yaklaşmamız benim açımdan en güçlü yöndü” (G15).

“İnsan gücü olarak gerçekten güçlü yönümüz buydu, insan kaynağı noktasında çok az problem yaşandı. Koordinasyon olarak gerçekten işini bilen insanların sürecin içerisinde olması bizim etki alanımızın gerçekten büyüttü ve bağlantılar noktasında yani herhangi bir yerde bir sıra ihtiyacı var. Örnek veriyorum ya da bir gıda giyecek ihtiyacı var. Bunların sağlanması noktasında emin olmamakla birlikte Ankara’daki belki de en etkili kurum Ankara Kent Konseyiydi” (G17).

“Bu depreme duygusal bir tepki verildi ve bunun sonucunda insanlar sabahdan gece boyunca ve daha sonrasında da eve gittiklerinde de deprem için oradaki insanlar için ve Ankara’ya gelen insanlar için çalışmaya devam edildi. Bu konuda hani büyük bir fedakârlık ve büyük bir özveri vardı. Güçlü yanımız dinamik ve hızlı koordine olmuş olmamızdı. Zayıf tarafta bence; 20 gün boyunca bir dayanışma bir yardımlaşma yapıldı ama sonrasında devamlılık olmadı” (G20). “18 Mart günü. Ankara Kent Konseyi Türkiye kent konseyleri birliği ve Ankara Büyükşehir Belediyesi ortaklığıyla ‘Dayanışma Depremden Güçlüdür’ teması altında bir oturum gerçekleştirdik. 4, 17 toplantısında birçok konuşmacılar vardı. Ankara Büyükşehir Belediye başkanından tutun birçok tanınmış kişiler ve hocalar hani üniversite öğretmenlerimiz olsun, profesörlerin biz olsun katıldılar ve her bir konuşmaya ayrılan süresi 4 dakika 17 saniyeydi. Bu toplantıda depremle ilgili konuşmalar gerçekleşti. Tabii bazen 4 dakika 17 saniyede yetmedi.” (G22). “Güçlü yönleri olarak şunu söylemek istiyorum, birlik olabilmemiz. Ve bir şeyler yapabilmemiz biraz aynı şeyleri tekrar ediyor gibi olacak ama hani birlik olup bir şeyler yapma gayretinde olmamız ve yapabilmemiz bence en güçlü yanlarımızdan birisiydi” (G23). Zayıf yönleri düşündüğümde aklıma gelmedi. Güçlü yanları ise Kent Konseyi ve bileşenlerinin çok geniş bir çevresi olduğunu ve biz Türkiye Vatandaşları olarak böyle kriz zamanlarında çok iyi kenetlenebildiğimizi gördüğümü söyleyebilirim (G24).

“Zayıf yönlerini de bundan sonraki çalışmalarımızda her türlü olasılığı hesaplayarak senaryolarımızı daha da geliştirmemiz gerektiğini gördük. Yani her çünkü burası bir deprem ülkesi. Buna dair daha ciddi çalışmalar yapmamız ve buna bu çalışmalarımızı da. Belirli simülasyon onlarla güncellememiz gerekiyor” (G1).

“Zayıf yanımız şuydu, ne yapacağımızı bilmiyorduk. Çok duygusal yaklaşıyordum. Eee, bunun böyle olmadığını deprem sürecinde hep beraber yaşayarak gördük” (G2). “Valla zayıf o tabii ki yönlerimiz var. Sonuçta bütçesi olmayan bir kurumuş bütçeyi dışarıdan bulmamız lazım. Bu tabii çok kolay bir şey değil” (G3).

“Zayıf yanımız genç insanların fikirlerine, buldukları şeyleri, fikirlerini ve önerilerini pek dikkate almamızdır” (G13). “Benim açımdan daha önce oluşturulmuş olan bir eylem planı bulunmalıydı. Süreç içerisinde deneyim kazanmak yerine bilgili ve hazırlıklı olmalıydık. Bu bizim zayıf yanımızdı. Süreç içerisinde zaman zaman iletişim kopukluklar yaşandı. Bu noktada bazı sıkıntılar yaşanması da zayıf yönümüz olarak tanımlayabileceğimiz bir durum. Sonrasında oluşan sorunu ve iletişim hatasını hızlıca çözerek çalışmalarımıza devam ettik” (G15). “Bazı sivil toplum kuruluşlarının daha hazırlıklı olup bölgede daha çok aktif olabilmek için önerilerinin açılması ve denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunlar bence zayıf yanımız” (G16). Gönüllüler arasında aramızda çok büyük bir iletişimsizlik vardı ve bu iletişimsizlik koordine çizdiği yol açtı. Bu süreç içerisinde ama zayıf gördüğüm bir yönüne değinmek istiyorum. Bu süreç içerisinde koordinasyon olarak özellikle bölgede bir muhatabımız olmadığını gördük. Ya daha doğrusu bir ihbar aldığımızda aslında biz oradaki birinci ağızdan gelen. Yaptığımız tespitler tekrardan teyit ediyordu. Belki tekrardan teyit ediliyordu. Bundan kaynaklı bir muhatabımız olmadığını düşünüyorum bölgeden” (G20).

“Zayıf yönlerini de bundan sonraki çalışmalarımızda her türlü olasılığı hesaplayarak senaryolarımızı daha da geliştirmemiz gerektiğini gördük. Yani her çünkü burası bir deprem ülkesi. Buna dair daha ciddi çalışmalar yapmamız ve buna bu çalışmalarımızı da. Belirli simülasyon onlarla güncellememiz gerekiyor” (G1).

“Zayıf yanımız şuydu, ne yapacağımızı bilmiyorduk. Çok duygusal yaklaşıyordum. Eee, bunun böyle olmadığını deprem sürecinde hep beraber yaşayarak gördük” (G2). “Valla zayıf o tabii ki yönlerimiz var. Sonuçta bütçesi olmayan bir kurumuş bütçeyi dışarıdan bulmamız lazım. Bu tabii çok kolay bir şey değil” (G3).

“Zayıf yanımız genç insanların fikirlerine, buldukları şeyleri, fikirlerini ve önerilerini pek dikkate almamızdır” (G13). “Benim açımdan daha

önce oluşturulmuş olan bir eylem planı bulunmalıydı. Süreç içerisinde deneyim kazanmak yerine bilgili ve hazırlıklı olmalıydık. Bu bizim zayıf yanımızdı. Süreç içerisinde zaman zaman iletişim kopukluklar yaşandı. Bu noktada bazı sıkıntılar yaşanması da zayıf yönümüz olarak tanımlayabileceğimiz bir durum. Sonrasında oluşan sorunu ve iletişim hatasını hızlıca çözerek çalışmalarımıza devam ettik (G15). “Bazı sivil toplum kuruluşlarının daha hazırlıklı olup bölgede daha çok aktif olabilmek için önlerinin açılması ve denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunlar bence zayıf yanımız” (G16). Gönüllüler arasında aramızda çok büyük bir iletişimsizlik vardı ve bu iletişimsizlik koordine çizdiği yol açtı. Bu süreç içerisinde ama zayıf gördüğüm bir yönüne değinmek istiyorum. Bu süreç içerisinde koordinasyon olarak özellikle bölgede bir muhatabımız olmadığını gördük. Ya daha doğrusu bir ihbar aldığımızda aslında biz oradaki birinci ağızdan gelen. Yaptığımız tespitler tekrardan teyit ediyordu. Belki tekrardan teyit ediliyordu. Bundan kaynaklı bir muhatabımız olmadığını düşünüyorum bölgeden” (G20).

Ankara Kent Konseyi'nin güçlü yanları olarak ilk başta güçlü STK'ler, Vakıflar ve bunların gönüllüleriyle birlikte çalışılıyor olmasıdır. Alanlarında çok iyi olan bu kurumların Konsey çatısı altında buluşmuş olmasından dolayı ortaya büyük bir dayanışma çıkmıştır. Bu da Kent Konseylerinin en temel özelliğidir. Ankara Kent Konseyi kent konseyleri için öngörülen bu amacı doğru biçimde kurgulamış ve oluşturduğu ağlar aracılığı ile bileşenlerinin güçlerini birleştirmesi için gereken güven ve anlayış geliştirilmiştir. Ortaya çıkan deprem krizinin anlaşılması ve bu krizin yönetiminde kamuya ve mağdur olan bölgelere, insanlara ve tüm canlılara destek sağlanması açısından Ankara Kent Konseyi kendi gücünü ortaya koyarak örnek alınacak çalışmalar yapmıştır. Bu açıdan bakıldığında umut, güven, dayanışma, sorun çözme, araştırmacı olma, değer verme ve değer katma gibi pek çok konuda iyi örnek oluşturma kapasitesini ortaya koymuştur.

Gençlerin bu sürece dahil edilmesi, güçlü bir gençlik meclisine sahip olması Ankara Kent konseyinin en güçlü yanı olmuştur. Gençlik meclisi üyeleri ve bu üyelerle birlikte çalışan gönüllü gençler deprem çalışmaların organize edilmesi, kayıt altına alınması, depremedelere ulaşılması, sosyal medyanın kullanılması ve kamu kurumlarına veri ve bilgi akışı sağlanması gibi görevleri çok başarı biçimde yaparak Ankara Kent Konseyine değer katmışlardır. Kendi içinde doğal biçimde gerçekleştirdikleri örgütlenme ve iş bölümü ile Konseye katıkları genç görüş ve bakış açısı adeta konseyi kanatlandırmışlardır.

Bu tür afet ve felaketler için önceden düşünülmüş ve yapılmış hazırlıkların olmaması en zayıf yanımızdı. Önceden üzerinde çalışılmış bir eylem planının olmaması örgütlenme ve iletişimde bazı sorunlara neden olmakta özellikle hangi kurumlarla nasıl muhatap olunacak, sorun tespiti ve çözümü için kamu ile nasıl bir işbirliği yapılacağı konusunda herhangi bir öngörü olmadığı için bu tür sorunların çözümü süreç içinde çözümlenmeye çalışılmıştır. Depremden hemen sonra ne yapılacağına bilinmemesi Konsey olarak en zayıf yanımızdı. Süreç içinde neler yapılacağına karar vermek ve önlem almaya çalışmak son derece zor olmuştur. Bu nedenle bu tür durumlar için bilimsel bilgiye dayalı ön hazırlıklar yapılmalı ve zaman zaman bu hazırlıklar güncellenerek sürdürülebilir bir yapı içinde tutulmalıdır. Bu da zaman kaybına ve yorgunluğa neden olmuştur. Ayrıca Kent Konseyinin bir bütçesinin olmaması bu tür organizasyonun tamamının gönüllüler aracılığı ile karşılanması oldukça zor ve yorucu olmuştur. Bu durum Kent Konseyinin zayıf yanı olarak ifade edilmiştir. Kent Konseyi bileşenleri ile Konseye ulaşan gönüllülerin birlikte çalışacağı bir bakış açısı olmaması, gönüllülerin sürece nasıl dahil edileceği veya koordine edileceği gibi konularda sorunlar olması gönüllüler ile iletişimi ve etkileşimi konusunda sorunlar olduğunu göstermektedir.

3.7. Ankara Kent Konseyinin deprem yardım sürecinin gözden geçirdiğinizde daha neler yapmak isterdiniz ve neleri yapamadınız?

Ankara Kent Konseyinde deprem faaliyetlerine dahil olan STK ile onların gönüllülerine ve destek faaliyetinde bulunan sivil halka, gerçekleştirilen yardım ve destek faaliyetleri sırasında daha neler yapmak istedikleri ve yapamadıkları sorulmuştur. Görüşmeciler yaptıkları gözlemler ve deneyimlerine dayalı olarak aşağıdaki görüşlerini paylaşmışlardır.

“Ankara Kent Konseyi olarak bileşenlerimizle olan diyaloglarımızda ya da iş bölümlerimiz de bir sorun yaşadığımızı düşünmüyorum. Kent konseyinde iyiliklerin de bulaşıcıydı O kalabalıkları gördükçe aslında doğru yerde olduğunu gördük. Ankara Kent Konseyi olarak kamu ile olan diyaloglarında ve kamuyla yapmış olduğunuz paylaşımlarımız da daha güçlü olmalıydı ve daha hızlı yol alıp daha hızlı çözümler sunabilmeyi çok arzu ederim” (G1).

“Aslında çok fazla şey yapmamıza rağmen hiçbir şey yapmamışız hissini hiçbir zaman yok edemedik. Daha fazla ev, daha fazla eşya, daha

fazla erzak, daha fazla eğitim, okul, kitap, oyuncak bunların hepsini daha fazla ne kadar yapabilirdik? Sorusundan buradaki 500 kişide ben- ce hiçbir zaman kurtulamadı. Çünkü hep fazlasını yapmak istedik. Neyi yapamadık? Sorusuna gelirsek de oradan buraya hâlâ gelmek isteyen aileleri artık Ankara'nın kaldırabilecek kapasitesi kalmadı. Yani geri gö- çün bir şekilde başlaması gerekiyor. Memleketlerine sahip çıkmaları ge- rekiyor. Korkuları çok büyük anlayabiliyoruz hepsini ama oradan buraya gelmek isteyen insanları ailerimize burada size imkân sağlayabiliriz cümlesini kuramadık. Kuramayız da zaten ama imkân olsaydı da hepsine tek tek dokuna bilseydik keşke” (G2).

“Yani tabii daha çok insana ulaşmak isterdik. Daha çok yardım gön- dermek isterdik ama ben o süreçte gerçekten elimizden geleni yaptık. Dün bana gençler geldiler 20 yaşında gençler bunlar deprem çalışmasında Konseyde çalışmışlardı. Hocam burayı çok özledik dediler. Yani biz bura- da o günlerde işte sabahdan akşama kadar çalışmayı çok özledik diyorlar. Yani demek ki biz bir şeyler yapabilmış ama daha çok yapabilir miydik? Tabii ki yapabilirdik” (G3).

“Deprem yardım sürecinde. Afet bölgelerinde. İlk günden itibaren ih- tiyaç olan şeylerden birisi şeydi. Mesela onu yapabilirdik. Lavabolar yani tuvaletler, insanların birincil ihtiyaçlarından birisiydi. Evet, her ne kadar barınma giyinme vesaireyi ama özellikle kadınlar için böyle bir alana ih- tiyaç vardır. Bunu yapabilirdik” (G4). “Yapabileceğimiz de ötesinde gücü- müzün üstünde gerekeni yaptık. Bu bizde gizil duran sinerji ortaya çıkar- dı” (G5).

“Bir dakika durmadan çalışmaya devam. Buyurun bugün bu olayı tek- rar yaşamış olsak yine bu sürecin içinde seve seve gönüllü olarak yapmayı canı gönülden yine isterim ve yine yaparım. Yapacağıma da eminim başa- racağımıza da eminim içimde hiçbir şey yapamadık diye kalmadı çünkü Ankara Kent Konseyi olayı hala devam ettiriyor. Hala sürdürülebilir hali, daha güzel hale neler yapabiliriz şeklinde. Bu olayın arkasında takip edi- yoruz. Hem aileleri hem yerleştirdiğimiz insanların takibindeyiz. Belediye. O kadar büyük bir felaket yaşamıştık ki olur ya hani olur ya benim içim- de kalan telefon. Ama o kadar hızlı insanlara iletişime geçtik ki bir aileyi yerleştiriyordu. Bu süreçte atladığım bir şey var mı düşüncesi hep vardı, şimdi de var. Akşam eve gittiğimde kendi vicdanen rahatsız oldum. Hani Kent Konseyi olarak değil de acaba bir insana dokunamadım mı, unuttun

mu? Çünkü o kadar yoğun bir gece üçlere kadar çalıştığımız anlar oldu. Unuttuğum bir insan oldu mu diye tek beni yapamadın mı acaba diye atladın mı o süreçte? diye beni üzen tek konu bu başka yok olur. Belki olabilir o olabilir kardeşim bir şeyine unuttun mu? Bir gün ÖS diye arkadaşımız var, onu da çağırdınız mı bilmiyorum saat 4 buçuk olmuş abla ne olur bir lokma bir şey yiyeyim dedim. Hemen bırak yemeye falan bırak diyor. Ne olursun abla yapma bir şey diyeyim artık ellerim titriyor diyordu ya bir yere yığıldı. Ben aynı zamanda derneğimize açtım çünkü buraya alamadığımız eşyaları da derneklerimize alıyorduk. Mobilya, yatakta, yorgan, yastık çıktı ne alabilirsek alıyorduk. Anahtarları çoğalttık. Buradan arabalarla gidip alıp ailelerle birlikte yükleyip bir aile alıyorsun. Ne bileyim işte her şeye ihtiyaç saç tarağı, tırnak makası ve şampuana kadar her şeyde benim derneğindeydi. Hiç unutmuyorum ya şöyle gözlerimi Allah çok yordum ne olur bir lokma bir şey yiyeyim pekine hatırlıyorum. O süreçte de üzülmediğim konu işte böyle yoğunlukta çalışırken olur ya bir insanla da unuttun mu? Bir insanla da kırıcı bir hareket yapmadığını eminim ama unuttun mu diye? Bazen çok geç vakitlerde bile yastığa kafamı koyduğumda atladım biri oldu mu diye düşündüm hep” (G7).

“Neyi yapamadık konusunda aslında yapamadığımız çok bir şey yok. Kendi şeyimizin içerisinde sınırlarımızın içerisinde. Ama şu yetkililerinde keşke elimizde olması gerektiğini düşünüyorum. Kent konseylerinin mesele evlerine yerleştirdiğimiz ailelerin bugün elektrik faturaların. Biz sizin evinize açmışsınız, vatandaşımızı yerleştirmiş. Siz aradan 2 ay geçmiş zaten orada çok güzel bir birliktelik sağlamış mısınız? Ama arkasından ciddi, özellikle kış ayına denk geldiği için ciddi bir elektrik faturası gelmiş ve sizin ödeme şansınız yok. Bu tarafa bakıyorsun depremedelerin ödeme şanssı yok. Devlet kurumlarına gidiyorsunuz maalesef diyorlar ki bizim ödeme şansımız yok. Burada Kent konseylerinin acaba diyorum biraz da bu konularla alakalı maddi bir gücünün olması gerekiyor mu diye düşünüyorum bence olması lazım bu tarz kritik noktalarda bu gücü kullanması adına bir bütçesinin de olması gerektiğini düşünüyorum” (G9).

“Yani şöyle söyleyeyim hepimiz yani ben mesela uyku uyuyamadım bir süre hiç uyku uyuyamadım ben yani ama o zayıf yanını tabi ki göstermiyorsun insanlara yani susuzluk mu yaşadınız yani dinlediğim hikayelerden hani uyuyamıyorsun hakikaten o çok etkiledi beni. Burada bir şeyler yaptığım için o bana iyi geldi yani hani şunu söyleyebilirim hani

vicdanım biraz rahattı çünkü burada olduğum için bu dayanışmanın içerisinde yer aldığım için o duygu beni güçlü kılıyordu sanırım evinde olup da hiçbir şey yapamıyor olmak da var onlar için yani dolayısıyla bu o benim güçlü yandı. Ortak yaşanan acılar hakikaten yani eşitliyor herkesi burada işte Başkan, Başkan Yardımcısı, Güvenlik hiçbir önemi yok, statülerin hiçbir önemi yoktu. Kişiler her şeyini kaybetse de duygudaş oluyorsunuz onlarla paylaşıyorsunuz o anlamda çok değerli onların dualarını almak da hani daha önce sorduğum zaman nasıl güçlü hissettiniz diye güzel yani onların duaları çok kıymetliydi yani onların dualarına nasip olmak da beni güçlü kılan şeylerden biriydi hep bu dualar sayesinde hani bir de böyle daha fazla ne yapabilirim hepimiz de aynı şey vardı yani çünkü çok zor bir durum hakikaten çok zor bir durum. Depremzedeler için yani özellikle barınma konusunda gerçekten de çok mağdur insanlar hani burada da bizde de mesela o konuda yetersiz kaldığımız zamanlar oldu, yer bulunamadı falan, o konuda daha bir birlikle beraberlikle çözümler olabilirdi yani hani yardımcı olamadığımız insanlar da oldu, o beni üzdü barınma konusunda bir tık daha destekle destek olunabilir” (G11).

“Bazı kriz anlarında birbirimizden haberimizin olmadığı zamanlar oldu. Bu ciddi zayıf bir yöndü ama toplantılar alarak bunun önüne kısa sürede geçtik” (G12). “Lisede hemşirelik okuduğum için ilk yardım konusunda bir sıkıntım yoktu ama bir afet eğitim olmadığı için sahada bulunamadım. Yapmak istediğim ise oradaki çocuklar için bir uçurtma şenliği projesi. “Keşke bir ilkyardım ve afet eğitimi almış olsaydım. Eğitimimin olmamasından dolayı sahaya gitme imkanımın olmadı. Bunun için gerekli eğitimleri alıp olası bir afet durumunda sahada görev almak isterim. Oradaki çocuklar hala bazı kırsal bölgelerde oyuncak bulamayan veya erzak hijyen paketi bulamayanlar var. Onlara yardım götürmek ve destek olmak isterdim” (G13).

“İlk gününden son gününe kadar her türlü alanda çalıştım ve çalıştık fakat afetler için eğitimimiz olmamasından kaynaklı deprem bölgelerine gidip birebir temasta bulunamadık ve “Afetler için eğitim almak isterdim” (G14). “Bölümüm gereğince psikososyal destek ekipleri içerisinde yardımcı olmak isterdim. Çocuklarla yapılan faaliyetlere katılım sağlamak istedim fakat eğitim düzeyim bunun için henüz yeterli değildi. Bunun dışında bir çoğumuzun ortak bir noktası olarak kriz süreci sona erdikten sonra resmi ve yetkili birimlerin süreci kontrol edeceğini ve artık yürüttüğümüz

çalışmaları yavaş yavaş sonlandırma durumuna geldiğimizde hiçbirimiz bitsin istemedik. Çalışmalarımıza yardımlarımızı devam etmek istedik. Bireysel olarak devam eden arkadaşlarımız da oldu fakat hepimizi devam etmek isterdik diyeceğine eminim. Süreç içerisinde ben depremzede ailelerin barınma ihtiyaçlarıyla ilgilendim. Birçok aileye bu konuda destek sağladık. Fakat yeterli eğitim olmasını ve sahada psikososyal destek çalışmalarına katılım sağlamak isterdim” (G15).

“Saha içi ve saha dışında çalışması adına gönüllülerimizin eğitim alması gerektiğini ve halkımızın afetle alakalı daha çok bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum” (G16). “Orada gönüllülük ve duygusal bir tepki vermiştik. Hiçbirimizin eğitimi yoktu ve bu eğitimsizlikten kaynaklanan sorunlar yaşadık. Depremzedelerle nasıl konuşacağımızı nasıl davranacağımızı bilmediğimiz için hani çok büyük sıkıntılar yaşadık zen sorunsal yanımızdan biri buydu. İlk birkaç gün gidemedim ilk birkaç gün gidip daha da fazla koordinasyon sürecini ve gönüllülük sürecine dahil olmayı isterdim” (G18). “Bu süreç içerisinde deprem olduğu andan itibaren aslında bir çoğumuz o anda deprem bölgesinde olmak istedi. Gidip de aktif olarak yardımcı olmak istedi. Enkaz başında gerekirse gönderdiğimiz TIR’ların başında dağıtım konusunda yardımcı olmak istedik. Fakat gerekli eğitimlerimiz yoktu. Veya gidebileceğimiz yollar yoktu, bundan dolayı bunu yapamadık.” Sadece Ankara’daki depremzedelere değil ulaşabileceğimiz bütün depremzedeleri Kent Konseyi’nin yürütmüş olduğu çalışmalardan faydalanmasını sağlayabilmek isterdim. STK’ları iyi bir şekilde desteklemeli sonrasında ise bu ve buna benzer afetlerde denetlenmiş ve desteklenmiş olduğu kuruluşlarıyla beraber çalışmalı (G24).

Ankara Kent Konseyinin bileşenleri olan STK’lar ve gönüllüleri deprem ile ilgili yapmış oldukları faaliyetleri yeterli bulmalarına rağmen daha fazla destek verebilmeye yönelik çabaları olduğu söylenebilir. Özelliklere bireysel olarak kendilerine yönelik eleştiriler olarak afet eğitimi almamış olmaları örnek olarak verilebilir. Buna bağlı olarak da deprem bölgesinde bulunamadıkları için üzgün olduklarını belirtmişlerdir. Konsey ve STK’lar açısından ise özellikle acil insani ihtiyaçlar olarak tuvalet, duş ve hijyen malzemelerinin sağlanması konusunda kendilerini çok yeterli bulmadıkları görülmektedir. Kriz yönetiminde daha etkili iletişim kurmamaları ve sorun çözümüne hızla müdahil olamam konusunda daha hızlı hareket edilmesi gerektiği görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca acil durumlar için nakdi bütçe kullanımı konusunda

sorunlar yaşamışlardır. Bunun nedeni ise Konseyin bütçesinin olmamasıdır. Yardım sürecinde çalışanlarında tükenmişlik ve duygu durumu bozukluğu ile baş etmede yetersiz kaldıkları ve bununla ilgili daha iyi hazırlık yapılması gerektiği dile getirilmiştir.

3.8. Ankara Kent Konseyi deprem çalışma sürecinde depremle ilgili unutamadığımız bir anınızı paylaşabilir misiniz?

Bu bölümde kitabın hazırlanması için görüşme yapılan kişilerden deprem sürecine ilişkin unutamadıkları bir anılarını paylaşımları istenmiştir. Görüşme sürecinde özellikle aşağıdaki anları bizimle paylaşan kişiler ve o anları kayıt altına alan bizler oldukça duygusal anlar yaşadık. Görüşme sürecindeki bu duygu yoğunluğu Ankara Kent Konseyinin yaptığı deprem yardım çalışmasıyla bu sürece dokunan herkesin ne derece etkilendiğini ortaya koymaktadır. Bizleri duygusal bir düzlemde buluşturduğu ve depremle ilgili pek çok konuda bizlerin duygudaş olmamızı sağladığını da ortaya koymaktadır.

“Ben yemek temini ve dağıtım işleriyle ilgileniyordum. Bu süreçte evlere yerleştirilmiş olan aileler yemekleri gönderiyoruz ya da tek tek bırakıyorduk. Bir ev daha önceki akşam 30 yemek verdik ertesi akşam gittiğimizde evde yaşayan depremzedeler bugün bize 30 yemek bırakmayın bize on yemek yeter bizim yemeğimiz var. Bugün bize getirdiğiniz yemekleri yemeği olmayan başkalarına verin dediler ve kendileri için getirdiğimiz yemekleri almadılar. Bu olay beni derinden etkiledi” (G1).

“Ben deprem sürecinde pek çok işle uğraştım. Ancak öyle bir anım var ki unutamıyorum. Önce kendi yaşadığım bir olayı anlatayım. Oğlum ilk doğduğu zaman geceleri hiç uyuyamayan bir çocuktuk kolik bir bebektir. Onu battaniyenin arasına koyup sallarken kollarım inanılmaz sızlardı kollarımın ağrısına dayanamazdım. Böyle ağlayacak dereceye gelirdim. Burada aklıma en çok yer etmiş olan konu şeydi. İki kolunu kaybetmiş bir annenin bebeğini emzirmesi için bir buçuk iki saat boyunca kollarım titreyerek ama hiç acı hissetmeyerek bebeğini annesini emmesine yardımcı olmasına yardımcı olmandım. O gün fark ettim ki ya biz bazı duygularımızı kaybettik burada ya da başka bir durumun içine girdik. Buraya evlatlarını kaybetmiş bir babanın geldiğinde içeride depremzede çocukları gördüğündeki o çaresiz bakışlarına ve üzüntüsüne tanıklık ettik. Çocukları

gördükten sonraki o babanı durumu çok kötüydü. Benim evladım da burada olsaydı yanımda olsaydı deyişi onu tek başına bir odaya alışımız diğer ailelerle bir araya getiremeyip teselli etmeye çalışmamız unutulacak gibi değildi. Hastanede yatıp yoğun bakımda olup çocuklarını kaybettiğinden habersiz olan anneler. Oğlunu enkazda günlerce arayıp enkaz kaldırma çalışmasında bulamayan bir babanın isyanı, insanlar bazı eşyalarını bile çıkartabilmek için günlerce enkazın başında beklerken kendi evlatlarını enkazdan alamayan ailelerimiz vardı. Yani bunlar çok acıydı, tarifi yok. Bu acıların hiçbirinin. O zaman daha iyi anlıyorsunuz. Yani fiziksel güçle kuvvetle canınızın yapamayacağını, bazı şeylerin daha kıymetli olduğunu, daha güçlü olmak zorunda olduğunu daha iyi anlıyorsunuz. En çok aklımda kalan diye bir anı anlatmam. Çünkü buradaki her hikâye benim için aynı eşdeğer. Yani o kadar değerli ki çocuğunu kaybetmiş bir annenin acısıyla her şeyini yitirmiş bir babanın acısı arasında hiçbir fark yok. Yani ikisi de eşdeğer acı benim için” (G2).

“Gençlerimiz Konseyin girişi katındaki bir toplantı odasını aldılar. Hatta birkaç oda daha istediler yok dedik. Sadece o odayı verebiliriz, daha fazla oda veremeyiz dedik. Onlar 20 tane bilgisayarla bir şeyler yapıyorlardı. Ben ilk 2 gün tabii bu gelen giden malzemeyle uğraştığımız için ikinci gün ne yapıyorsun dedim. Meğerse onlar açık veriden aldıkları verileri birkaç yerden teyit alarak bilgileri AFAD’a aktarıyorlarmış. Benim için ilk iki gün ekiplerin ve Kent Konseyinin fiziksel olanaklarının verimli kullanımı çok önemli. Bu nedenle biz gençlerle hiç ilgilenmedik ne yaptıklarının da pek merak etmedik. Yani biz bunu düşünemedik. Biz yönetim kurulu olarak ya da başkanımız olarak ben bunu düşünemezdim ama gençler bunu düşünmüşler. Yani dezenformasyon depremde en önemli problemimizdi. Bu nedenle, bize ulaşan bilgiler doğru mu? internetten bize ulaşan her bilgiyi teyit etmek gerekiyordu, karşımıza çıkan yanlış bilgi ve oradaki insanları ölümüne sebep olabilirdi. Çok kısıtlı imkanları doğru yere yönlendirmek lazımdı. Örneğin, bir kişi yakını deprem bölgesinde olabilir düşüncesiyle Ankara’dan evinde oturup bir tweet atabilir. Bu durumda yanlış bilgi gönderen kişilerle gerçekten depremden etkilenen ve göçük altındayım diye sosyal medyayı kullanarak biz buradayız diyenlere ayırmamız lazımdı. O anlamda gençler çok büyük yardım verdiler. Yaklaşık 7.725 tane veriyi elediler ve doğru sonuçları AFAD’la paylaştılar. Onlar gerçekten çok güzel işer yapan bu depremde Kent Konseyini kahramanlardır. Başkana teşekkür ediyoruz. Bir anı paylaşayım ama en son şimdi

işte bu gençlerimiz ile çalışıyoruz. Bir gece sanırım dördüncü geceydi. Bir tır dolacak tabii. Gençlerimiz burada üç vardaya halinde çalışıp 20 dakika tır dolduruyorlar. Bir tır doldurulurken tırın üstünde bir tane genç vardı. Tırın üstünde yukarı daha yukarıya tırmandı ve en son bir malzeme daha koyamaya çalışırken tırdan düştü dizinden yararlandı. Yaralı genç yerde yatıyor biz tabii ambulans çağırdık üzerine bir şey örtelim dedik. Deprem yardımı olarak Kent Konseyine ulaşmış buradaki battaniyelerden birini üzerine örtelim dedik. Genç onu deprem bölgesine gönderin dedi o an herkes çok duygulandı. Neyse o hastaneye gitti. Başkanımız geldi. Ertesi gün hastanede ziyaret edelim dedik. Gencin ayağı kırılmış, ameliyatlık olmuş yani ertesi gün de ameliyat bekliyordu Ziyaret gittiğimizde kendisine siz bizim gençlik kollarından mısınız? diye sorduk. Yok dedi ben gençlik kollarında değilim. Nereden buldunuz bizi diye sorunca anlattı. O sabah deprem olunca evden kendi isteğiyle çıkmış deprem bölgesine gitmek istemiş. Ancak oraya gidecek parası yokmuş. Kent Konseyinin yanında bulunan karakola gelmiş demiş ki ben deprem bölgesine gitmek istiyorum beni oraya gönderin, orada çalışacağım. Karakoldakiler demişler ki ya sen nasıl gideceksin? Bak şu yan tarafta Kent Konseyinde gençler bir şeyler yapıyorlar sen oraya git. Bizim gençleri burada görünce o zaman gitmekten vaz geçip bizim gençlerle beraber çalışmaya başlamış ve işte düştü ve ayağını kırdı. Yani insanlarımız bu şekilde de buraya geldi. Sadece bizim hani bizim böyle aman biz çok organize olduk bilmem ne değil insanlar. Buraya böyle doğal yollarla da geldiler. Çünkü gerçekten o dönemki ilk belki 20 gün 25 günlük hassasiyet çok üst düzeydeydi. Yani burada Türk milletinin bençe en önemli özelliği” (G3).

“Deprem dördüncü beşinci günleri ya da altıncı günlerindeydi zannediyorum ilk günlerde gönüllü olarak bölgeye gönderdiğimiz şoförlerden bir tanesi tekrar gitmek istediğini söyledi. Ama ne acı ki! Artık bölgeden yağmalı haberleri almaya başlamıştık. Tabii bu insanlara da tehlikeden söz edip bir uyarıda bulunmak zorundaydık. Çünkü can tabii biraz daha artık samimiyetle oldu abla abi falan muhabbetleri olmaya başlamıştı. Durumu anlattığımızda şoför arkadaşlar abla merak etme biz de o tür olayların benzerlerini çok yaşadık bizim için sorun değil dediler. Biz bir an önce orada bunlara sizin göndereceğiniz yardım malzemelerini muhtaç olan vatandaşlarımız için bu malzemeleri götüreceğiz ve ellerine teslim etmeden dönmeyeceğim. Hiç merak etmeyin dedi. Sadece Allah yolunu açık etsin yoluna çıkarsın diye bildik o kadar” (G4).

“Anne sütü ile ilgili sosyal medyada yapılan bir paylaşım vardı. Bebek için anne sütü aranıyordu. Buraya gelen annelerden birinin bebeği vardı. Anne benim sütüm gelmiyor bebeğim aç kalıyor ne yapabiliriz diye sorunun söyleyince sosyal ağlar üzerinden bir paylaşım yapıldı. Biraz sonra bir baba bir elinde biberon öbür elinde ise termos içinde dondurulmuş süt poşetleri ile çıkageldi. Yeni bebekleri olmuş ve o ilk süt ağız sütünü alıp ihtiyacı olan bebeğe getirmiş. Yeni doğan ağız sütünü gönderen annenin bebeğinin adını Atlas koymuşlar. Atlas adı üstünde dünyayı taşıyorsun yani o çocuk o sorumluluğu paylaşmış oldu onu taşıdı sırtında. Başka bir anım ise hamile bir bayan geldi. Ankara Kent Konseyinde geldikten sonra yedinci gününde falan burada doğurdu. O bizim bebeğimiz oldu aslında biler burada çok çok çok akrabalar kardeşler edindik. Başka bir anımız daha var. Gençlik Konseyindeki gençlerimiz gönderilen yardım malzemelerinin içine küçük notlar ve telefonlar koymuşlardı. Not yazılan kolilerden birisi Gaziantep'e ulaşıyor. Gaziantep'e not yazıp gönderen çocuklarımızdan biri cevap veriyor karşıdaki gencin adı Murat. Murat diyor ki siz bizim acımızı paylaştığımız her şey yoluna girdiğinde biz de size baklava göndereceğiz sizinle tatlımızı paylaşacağız” (G5).

“Ben Kent Konseyinde çalışıyorum benim de deprem bölgesinde akrabalarım var. Bilgisayarın başına geçtim. Kahraman Maraş'ta Akrabalarım durumun öğrenmek istedim. Onlarla iletişim kurabildim. Oradaki akrabalarımın biri bana abla arabadayız. Bize benzin lazım biz arabanın içindeyiz dedi. Benzini ne yapacaksınız diye sorunca gündüz evde gece arabada bekliyoruz. Altı kişi arabasının içinde ısınıyoruz. Biz Ankara'dan onlara yakın bir benzinlikten benzin ayarladık ve 7 km uzakta olan benzinliğe gidip benzini almaları gerekiyor. Gidip alın dedim. Abla gidemeyiz çok uzak. On dakikada gidebilirsiniz diyorum. Çok uzak gidemeyiz dediler ve ben çok yakın hemen gidip alın dedim. Yollar kırık benzinciye gitmemiz saatler alır eğer yolda kalırsak donarız dedi. O gece gidemediler ertesi gün gidin alın dediğim zaman abla olmaza herkes saatlerce kuyrukta bekliyor biz aradan girip bize ayrılmış benzini almaya geldik dersek kuyrukta bekleyenler kıyameti koparır dediler ve gidip benzini alamadılar” (G5).

“Şu anda sizinle görüşme yaptığım bu masadaydı hiç unutmuyorum. Başkan gençleri topladı. Aynı dakikalarda bölgeden bir anne baba ve çocukları gelmişti. Aile bu salona davet edildi. Baba asker olduğu için anne üç çocuğunu ve kendisini depremden kurtarmıştı. Anne bir saat boyunca

yaşadıkların anlattı ve biz dehşet içinde anlatılanları dinerken sahaya ilişkin ilk yüzleşmeyi yaşamış olduk. Bizler annenin anlattıklarını dinlerken donduk. Girişteki salonda deprem bölesinden daha önce gelen biri o bölgeden gelen insanlardan birini gördü gidip yeni gelen kişiye sarılarak sen ölmedin mi? Ben seni öldü biliyordum diye ağlamaya başladı. Kent Konseyi salonunda karşılaştığı ve gördüğü kişi kardeşiymiş. Onların kavuşmaları, birbirlerine sarılışları ve birbirlerini bulmaları çok şok edici kanımızın donduğu bir andı. Ankara Kent Konseyinin giriş katındaki o büyük salonda o kadar çok şey yaşandı ki gerçekten anlatılamaz olayla yüzleşme yeri” (G5).

“Bir tane anımı anlatmak istiyorum Konsey binasına sürekli aileler geliyordu ve tabii bebekleri olan annelerimiz vardı. Yeni doğmuş bebekler vardı. Bu bebeklerden biri beş günlüktü. Depremden dolayı anne o kadar büyük bir travma yaşamıştı ki sütünü kesildiğini söyledi. Abla ben emziriyorum ama çocuğuma hani sütüm yeterli gelmiyor sütüm yok dedi. O arada süt annelerinin bile ihtiyaç olduğunu düşündük. Bu bize çok dokundu ve hemen ufak bir ilana geçmemize yani bilmiyorum, en az bir saat, bir ilan bile vermedik. 100 tane annenin bize aradığını, sütünü sağladığını hemen eşimle birlikte gönderebileceklerini söylediler. Ve anında da 10 dakika içinde süt anneleri buraya sütlerini getirdi ve o bebeklerin süt ihtiyaçlarını giderdik” (G7).

“Ankara Kent Konseyi Binasının alt katında bir mağaza açılmıştı. Mağazada yer alan kıyafetler kadın erkek, çocuk, genç ve bebek gibi farklı bölümlere ayırmıştık. Ben bu mağazada bulunduğum zamanlarda çok sayıda bebekli ve hamile kadınlar geldi ve bebeklerinin ihtiyaçlarını kendi seçilmeleri ile gidermeye çalıştılar. Hamileliğinin son evresinde olan birçok aile veya kadın geldi. Ben gelen hamile bayanlara çocuklarının olası ihtiyaçlarının vermeye çalıştım. Gelen hamile annelere zıbın koyalım, battaniyesi var mı? çorap verelim gibi bir bebeğin ihtiyaç duyacağı her şeyi vermek istediğimde gelen kişiler yok benim çocuğumun battaniyesi var onu almayayım sadece şunu şunu alayım, diğerleri kalsın ihtiyacı olan başka birisi onları alsın diye verilen malzemeleri fazla olur diye almak istemediler. Ama benim şunlara ihtiyacım var sadece onları alabilir miyim? dediler ve bu kadar kanaatkâr tutum ve davranışları görünce günlük yaşamımızda sınırsız alışveriş yapma davranışlarımız karşısında ben anne adaylarının gösterdiği bu davranışlardan çok etkilendim” (G8).

“İkinci gün Ankara Kent Konseyine gelen bir poşet içinde bir bisküvi, bir ton balığı bir şişe su vardı ve yardım olarak gönderilsin diye Konseye getirilmişti. Burada hiç kimseden bir şey beklenmedi. Kim neyi yapabiliyorsa, bütçesi neye müsaitse ve çevresinde neleri temin ediliyorsa onunla katkı verildi” (G8). “Benim genç nesle karşı biraz olumsuz önyargım vardı. Ben işim gereği genç nesillerle çalışmıyordum. Ancak Genç nesille çalışan arkadaşlarım vardı ve onların anlattıklarında dolayı bu önyargım oluşmuştu. Her genci böyle düşünemeyiz ancak duyduklarımın çok vurduğunu duymaz oldukları, pek çok şeyi takmadıkları. Çünkü ayrı bir nesil olarak yetişiyorlar. Ben 43 yaşındayım gençlerin buradaki çalışmalarını gördükten sonra içimde inanılmaz bir mutluluk ve umut oldu. Ne yazık ki büyük bir acı bizi birbirimize bağladı. Ama evde kalkıp mutfaktan bir bardak suyu getirmeyen gençler Kent Konseyinde sabahlayarak kadar hiçbir şeyi gözetmeden uyumadan çalıştılar. Kolileri taşıdılar. Haberleşme ve sosyal medyada bilgilerin teyidini almaya çalıştılar. Sosyal medyadan ulaşılan haberin teyidi için gerekli araştırmaları yaparak “AFAD” ve “ahbap” gibi yardım organizasyonlara bilgi geçip yardımlaşmayı organize ettiler. İlk Günlerde buradaki sayıları 200-300 arasındaydı. Bu sayı gün geçtikçe arttı” (G8).

“Unutamadığım şeylerden iki örnek verebilirim. Bunlardan bir tanesi biraz önce de söylediğimiz gibi insanları yönetmeye çalışıyorduk ama malesef yeri geliyordu biz de insanız yetersiz kalıyordu. O koşuşturmanın içerisinde ilk haftaydı. Ciddi bir yoğunluk vardı. Bir tane amca yaklaştı bana elinde sigara benim babamdan büyük hatta dedemin yaşına yakın diyebilirim. Benim yanıma yaklaşırken sigarasını gizledi benden ondan sonra neyse çünkü ben o esnada birisiyle şunu konuşuyordum. Ya böyle bir ailemiz var. Bunu da yerleştirebilir miyiz? Falan dediklerinde bu amca kulak misafiri olmuştu, duymuştu. Ben onu gördüm yani ondan sonra sigarasız gizleyerek yanıma geldi kardeşim dedi ya biz de buraya geldik. On kişiyiz ve bu akşam yatacak hiçbir yerimiz yok, buraya gönderdiler, sağ olsunlar şimdi erzak verecekler. Konseyden kıyafet verecekler ama. Akşam nerede kalacağımızı bilmiyoruz dedi. O esnada da biz dışarıda belediyenin aracına eşya yüklenmiştik, bir eve götürecektik. On sporcumuz belediyenin sporcuları sağ olsunlar taşımaya yardımcı oluyorlardı. Onlar araçta bekliyorlardı ve beni bekliyorlardı. Ben de orada hızlı bir şekilde hareket edeyim diye amca dedim. Bir şekilde halletmeye çalışırız falan filan dedim ama orada ben geçitirdim onu ben bunu sonradan fark ettim. Ne zaman

fark ettim? Akşam eve gidip yattığım zaman fark ettim. Bir anda amca aklıma geldi. O gün bugündür o amcayı arıyorum. Vallahi arıyorum billahi arıyorum. Kaç gün aradım burada o adamı göremedim. Bir daha o adam geldi ihtiyacının olduğunu söyledi ve ben sana destek olamadım. Yardımcı olmanız yani orada bir on dakikamı ayırsam birisiyle ilişkilendirilmiş olsam bu sorunu çözebilirdim. Kafamda kalanlardan birisi de dün yaşadığım bir mevzu. Dün bir hastane ziyareti yaptık. Tam olarak hastane ziyareti de değil bir fizik tedavi merkezini ziyaret ettik. Yani bütün süreçlerin atlatmış olan afetzedelerin en son fizik tedavi bölümünde işte uzularını kaybeden, kolunu bacağını kaybeden vatandaşlarımızla ilgilenen bir fizik tedavi merkezi vardı. Burası normalde giriş çıkışın yasak olduğu özel izinle girilen bir bölgeydi. Dün biz Ceyhan ile izin alarak buraya gittik. Gittiğimizde bir tane ablamızla karşılaştık. Annesinin babasının yanına bir haftalık izin alıyor ve maalesef depremde üç çocuğum da kaybediyor hanımefendi. Anlatırken zorlandık mesela orada diyor ki, kadın çocuklarımı tutarken diyor. Oğlunu göremiyor ama kızımı ve öbür kızımın yüzü bana bakıyordu. Öbürünün de eli bana doğruydı. Elini öptüm öbürünün yüzünü öptüm. Üç gün kaldım herhalde diyor ama bana üç gün bir saat gibi geldi diyor. Depremden çıktığında kendi kollarını ve üç çocuğunu da kaybetmiş. Dün eşine diyor ki, başladığımız yere geri döndük diyor. Yine en baştan başlayacağız baş başayız ve kimse yok” (G9).

“Deprem bölgesinden gelenler de hatta bir depremzede Hatay ya da Defne’de evi yıkılmış buraya getirmişler amcayı ve eşini çok iyi hatırlıyorum. Ben çalışırken amca bana böyle gel bakayım sen dedi hiç konuşmuşluğum yok ne oldu dedim cebinden çıkarttı bir nazar boncuklu bilekliği bileliğime taktı. Amca bana bunu ben üstümde taşıyorum deprem sırasında üstümdeydi dedi. Bu beni korudu al senin de korur bu dedi ve bilekliği koluma taktı. Deprem yardım çalışmaları sırasında onu bileğimden çıkartmadım ve sonra cüzdanıma koydum cüzdanımda duruyor yani böyle manevi bağlar oluştu ve gittiğiniz zaman o depremzedelerin yanına ne diyeceğinizi şaşıırıyorsunuz ya merhaba mı? desem hoş geldin mi? desem nasıl geçmiş olsun mu? desem neyin var mı desen evin mi yıkıldı? Desem şaşıırıp kalıyorsun. Ben hiçbir soru sormadım benim ağızım dilim lal oldu. Depremde ilk gün bir genç çıktı geldi dedi ki ben daha önce depremi yaşayan birisiyim ne yapabilirim nasıl katkım olabilir dedi o çocuk ve o çocuğun yanında başka çocuklar da geldi. Başka bir genç geldi benim bütün ailem ve sülalem yok oldu, onanların hepsi deprem bölgesinde çok kötüyüm dedi

oturdu burada ağladı o arada ben ne yapabilirim diye sordu. Ankara’da bir akrabamda kalıyorum dedi. Ben genci bir kenara oturttum su verdik bir şeyler verdik ben dedi yardım etmek istiyorum tamam kuzum sen o zaman burada dur ve bize yardım et günlerce sürekli sabah geldi akşam gitti” (G10).

“Bu deprem ile ilgili benim gözümde iki çeşit insan oluştu bunlar; kötü insan, iyi insan, merhametli insan ve fırsatçı insan. Bir taraftan ev kiralarını yükselten fırsatçı insanlardı onlar kötü grubuna giriyor diğer taraftan da evlerini karşılıksız olarak açan insanlarımız oldu. Ben yani iyi insan tarafına yakın olmayı daha çok arzu ediyorum daha çok istiyorum buna zaman zaman fırsat buldum. Gördüğümüz şey deprem öncesinde AVM’si olan, lüks arabası olan insanlarla, hiçbir şeyi olmayan insanlar, kirada olan insan ve o kiracıdan çok fazla yüksek kira isteyen ev sahibinin hepsi aynı sırada pilav kuyruğuna girdiler. Ancak, acaba kaç anladı, kaç yaşadıklarından ders çıkardı? Temel sorular bunlar bu soruların yanıtı ne oldu? Onu da bilmiyorum şey gibi düşünüyorum ben de yaşantımda kırılma noktalarım var bu kırılma noktalarından bir olan depremle birlikte bunu fark edebildiler mi? Deprem biz niye yaşadık? Önemli olan bizim buradan ne öğreneceğimiz. Çıkarılması gereken ders çıktı mı? Biz aslında zor bir sınavdan geçiyoruz hala da içindeyiz bu sınavın biz yaşıyoruz ama sınavda olduğumuzu düşünüyor muyuz? Yoksa aynı kuyrukta yemek için sıraya giren adama şu anda Allah tekrar o evleri verse yeniden aynı şeyi yapar mıydı?” (G10).

“Buraya gelen depremzedelere birlikte yaşadığım bir anıyı hala unutamıyorum. Yaklaşık 35-40 yaşlarında divan odasında ağırladığımı erkek bir depremzede vardı ve eşini kaybetmişti. En çok beni etkileyen o olmuştu hala şu an bile anlatamıyorum yani aktaramıyorum hakikaten öyle. Kent Konseyine ulaşan bey eşi ile yaşadıkların anlattı. Vefat eden eşi depreme akşamında Facebook’tan çok fazla fotoğraflar paylaşmış o da işte hani paylaşım çok fazla olmadı mı? demiş. Ölen eşi ölüürüm kalırım bunlar anı olarak kalsın demiş ve o gece deprem olmuş. İlk önce bayan uyanmış, çocuklarını uyandırmış ve kocasını kaldırmış. Evde kimseye bir şey olmamış hep birlikte kapının önüne çıkılmışlar ve hani o can havliyle kendilerini dışarıya atıyorlar ve kurtuluyorlar. Tam o sırada eşi kucağındaki çocuğuyla birkaç adım ilerlemiş ve balonunun altında bir yere ulaştığında balkon adamın gözünün önünde eşinin ve çocuğunun başına düşmüş. Anne

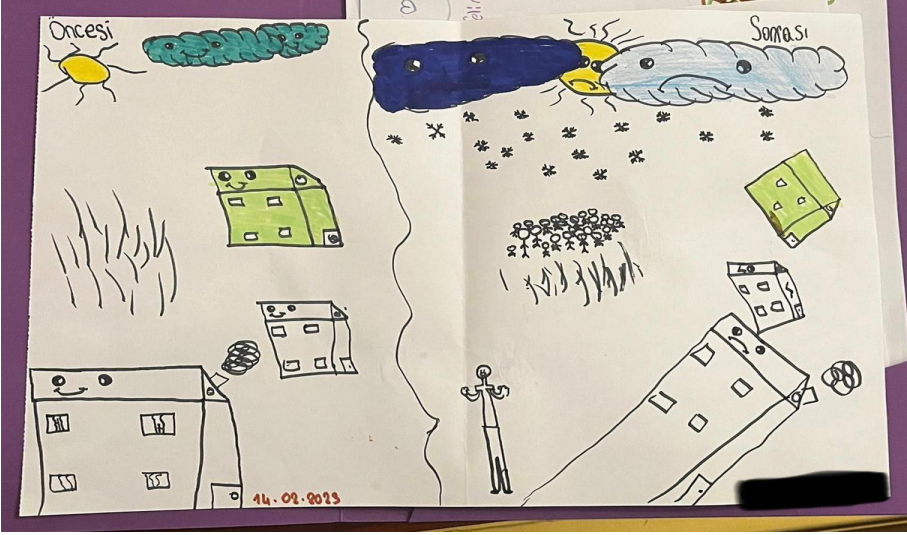
ve çocuk balkonun altında kalmışlar. Anne vefat etmiş çocuk ise çok ağır yaralanmış. Yaralanan bu çocuk burada yoğun bakımda yatıyordu yani o eşini kaybetti kişinin gözyaşları hiç kesilmedi. Hakikaten bunlar travma yani bunlar atlatılabilir acılar değil ve o beni çok etkilemişti” (G11).

“Benim unutamadığım birçok anım var. Bunlardan biri psikososyal ekiple çalışmalar yaparken ilgilendiğim ilk aile ile ilgi olanıdır. Gizlilik açısından isimleri vermeyeceğim. Bir kız bir de erkek çocuk, annesi ve teyzesiyle birlikte gelmişlerdi. Çocuklarla birlikte oyun oynadık birbirimize resimler çizip üstlerine notlar yazdık. Aile ihtiyaçlarını aldıktan sonra arabalarına kadar eşyaları taşımalarına yardım ettim. Arabaya bindiler, çocuklar annelerine dönüp “Anne yarın tekrar geliriz buraya değil mi? Bugün çok eğlendik.” dediler. Anneleri bana sarıldı ve ağlamaya başladı. Orada duygularımı belli etmemek için çok zorlanmıştım ve yaptığım işin büyüklüğünü o gün orada fark ettim. O an çocukların o sözleri ve annenin o bakışları daha şevkle çalışmamı sağladı.

Yine çocuklarla başka bir anım, birbirleriyle akraba olan kalabalık bir ailenin 5 kız çocuğuyla oldu. Benim memleketim Batman ve orası da depremden etkilenen bölgeler içerisine dahil edildi. Kızlarla resim yaparken biri nereli olduğumu sorunca bende “Batmanlıyım ben daha önce gittiniz mi?” dedim. Kızlar gittiklerini söylediler. Giderken fotoğraf çekinmek istediler, çekindik. Birbirimize çizdiğimiz resimleri verdik. Kızlardan biri “Büyüyünce bir gün Batman’a geleceğim. Umarım orda karşılaşırız Zeynep abla. Sana yaptığımız resimlerin üzerinde bizim isimlerimiz yazıyor o isimlerden sende bizi bulabilirsin.” demişlerdi. Kızların resimlerini hala dosyamda saklıyorum.

Başka bir anım konsey binamıza Diyarbakır’dan gelen depremzede bir amca ile konuşurken yaşandı. Konuşma sırasında zamanında benim dedem ile amcanın birlikte çalıştığını fark ettik. Hala o amca ile konuşuruz yolu düştükçe beni çay içmeye davet eder birlikte sohbet ederiz.

Başka bir ailenin iki kız çocuğuyla birlikte resim yaparlarken büyük olanının çizdiği ve bana hediye ettiği resim beni çok etkilemişti. Bana hediye edilen resim aşağıda yer almaktadır” (G12).

Fotoğraf 1. Ankara Kent Konseyinden destek alan depremzede çocuklardan birinin yaptığı resim (Gizlilik için çizen kişinin ismi görünmez duruma getirilmiştir)” (G12).

“Benim ise birkaç anım var. Birinci şöyle bir kadın var arabası ile deprem bölgesinde çıkmaya çalışıyor Mersin’e gelmeden arabası bozuluyor tamirci yolluyoruz. Bir saat sonra yine bir telefon araba yine bozuluyor off road ekibimiz yardıma gidiyor. Kadın mersine geldiğinde ise çocuğu arayıp bizi bir cehennemden kurtardınız diyor.

Diğeri ise yakın bir tarihte oluyor. Ortak gönüllüler ile bir ihbar geldi Emirhan bebek ihbarı. Emirhan bebek sadece Marka ile besleniyor diğğerlerini yiyince kusuyor. Emirhan bebeğın annesini aradığımızda Elbistan da kaldığını öğrendik ve çocuğu aç olduğunu için ağlayan bir anne gördüm. Hemen bir abimizden rica edip Emirhan bebeğimize 5 tane ... marka bebek göndermiş ve kadın beni arayıp dediğı şey çocuğum sizin gibi insanlar sayesinde yeniden doğdu ve karının doyurdu.

Diğeri ise Ankara Kent Konsey’inde bir ablamız vardı Malatya’dan geldi ihtiyaçları giderildi ve bir eve yerleşmişti evlerine kadar araba ile bırakmıştım. Kadın arabadan inince sende benim bir evladımın artık demişti.

Ve sizle paylaşmak istediğim son anım ise Uygurcan Özdemir diye bir kardeşim var. Kendisi Malatya için kendisini adanmış bir isimsiz kahramandır benim için. Onunla beraber bölgedeyken cidden 24’lük 5 koli pop kek, 5 tane çay için Malatya’dan Elâziğ’a gidip kendi imkanlarımızla alıp o

çocukların birisinde bir gülücük için elimizden geleni yaptık ve yapmaya da devam edeceğiz” (G13).

Çocukların mutluluğunun ifadesi olan iki görseli (G13) kodlu görüşmeci bizimle paylaştı.

Fotoğraf 2. Ankara Kent Konseyinden destek alan depremzede çocuklardan birinin Konseyin oyun alanındaki görüntüsü

Fotoğraf 3. Ankara Kent Konseyinden destek alan depremzede çocuklardan birinin deprem bölgesindeki görüntüsü

“Süreç içerisinde ben ve beraber çalışma sağladığım tüm gönüllü arkadaşlarım için birçok unutulmaz ve etkileyici anlar yaşandı. Benim anlatacağım üzerinde gerçekten büyük etki yaratan bir olaydı.

Çalışmalarımızı yavaş yavaş sonlandırmaya başladığımız süreçte yapılan çalışmaların raporlarını düzenlemek ve sunmak amacıyla birkaç arkadaşım ile beraber gece Ankara Kent Konseyi binasında bulunduk. Tam ortaya çıkan veri dosyalarını açıyorduk ki o sırada tekrar bir deprem yaşandı. Bizi elimizdeki tüm işleri bırakmamız ve durumla ilgilenmemiz söylendi. Tekrar iki gruba ayrıldık ve beş arkadaşım ile beraber o gece yaklaşık 350 aile ile görüşme sağladık. Beni en çok etkileyen olay; o gece depremden hemen sonra bir beyefendiye ulaştım ve medyadaki bilgiyi teyit etmek istedim. Bana enkazda üç kişi olduğunu ve birinin amcası olduğunu söyledi. Ama konuşurken sesi titriyor ve zorlanıyordu. Hemen yetkili birimlere haber verdik. Yaklaşık yarım saat sonra haberlerde enkazından üç kişinin çıkarılışını gördüm. Benim açımdan hayatım boyunca yaşadığım en garip histi ve zaman kaybetmeden aldığım motivasyon ile çalışmalara devam ettim. Bir başka etkilendiğim ve beni çok mutlu eden bir anıyı paylaşmak istiyorum. Ankara Kent Konseyi binasında depremde de çocuklar için kum boyama alanları oluşturmuştuk. Bir gün çalışmalarımızda o gün için bitirip giderken bir kız çocuğu bana onunla kum boyama yapıp yapamayacağını sordu. Ben de tabii ki yapabileceğimi söyledim ve beraber kum boyama yaptık. Bir tane ben bir tane o yaptı ve birbirimize hediye ettik. Konuşurken diğer isimlerimizin aynı olduğunu çok sevindi ve bana hediye ettiği kum boyama kartının arkasına isimlerimizi yazarak kalpler çizdi. Benim için bir kartım bu kadar anlamlı olabileceğini hiç düşünmezdim” (G15).

“Aslında tabii pek çok şeyi yapabilmemize rağmen gelen kişilerin ihtiyaçlarını gider giderilmesi noktasında evet yani 20-25 bini aşkın kişiye destek verdik. Ama bende daha fazlasını bence bu organizasyon gücüyle yapabiliydik. Belki süreçte daha geniş bir ağda yönetebilseydik Kent Konseyi lokasyon bazında olarak değil de birkaç farklı yerlerde koordineli bir şekilde kalsaydık daha çok kişiye yardımlarımız olurdu daha fazla destek sunabilirdi diye inanıyorum. Aslında fotoğrafı da var aslında elimde 47 günlük bir Alya bebek gelmişti ve bu benim psikolojik olarak gerçekten çöküntüye uğradığım bir dönemdi. Yani o kadar çok uğraşıyoruz ki artık gerçekten uykumuzdan feragat ettiğimiz dönem oldu. Fiziksel yorgunluğunun içerisinde mental yoğunluğumuz çok daha fazlaydı. Aşağıda işte mağazaya gelen ailelerimizden birinin bebeği ben de orada işte koşturmaca içerisinde. Bir baktım bizim arkadaşların evlerinde ufacak bir bebek var. Sordum, hani nereden geldi, kimler falan dedi. Ben bölgesinden gelmiş 47 günlük daha çok küçük hani bir tohum can almış hissettim. Benim en çok

kendimi yorgun hissettiğim anda güç kaynağım oldu. Dönüp baktığımda belki beni hayatı boyunca bir daha görmeyecek tanımayacağını karşılaşmayacak. Fakat onun hayatına dokunabilmek bir noktada ve böyle kritik bir dönemde benim için dinamo oldu. Bu çalışma azmimi çok yükseltti. Moral motivasyonunu çok yükseltti. Görmediğim pek çok aile ve daha dokunmuştur. O yüzden bu tür bir yapının içerisinde olmak bu tür faaliyetin içerisinde olmak. Benim için gerçekten onur ve gurur kaynağı oldu.

İki tane anım var. Anlatmak istediğim birincisi daha kısa biraz daha hüüzünlü koordinasyon arasındaydım. Yardımı koordine etmeye çalışıyorduk. Bize en çok gelen şey en çok gelen talep çağırı ve bana bir aile bunu buna yardımına ihtiyacınız var mı? Şeklinde aradığın bir aile farklı bir yardım için aslında aramıştım ama bana bebeği için çadır için yalvardı. Bebeğim var, benim çadıra ihtiyacım var şeklinde yalvardı. Ben günlerce uğraştım ancak çadır gittiğini düşündüğümüz halde çadır gitmemiş ve ben o bebeğe çadır bulamadım hala benim için bir vicdan azabı sağlayan bir durum.

Diğer bir anım ben ilk birkaç gün geledim. Ankara Kent Konserine gönüllü değildim ancak deprem bölgesinde çok çok yakın bir arkadaşım vardı ve onun hakkında çok endişeleniyordum. Sürekli onu yazmak istiyordum ama hani başına bir şey gelir. O an şarja ihtiyacı olur korkusuyla yazamıyordum. Kent Konserine gittiğim gün, hani oradaki dayanışmayı vesaire gördüğümde bir duygusallaştım. Yine dediğim gibi depremedelerle ve deprem bölgesiyle birebir konuştuğumda hani aşırı bir duygusal çöküntü yaşadım. Günlerin verdiği korkuyla o an yine çok yakın bir arkadaşım öğleden sonra gelmişti. Hani konuşuyorduk, neredesin, nasılsın diye birbirimizle Kent Konseyinin önünde buluştuk ve o an anda ona sarıldım hani birbirimize kenetlendik ve o sarılma bana aşırı bir güç verdi

Burada bir hanımdan bahsetmek istiyorum. Yeri geldi biz de üzüldük. Yeri geldi büyük sorunlarla karşılaştık. Bir yer, bir noktaya gelindiğinde artık hem bölgedeki arkadaşlarımızın kötü haberler alıyoruz ve hem de yakınlarımızın, akrabalarımızın kötü haberleri geliyor. Bir noktada artık dayanamaz bir hale geldik. Çoğumuz ve ben de bu şekilde artık oraya gelmeme Konseye yani yardımlaşmaya gelmeme biraz da hani kendi üzerime yoğunlaşma fikrine kapılmıştım ve gelmeyecektir. Aslında bir süre derken bir gün enkaz başından yine görüştüğümüz bir aile ilgilendik gerekli

ekipler gerekli ihbarları verdik, tahliyeleri ile ilgilendik. Daha sonrasında bir gün ansızın böyle içeri çağırılıyordum ve çağırıldığında gittiğimde benim adımla beni çağırıldıklarında o enkaz başında görüştüğüm aile olduğunu öğrendiğimde şunu fark etmişim, o zaman neden ben buradayım? Ve bunun insani ve vicdani bir zorunluluk olduğunu gördüm. Aslında geri planda durmaktansa bir şeyler yapmanın ne kadar değerli olduğunu gördüm” (G20).

“Günlerce adres koordine odasındaydım. Sonra kayıt alma bölümüne çıkmıştım. Hani genelde depremzede insanları kayda alıyorlardı. Bir tane bir amca vardı. Hani böyle bana isyan eden bu yardım tarzını isyan edecek bir şekilde konuşmuştuk. Ben hani çok tedirginim, hani nasıl konuşmam gerekiyor? Hani eğitimde bilmiyorum ne söylemeliyim ne söylememi ne söylemeliyim o konuda çok tedirginim. Öyle bir anımız olmuş, bir tane amca daha vardı. Hatay’da yaşadığını anlatmıştı. Hatta dükkânı varmış, her şey yıkılmıştı. O zaman çok duygulanmıştım. Ondan sonra onun dışındaki da bir tane hani teyit etmek için bir ağabeyi aramıştım. Onun da iş bulması gerekiyordu kalacak yer durumu uygundu. Uygundu yani kalacak yer yeri vardı, çıkmıştı vesaire. Ben çok böyle tanıdığım yok. Nasıl iş bulabilirim? Ayarlayabilirim. Adres koordine ettiğim zaman o kişiye mesaj göndermişim, kim olduğunu bilmiyorum. Hani gerçekten sonra yazmıştı. Senin kalacak yerde bu diye o zaman çok mutlu olmuştum. Ama en çok zorlayan bu kent konseyindeki depremzedelere kayıt alırken nasıl iletişim kurman gerektiği konusuydu” (G22).

“Ben Antakya doğumluyum. Antakya’da birçok insanın kaybettik. Tatbikî bu durumda çok zor ailemi ve evimizi kaybettik. Daha sonrasında dışarıdan gelen gönüllü arkadaşlarla bir yer bulup bir yemek yapmaya başladık. Bu bir haftayı geçti sürede ama daha çok bebeklerin ihtiyacının olduğunu gördük o sırada bebeklere yemek yapmaya başladık. Birçok bebeğe mama yaptığımız sırada bir çocuğa yetemedim ve çok fazla aç kaldıkları için. Maalesef iki üç gün sonrasında öldüğünü duyduk ve üzücü bir olaydı. Pek çok çocuğa yardımcı olduk ancak hepsine gereken desteği veremedik. Gerçekten en azından kendi yakınlarımıza yardım edemedik. Başkalarına yardım edelim diye düşündük ve elimizden geleni yapmaya çalıştık ancak yetemedik” (G23).

Ben gelen depremzedelerin kaydını alma sürecinde aktif çalıştım. Çoğu olayı sohbeti unutamıyorum aslında ama en unutamadığım bir

kadının bana yalvararak ihtiyacını en kısa zamanda gidermesini istemeydi. Bana hiç beklemediğim anda belini açarak belindeki demir korseyi gösterdi. Depremde beli kırılmış ve çok zor durumdaydı. O anı unutamadığımı söyleyebilirim (G24).

BÖLÜM 4

ANKARA KENT KONSEYİ GENÇLİK MECLİSİ DEPREM ÇALIŞMASI

Halil ECER

Kent Sosyologu / Ankara Kent Konseyi Gençlik Meclisi Başkanı

Gençler Ankara Kent Konseyini Kanatlandırdılar

4.1. Giriş

Başkent Gençlik Meclisi, yaşamın her alanında gençlerin güçlendirilmesi için yerelde aktif katılımın sağlanıp karar alıcı mekanizmaları genç dostu politikalar üretmesi için bilgi üretmektedir. 1992 yılında Rio Yeryüzü Zirvesi ile başlayan “Gündem 21” ile sonuçlanan Birleşmiş Milletler programı doğrultusunda Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin gerçekleşmesi için yerel katılımı sağlamaktadır. Türkiye’nin en büyük siyaset üstü gençlik meclisi olan Başkent Gençlik Meclisi sivil alanın gençleşmesi için gençler tarafından gençlerle oluşturulan katılımcı demokrasiyi önceleyen bir mekanizmadır. Ankara’da 2020 yılından itibaren genç dostu başkent için yerel yönetimlerle Türkiye ulusal gençlik politikasının oluşturulması içinde ulusal hükümetle ilişkiler geliştirmektedir. Gençlerin, yaşamın her alanında aktif olabilmesi için ilk etapta yerel gençlik eylem planlarının oluşturulması, uluslararası gençlik çalışmalarının takip edilmesi ve Ankara’da bulunan 22 üniversitedeki gençlerin ortak akla dayalı politikaların geliştirilmesinde öncü rol oynamaktadır.

Kent hakkı bağlamında gençlerin bulunduğu ekosistemlerin gençler tarafından yeniden organize edilmesi ve çağın koşullarına ayak uydurabilecek “bilginin” üretilmesi gençler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda Başkent Gençlik Meclisi bünyesinde kurulan 8 alt çalışma grubu ile kültür sanattan sürdürülebilir kentleşmeye, Ar-Ge İnovasyondan farkındalık çalışma grubuna kadar yaşamın tümünü kapsayacak fikir ve politika üretim grupları kurulmuştur. Başkent’in Genç Aklı sloganıyla toplum-mekân ve yönetim üçlemesinde gençlerin güçlendirilmesini sağlamaktadır. Başkent Gençlik Meclisinin örgütsel yapılanması yatay eksenli olup emek bazlı ilerleme çerçevesi etrafında şekillenmiştir.

4.2. Ankara Kent Konseyi Gençlik Meclisi Deprem Süreci Çalışması

Ülkenin karşılaştığı feci afetin ilk saatlerinden itibaren üç yıllık organizasyonel kapasite ile Başkent Gençlik Meclisi, Ankara Kent Konseyinde Afet Koordinasyon Merkezi kurmuştur. Bu koordinasyon merkezi 20 gün tam zamanlı çalışma kapasitesi ile deprem bölgesine yönelik ve deprem bölgesinden Ankara’ya gelen vatandaşlara yönelik olağanüstü bir çalışmanın içerisine girmiştir. Bu çalışmalarda Afet anında ve afet sonrasında olmak üzere yardım organizasyonu fiziksel ve ruh sağlığı kapsamında da ele alınmıştır. Deprem’in ilk saatlerinden itibaren 600’ü aşkın gencin yardım sınıflandırması ve bölgeye

iletilmesi konusunda gösterdiği azim sivil alanın kriz anlarında önemini bir daha ortaya koymuştur.

DAYANIŞMA DEPREMDEN GÜÇLÜDÜR

#BaşkentİnGenç
Ankara' da GENÇLER
AKTI
DAHA GÜÇLÜ!

Ankara Kent Konseyi ve “Dayanışma Hareketi” nin Organizasyonunu
Sağlayarak Genç Gücünü Oluşturan
BAŞKENT GENÇLİK MECLİSİ

Malatya
Kahramanmaraş Diyarbakır
Gaziantep Adıyaman
Osmaniye Kilis Şanlıurfa
Adana Hatay

Başkent Gençlik Meclisinde kurulan koordinasyon merkezi ile sosyal medya ve Whatsapp grupları üzerinde dolaşan depreme dair bilgi akışı sistematik hale getirilerek deprem bölgesindeki her kent için ayrı iletişim kanalları oluşturulmuştur. Bu kanallar üzerinden ilk etapta bilgi kirliliğini ortadan kaldırmak için teyit birimleri oluşturulmuştur. Teyit birimleri sosyal medyada veya Whatsapp gruplarında dolaşan enkaz adreslerinin teyit edilmesi ve ardından da AFAD bilgi sistemine işlenmesine olanak tanımaktadır. Böylelikle depremin ilk gününden itibaren yanlış bilgilerin dijital ortamdan çekilmesini ve deprem bölgesinde enkaz kaldırma çalışmalarının daha doğru bir şekilde ilerlemesine katkı sağlamıştır.

Teyit birimlerinin ardından Başkent Gençlik Meclisi üyesi olup ailesi deprem bölgesinde yaşayan gençlere ulaşıp mevcut durumun belirlenmesi için Başkent Gençlik Meclisi ağları üzerinden çağrıya çıkıldı. Bu çağrı ile deprem bölgesi ile iletişim kuramayan gençlerin koordinasyon merkezine gelip bölgeyi bilenler olarak yardım organizasyonunun sağlanmasına olanak tanımıştır. Medyada ve diğer kanallarda depremin gerçekleştiği bölgeler ve depremin etkisi belirlendikten sonra acil ihtiyaç listeleri oluşturulup gençlik meclisi ağları ile Ankaralıya iletili.

İhtiyaç listelerinin Ankara halkında karşılık bulması ile Ankara Kent Konseyi binasına gelen yardımların tasnif edilmesi, ayrıştırılması ve kutularak deprem bölgesine gönderilmesi için istasyonlar kurulmuştur. Yüzlerce gencin sürece dahil olduğu istasyon sisteminde ihtiyaç odaklı yardım çalışmasının somut bir örneği ortaya çıkmış oldu. Depremin yıkıcı etkisi ile duygusal davranılıp özensiz hazırlanan yardımların bölgeye gönderilip işe yarar bir hal alması için oluşturulan gençlik grupları Fordizmin hareketli bant sistemine benzer bir şekilde işlem görmüştür. Gelen yardımlar ayrıştırılıp giyim, gıda, çocuk, yetişkin, ilaç vs. gruplara ayrıştırılarak bölgeden gelen talebe göre araçlara bindirilip bölgeye gönderilmiştir. Deprem bölgesinde anlık iletişim kanalları oluşturan Ankara Kent Konseyi Başkanı ile giden yardımların yerine ulaşması hızlanmış ve bölgeden gelen videolar ile birlikte Ankara'da Kent Konseyinin yürüttüğü çalışmalar güven tesis etmiştir.

Deprem'in 5. Gününde deprem bölgesinden Batıya doğru başlayan göç ile Başkent Gençlik Meclisi ve Ankara Kent Konseyi bileşenleri strateji değişikliğine giderek bölgeden gelen ailelerin Ankara'da karşılanması ve ihtiyaçlarının giderilmesine odaklandı. Bu amaçla canhıraş bir biçimde deprem bölgesinden uzaklaşan vatandaşların acil ihtiyacı olan gıda ve giyim ihtiyacının giderilmesi için Ankara Kent Konseyinde "yardım mağazası" kuruldu. Ankaralılarından ve diğer bölgeden gelen yardımların tasniflenip mağazada depremden etkilenen vatandaşların ihtiyacını gidermek için profesyonel bir çerçeve oluşturuldu. Ankara'daki mağazalardan gelen askılar ve koliler ile bir işletme profesyoneliğinde ihtiyaçların giderilmesi sağlandı. Gelen yardımların depoda sınıflandırılarak askılara dizilmesi askıların mağazaya iletilmesi, kutuların oluşturulması ve bu sürecin işletilmesini sağlayan ondan fazla genç grubu Ankara'ya gelen depremezelerin depremin ilk şokunu atlattıklarına destekte bulundu.

1

6 Şubat günü saat 09.00 'da Ankara Kent Konseyi tüm bileşenleri ile yol haritası belirlemek için bir toplantı aldı.

Ülkemizde 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen ilk yıkıcı depremin ardından sadece saatler sonrasında Ankara Kent Konseyi, tüm bileşenleri ile bir kriz masası kurdu. Alınan toplantıdan sonra strateji geliştirildi.

2

Acil Deprem Genç Koordinasyon birimi kuruldu.

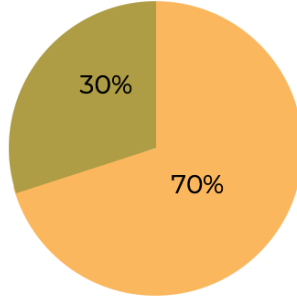
Acil Deprem Genç Koordinasyon biriminde Türkiye'nin dört bir yanından gruplarımıza gelen toplamda 7.725 kadar adres ihbarlarını AFAD ve Cimer'in sistemine kaydı sağlandı. Gelen ihbarlar tek tek teyit edilmiş ve bu ihbarlardan 3480'inin asılsız olduğu tespit edildi.

Depremi ilk saatlerinden itibaren kent konseyi bileşenleri ile birlikte oluşturulan Afet Kriz koordinasyon merkezi ve teyit birimleri ile birlikte 7.225 bilginin teyit edilip doğru olan bilginin AFAD ve CİMER sistemine girişi yapılmıştır.

GENÇ KOORDINASYON BİRİMİMİZDE TEYİT EDİLEN ADRES İHBARLARI (ADET)

3.480

Asılsız ihbar

7.725

Teyit edilip AFAD'a bildirilen adres kaydı

Bu bilgilerden 3.480 asılsız ihbarın sosyal medya ve mesajlaşma uygulamalardan silinmesi ve bunlara itibar edilmemesi için duyuru afişleri hazırlanarak paylaşıldı.

3

Kendisi Ankara'da olup ailesi deprem bölgesinde olan gençler için destek duyurusuna çıkıldı.

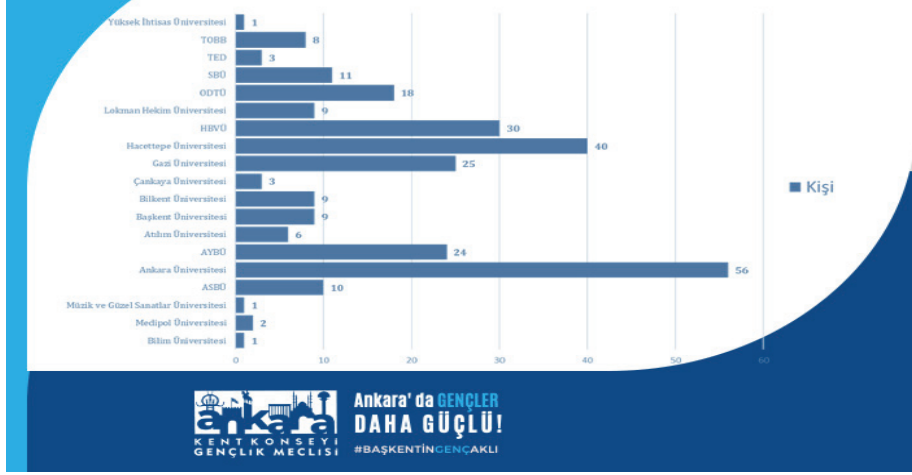
Üniversite eğitiminden dolayı Ankara'da olup aileleri deprem bölgesinde olan 510 genç ile iletişime geçilmiş ve destek sağlanmıştır.

Eldeki verilere göre Ankara'daki üniversiteler bazında genç sayısının bir kısmı şu şekildedir:

Başkent Gençlik Meclisi üyesi olup ailesi deprem bölgesinde olan gençlerle iletişime geçilip gerek bölge ile iletişim kurmalarını sağlamak gerekse de psiko sosyal yönden destek sağlanmıştır. İletişime geçilen kişilerin en çok değindiği iki husus olmuştur; birincisi aileleri ile iletişim kuramamaları ikincisi ise psikolojik olarak çöküntü olduklarını dile getirmişlerdir. Bunun üzerine

psikososyal destek sağlanması için Başkent Gençlik Meclisi üyeleri arasında psikolojik destek sağlayabilecek disiplinlerde okuyan gençler ve onların hocaları eşliğinde psiko sosyal destek ekibi kuruldu.

Ankara'da Olup Ailesi Deprem Bölgesinde Olan Gençler

Başkent Gençlik Meclisi üyesi olup henüz üniversite okuyan öğrencilerin okul dağılımları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Buna göre çoğunluğu Ankara Üniversitesinde olmak üzere sırasıyla Hacettepe, Ankara Hacı Bayram Üniversitesi, ÖDTÜ, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi diye ilerlemektedir. Bu veri bu sayılan üniversitelerin öğrencisi olup depremden etkilenen öğrencilerin ortalama oranını belirtmesi ve üniversitenin eğitim konusunda verecekleri kararları belirlemede etkili bir konumdadır.

4

Başkent Gençlik Meclisi sosyal medya hesaplarından yardım malzemesi ve dayanışma çağrısına çıktı.

Deprem bölgesinde yaşayan ve deprem bölgesinden Başkent Ankara'ya gelen afetzede dostlarımız için "Dayanışma Depremden Güçlüdür!" sloganı ile dayanışma seferberliği başlatıldı. Başlatılan yardım kampanyası ile deprem bölgesindeki kardeşlerimizin ihtiyaçlarına yönelik ihtiyaç listelerinin, Ankara Kent Konseyi ve Başkent Gençlik Meclisi sosyal medyalarından paylaşımı yapılarak 300 kadar yardımsever kurum, kuruluş ve şahıslar tarafından yardım malzemelerinin Ankara Kent Konseyi binasına gönderimi sağlandı.

Başkent Gençlik Meclisi bu süreçte yardım organizasyonunu çoğunlukla sosyal medya üzerinden yürüttü. İhtiyaç listelerinin hazırlanması, verilerin teyit edilmesi ve Ankara'daki diğer yardım toplama merkezlerinin insan gücü ihtiyacını karşılamak üzere 1890 post, story ve bilgilendirme görselleri hazırlayıp sosyal medyada paylaşmıştır.

Depremi ilk gününde saat 19:00'da bölgeye ilk yardım tırını gönderen kent konseyi toplamda 11 tır, 15 otobüs, 11 minibüse ve 6 binek araç ile yardım göndermiştir. Koordinasyon merkezinin sürekli ihtiyaç listesi güncellemesi ile birlikte ne deprem bölgesinde ne de yardım toplama merkezinde herhangi bir insanın gerçekleşmesine alan bırakmamıştır. Deprem bölgesine

gönderilmeyecek kadar kötü durumda olan malzemeler depolanmış ve Gaziantep merkezli bir geri dönüşüm firmasına karşılığında giyim malzemesi sağlanma koşuluyla teslim edilmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda faaliyet gösteren kent konseyi ve gençlik meclisi kriz durumunda dahi sürdürülebilir ilkelere bağlı kalmıştır.

Depremiň şok etkisi atıldıktan sonra bölgeden Ankara'ya gelen 3.749 aile ve toplamda 18.745 kişinin (sadece gençlik meclisi temasları bu sayı kent konseyi ile birlikte iki katına çıkmaktadır) acil ihtiyaçları giderilmiştir. Bunun için ise kent konseyine gelen her kişinin kaydı alınarak sırayla kurulan ihtiyaç mağazasından yararlanılması sağlanmıştır. İnsani değerler kapsamında deprem şokunun atlatılmasına yardımcı olacak hassasiyet benimsenmiştir. Bu hassasiyetin sağlanması içinde depremzedelerle direk temas kuran gençlik grupları kurulan psikososyal destek ekibi tarafından belirli periyotlarla eğitime tabi tutulmuştur.

Kurulan yardım mağazasına giren ve çıkan ürünlerin kaydedilmesi ile birlikte 374.900 parça ürünün yardım olarak depremden etkilenen vatandaşların hizmetine sunulması sağlanmıştır. Bu ürünlerde bebek ürünleri başta olmak üzere kış şartlarında mont, bot ve iç çamaşırı yoğunlukta olduğu söylenebilir. Son süreçlerle birlikte gelen ikinci el ürün kabul etmeyerek olumsuz herhangi bir durumun yaşanmasının önüne geçilmesi sağlanmıştır.

Yardım mağazasında reyonlara bölünen hijyen, gıda, giyim ve diğer malzemelerle birlikte yapılan yardımın kısa vadede etki edebilmesini sağlamak ve depremden etkilenen vatandaşların daha fazla mağdur olmamaları üzerine kurgulanan bir koordinasyon hakimdi. Bu bağlamda 12.842 adet bebek ürünü, 443 adet içinde temel gıda malzemelerinin bulunduğu koli, 35.574 parça giyim malzemesi 2.089 adet oyuncak, kitap ve çocukların zaman geçirebileceği direkt ürün dağıtımını gerçekleştirmiştir.

8

Kent Konseyine gelen Ailelere psikolojik destek sağlanırken çocuklara sanat terapisi alanları kuruldu.

Ankara Kent Konseyine destek almak için gelen ailelerin çocukları ile **resim atölyeleri** ve **oyun merkezleri** kurulmuş ve **sanat terapisi** çalışmaları uzmanlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Deprem bölgesinden Ankara'ya gelen **545** kişiye Ankara Kent Konseyi Binasında Başkent Gençlik Meclisinin psikolojik destek ekibi tarafından aile ve kişilere psikolojik destek sağlanmıştır.

Bu süreçte Ankara Kent Konseyinde aktif olarak **6** psikolog dayanışma göstermiştir.

Deprem bölgesinden Ankara'ya gelen ailelerin ihtiyacının karşılanması için kurulan mağaza yoğun taleple karşılaşıncı ailelerin mağdur olmaması için Ankara Kent Konseyi ana binası birçok farklı faaliyetin yapıldığı kamusal bir mekân halini aldı. Aileler yardım sırasını beklerken çocukların travmalarını daha erken atlatmaları için Ankara Kent Konseyi Kültür- sanat çalışma grubu ve Başkent Gençlik Meclisi kültür sanat çalışma grubu gönüllüleri tarafından resim atölyeleri, oyun merkezleri ve sanat terapisi düzenlendi. Bunun yanında kurulan psikososyal destek ekibi depremzede ailelere yönelik ilk psikolojik destek amacıyla 545 kişi ile temas sağladı. Başkent Gençlik Meclisi üyesi 6 psikolog tüm süreçlerin yönetiminde rol oynadı.

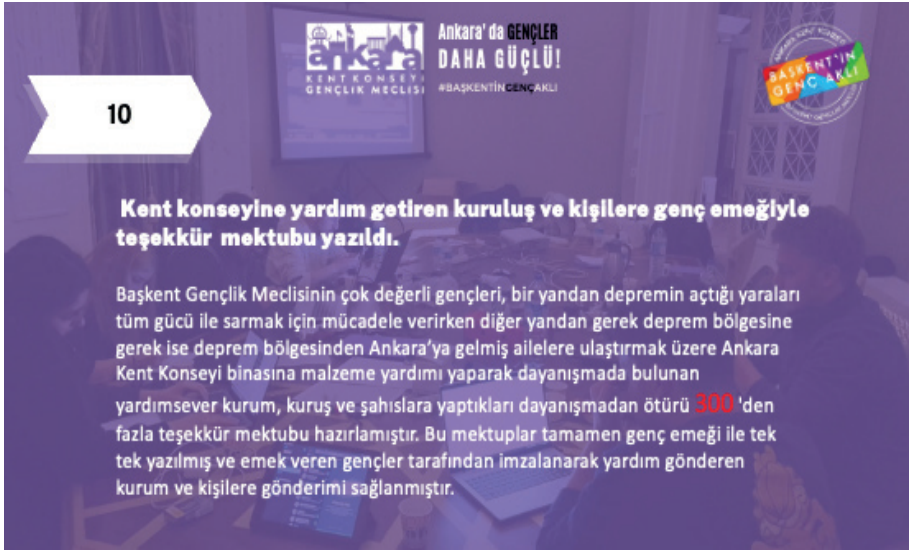
9

Ankara'da evini paylaşmak isteyen aileler ile deprem bölgesinden gelen ailelerin arasında köprü olundu.

Ankara'da evini vermek isteyen ve deprem bölgesinden Ankara'ya gelen **2200** kişinin buluşturulması sağlanmış ve afetzede vatandaşların barınma ihtiyaçları karşılanmıştır.

Bununla birlikte toplamda **14.440** kişinin Ankara'da konaklama ihtiyacı sağlanmıştır.

Acil ihtiyaçların giderilmesi ile birlikte daha yapısal çözümler için Ankara Ticaret Odası ve Ankara Kent Konseyi paydaşları öncülüğünde deprem bölgesinden Ankara'ya gelen ailelerin barınma krizinin çözülmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Ankara'daki hayırseverler ve işletme sahipleri gönüllü olarak kendi evlerini depremzedelere açmak istediler. Ev sahipleri ve depremzede vatandaşların buluşturulması ve barınma probleminin çözülmesi için kurulan Başkent Gençlik Meclisi irtibat ekibi 2200 ailenin barınma problemine kısa vadede çözüm geliştirmiştir. Toplamda 14.440 kişiye tekabül eden bu barınma çözümünde Ankaralıların hassasiyeti yerinde olmuştur.

Kent konseyine yardım getiren kuruluş ve kişilere genç emeğiyle teşekkür mektubu yazıldı.

Başkent Gençlik Meclisinin çok değerli gençleri, bir yandan depremin açtığı yaraları tüm gücü ile sarmak için mücadele verirken diğer yandan gerek deprem bölgesine gerek ise deprem bölgesinden Ankara'ya gelmiş ailelere ulaştırmak üzere Ankara Kent Konseyi binasına malzeme yardımı yaparak dayanışmada bulunan yardımsever kurum, kuruluş ve şahıslara yaptıkları dayanışmadan ötürü 300'den fazla teşekkür mektubu hazırlamıştır. Bu mektuplar tamamen genç emeği ile tek tek yazılmış ve emek veren gençler tarafından imzalanarak yardım gönderen kurum ve kişilere gönderimi sağlanmıştır.

Başkent Gençlik Meclisinin başlatmış olduğu yardım seferberliği elbette sadece gençlik meclisi tarafından sürdürülmedi. Bu süreçte Ankara Kent Konseyi paydaşları, Ankara Büyükşehir Belediyesi, STK'ler, işletmeler vs. topyekûn bir yardım seferberliği başlatıldı. Bu süreçte katkı sağlayan kurumların desteği Gençlik Meclisi gençleri tarafından elle mektuplar yazılarak güzel dileklerle imzalandı. İmzalanan mektuplar Ankara Kent Konseyi adına bu işletmelere iletilip yardım kampanyasının devam etmesine çok büyük etkileri oldu.

Ankara
KENT KONSEYİ
GENÇLİK MECLİSİ

Ankara'da **GENÇLER**
DAHA GÜÇLÜ!
#BAŞKENTİN GENÇ AKLI

Deprem bölgesinden Ankara'ya gelen **545** kişiye Ankara Kent Konseyi Binasında Başkent Gençlik Meclisinin psikolojik destek ekibi tarafından aile ve kişilere psikolojik destek sağlanmıştır. aynı zamanda gelen çocuklar için sanat çalışmaları yapılmıştır.

Başkent Gençlik Meclisinin dayanışma temelinde geliştirdiği organizasyonel kapasiteye **1750** genç dahil olmakla beraber gerçekleşen sirkülasyon ile birlikte bu sayının çok üzerinde hareketlilik sağlanmıştır.

Ankara Kent Konseyi binasından **44** yardım aracının deprem bölgesine gönderimi sağlanmıştır.

Bu zorlu süreçte Başkent Gençlik Meclisi büyük dayanışma göstererek **5020** gencin irtibatla kaldığı gençlik grupları kurulmuştur

BAŞKENTİN GENÇ AKLI

20 günlük yoğun yardım seferberliğinde sivil toplum örgütlerinin kriz anında ortaya koyduğu organizasyonel kapasite ve gençlerin direnci net biçimde ortaya çıkmıştır. Başkent Gençlik Meclisinin yaşamın her alanında gençlerin güçlendirilmesi için geliştirdiği katılım modeli bir dayanışma modeline evrilererek binlerce kişinin yıkıcı deprem etkilerinin kısmen aşılmasına vesile oldu. Kentler gençlik meclisi yapılanmalarının mevcut kentsel problemlere çözüm bulmasının yanında afet durumlarında karar alıcı mekanizmaları harekete geçirme potansiyelinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu amaçla 5593 sayılı belediye kanununda belirtilen kent konseyleri yapısının işlevsel bir biçimde hayata geçirilmesi toplumsal fayda açısından önemli bir noktada durmaktadır.

**DAYANIŞMA
DEPREMDEN
GÜÇLÜDÜR**

#BaşkentinGenç
Ankara'da GENÇLER
DAHA GÜÇLÜ!

**ÜLKE OLARAK YAŞADIĞIMIZ DEPREM FELAKETİNİN ARDINDAN BÜYÜK
BİR DUYARLILIKLA DAYANIŞMA HAREKETİNE GÖSTERMİŞ
OLDUĞUNUZ HASSASİYETTEN DOLAYI HEPİNİZE
MİNNETARIZ..!**

**DAYANIŞMA
DEPREMDEN
GÜÇLÜDÜR**

#BaşkentinGenç
Ankara'da GENÇLER
DAHA GÜÇLÜ!

**DEPREM BÖLGESİ VE DEPREM BÖLGESİNDEN BAŞKENT ANKARA'YA GELEN DOSTLARIMIZ,
ANKARA KENT KONSEYİ BİNASINA GETİRDİĞİNİZ YARDIMLAR İÇİN
VE BURADA ÇALIŞAN BAŞKENT GENÇLİK MECLİSİNİN HER BİR GENÇİNE**

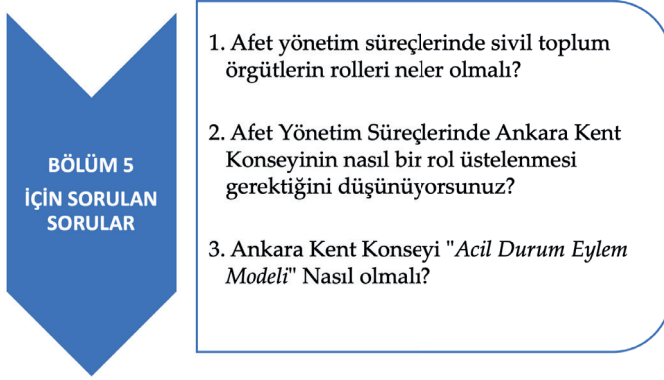
BÖLÜM 5

ACİL DURUM EYLEM MODELİ (ÂDEM) ÖNERİSİ

Prof. Dr. Kıymet SELVİ

5.1. Giriş

Bu bölümde Kent Konseyleri için uygun olacak “Acil Durum Eylem Modeli” geliştirilmesine yönelik katılımcı görüşleri alınmış ve bu görüşler literatür ile birleştirilerek yeni bir model ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bölüm birbiri ile ilişkili üç temel soru sorulmuş ve bu soruların ilk ikisi katılımcılardan alınan görüşlerden oluşmuş üçüncü sorunun yanıtı ise kitapta yer alan katılımcıların görüşlere ile literatür taramasından yararlanılarak verilmeye çalışılmıştır.

Şekil 5.1. Acil Durum Eylem Modeline ilişkin sorular

Bu bölümdeki sorular Ankara Kent Konseyi özelinde tüm Kent Konseyleri için geçerli olacak ve kolaylıkla onlara uyarlanacak bir Acil Durum Eylem Modeli'nin tasarlanması amacıyla sorulmuştur. İlk iki soru Ankara Kent Konseyinden elde edilen deneyimlere dayalı olarak verilen görüşler daha çok sivil toplum kuruluşlarının nasıl bir rol üstenesi gerektiği ile ilgili değerlendirmeleri içermektedir. Bu değerlendirmeler Ankara Kent konseyindeki çalışmalarla elde edilen deneyimlere dayalı olarak yapılmıştır. Tüm deneyimleri analiz ve sentez edilerek verilecek görüşün alınmasının amaçlayan üçün soruda ise Ankara Kent Konseyi için önerilecek olan modelin yapısına ilişkin öneriler alınmaya çalışılmıştır. Katılımcıların önerinin alınmasına yönelik sorulan soruya yanıt alınamamıştır. Çünkü aynı dönemde Ankara Kent Konseyi kendi Acil Durum Eylem Planı üzerinde çalışmış hatta Kent Konseyleri Birliği olarak Ankara'da yapılan toplantıda kendi önerilerini uzmanlar ile tartışılmıştır. Bu nedenle üçüncü sorunun yanıtı daha çok bu kitabı yazan uzmanlar tarafından geliştirilmiştir.

Yukarıda yer alan ilk iki soruya verilen yanıtları aşağıda yer almaktadır.

5.2. Afet Yönetim Süreçlerinde Sivil Toplum Örgütlerinin Rollerini Neler Olmalı?

Afet yönetimi tüm toplumu ilgilendiren topyekûn her kurum ve bileyin bilinçli biçimde bu süreçlerde yer alması gereken bir süreçtir. Bireylerin bu sürece dahil edilmesi daha çok kurumlar ve sivil toplum örgütleri aracılığıyla yapılmaktadır. Sivil toplum örgütleri kendi gönüllüleri ile birlikte tüm bireylere hizmet üretme konusunda uzmanlaşmış ve örgütlenmiş kurumlardır. Bu nedenle yaşanan 6 Şubat Depremleri ile ilgili olarak pek çok sorumluluk almışlar ve süreci yönetmişlerdir. Kent Konseyleri buldukları illerde kurulmuş olan sivil toplum örgütlerini içine alan ve onlarla birlikte çalışan bir üst çatı görevi yapmaktadır. Özellikle Kent Konseyleri ile olan ilişkileri ve paydaşlıkları nedeniyle Afet yönetim süreçlerinde etkin roller üstelenmesi gereken sivil toplum örgütlerinin afet yönetim süreçlerindeki rollerinin daha açık bir biçimde ve görünür olacak şekilde belirlenmesi gerekir. Bu düşünceden hareketle görüş veren katılımcılara “Afet Yönetim Süreçlerinde Sivil Toplum Örgütlerinin Rollerini Neler Olmalı?” şeklinde bir soru sorulmuştur. Verilen görüşler aşağıda yer almaktadır.

“Bu afet durumlarında sivil toplum örgütlerinin ne kadar önemli olduğunu, bu 10 ildeki depremde gördük. Çünkü 10 depremde kamu ve kamu görevlilerinden önce o bölgelerde STK’lar vardı. Sivil toplum örgütleri vardı. Eğer sivil toplum örgütleri olmamış olsa oradaki enkazın altında hepimiz kalırdık” (G1). “Afet yönetim süreçlerinin nasıl olmalı? Bence daha koordine olan bir ekip kurulmalı. Önce hazırda ekibimizin olması bizim için avantaj. Şimdi bu depremden önce bunu bilmiyordu. Ama şu an hepimiz bu konuya çok hâkim olduk. Bir daha tabii ki Allah böyle bir şey yaşatmasın ama tekrar böyle bir şeyle karşılaşsak ki İstanbul Marmara bunlar artık beklenen şeyler. Biz artık bu süreçte ne yapacağımızı biliyoruz ama koordine olan ekibin çok sağlam olması lazım. Yani herkesin belki mahalle mahalle, belki semt, semt, her semtin, her mahallenin bir afet ekibi olmak zorunda. Yani bunun koordinesini sağlarsak işimiz daha kolay” (G2).

“Şimdi biz sivil toplum örgütleri bir devlet yapısından ve bürokrasiden uzak olduğu için çok çabuk organize olabiliyor. Belki de en hızlı tepki verecek kurumlar, sivil toplum örgütleridir. Yani bu tür şeyler üzerine biz bu işleri yaparken kimseden izin almadık. Başkanımız, yönetimimiz vardı. Onlarla zaten WhatsApp üzerinden paylaştık. Yaptıklarımızı ve hemen çok belki beş dakikalık bir süreçte aldığımız onayla harekete geçebilme

kabiliyetimiz var. Bu sivil toplum örgütünün de en büyük özelliği. Ancak biz burada bu işleri yaparken işte buraya. Yedi ya da sekiz yüz veya bine yakın genç geldi. Bunun dört ya da beş yüzü Ankara Kent Konseyinde yer alan gençlerdi. Sokaktan geçen gençler buraya geldiler, bizim yapımızla çok kolay biçimde birleştiler. Burada ne oluyor dediler. Sokaktan gelen insanlar yardım getirmeye başladılar. Yan taraftaki polis bile battaniyeleri getirdi, buraya ve buraya verdiler. Karakoldaki yani çok güzel şeyler de yaşadık. Yani sivil toplum örgütlerinin afeti çok iyi yönetti. Bu tür şeylerde en önemli özelliği çok çabuk hızlı hareket edebilme kabiliyeti” (G2).

“Afet yönetim süreçlerinde sivil toplum örgütlerinin çok daha duyarlı olduğunu gördük bu süreçte. Sivil toplum örgütlerinin yaygın hale getirmek gerekir. Bu kurumların daha çok insana ya da Türkiye’de daha çok yaygın yayılmasını sağlanmalı. Bu böylece de daha katkıda olacağını düşünüyorum sivil toplum kuruluşları” (G4). “Sivil toplum örgütlerine buradan ben teşekkür etmek istiyorum. Çünkü gerçekten bize kayıtlı kayıtsız olan sivil toplum örgütlerinin hepsinin taşın altına ellerini koyduğunu gördüm ve ne yapabiliriz? Şeklinde de bizlere bu konuda çok hızlı bir şekilde yardımlarda bulundular. Farklı öneriler ve fikirler verdiler. Onların sayesinde bu sivil toplum örgütlerinin sayesinde bu süreci atlattık, hala da devam ediyoruz bu sürece” (G7). “Ankara kent Konseyi için önerebileceğim bir plan. Buradaki en önemli şey Kent Konseyin kuruluşunda yer alan STK kendi alanlarında çok yetkin kurumlar yer aldığı için STK kendi bilgi, beceri ve deneyiminin Kent Konseyine taşımaktadırlar. Kent Konseyinde STK’ların ön planda olması gerekir” (G8).

“Sivil toplum kuruluşları ve aynı zamanda da kent konseyleri bunların içerisinde giriyor. Kent konseyine ayır ayır sivil toplum kuruluşları özellikle içlerinde bütün siyasi partileri de barındırdıkları için hızlı bir şekilde karar alabiliyor ya da müdahalede bulunabiliyorlar. Mesela sivil toplum kuruluşlarında herkesin çalıştığı alan farklı olduğu için mesela biz de bir sivil toplum kuruluşu alıyoruz. Kuaförler nedir? Kendi bünyemiz var. Ne yaptık? Bu afet dönemlerinde bizim rolümüz neyse bunu üstlendik. Burada inşaatçılar var, burada yangınlar var. Ondan sonra neyse çeşitli her sektörden daha doğrusu insanlar olduğu için sivil toplum kuruluşlarının bu işteki rolü çok fazla ve herkes kendi branşlarıyla alakalı çalışmalara dahil olduğu takdirde süreci toparlamak adına daha kısa sürede yol alınabilir” (G9).

“Sivil toplumların gerçekten sivilleşme denilen olması gerek durumun yine de bürokratik bir yapı içinde evrildiğini görüyorum. Bana göre sivil toplum örgütlerinin tam olarak sivilleşemediği bir süreç işletiliyor. Sivil toplumu harekete geçirmek ve gençleri sivil toplumla buluşturmak için elektronik olabilir katılımcı bir süreçte ulaştırılabilir. Sivil toplumun yapıtlarını güçlendirmek için gönüllü ulakları devreye sokmak gerekiyor. Gönül ulaklar dediğimiz aslında kimler biliyor musunuz sokak röportajı yapan muhabirler farklı kanatlarda yayın yapan medyayı belli bir havuzda toplayacaksınız sağı solu onu bunu falan yol fark etmez havuza toplayacaksınız bunların ürettiği bilgilere bakılması gerekiyor. X kanalından Ayşe'nin yaptığı sokak röportajında Ankara için neler yapılabilir? C kanalında farklı bir görüş varsa onun da medya bilgi havuzuna toplayacaksınız. Özellikle yerel medyanın gücü o kadar büyük ki tabi ya ulusal medya daha çok tribüne oynar amacı reklam almaktır veya da yandaşlık yelpazesi altında ya iktidara yakın yanınlar yapmaktır ya da muhalefete. Oysa medyanın odağı insana bilgi vermek ve insana hizmet etmektir. Aslında medya toplumun ve insanın üçüncü gözüdür. Oysa bugünkü anlamıyla medya gözümüzü körelten bir yapı içinde yalnız gözümüz olmuyor görmeyin diyor işitmeyen benim dışındakilere basına bir medya diye bir şey kurarım üçüncü gözümüzü açmamız lazım” (G10).

“Ankara Kent konseyi diğer Kent Konseyleri ile bir araya gelinebilir o bileşenlerle yani dediğim gibi daha sayıda arttırılabilir yani çünkü kent konseyini biraz çapı ve hani şeyi belli yani yapabileceği binanın sınırı da hani çok büyük bir bina değil burası küçük bir yer ama buna rağmen çok büyük işler yapıldı hani dolayısıyla burada dayanışma diğerleriyle iş birliği bunun yaygınlaştırılması adına söyleyebilirim” (G11). “Afet yönetim süreçlerinde; kurum ve kuruluşların tıkanıdığı noktada STK'ların devreye geçmesi lazım, erzak ve nitelikli insan gücü bakımından her an afet olacakmış gibi hazır bulunmaları gerekiyor” (G12). “Gençlik meclisi olarak bir planlama çizildi. En kısa sürede aktif bir rol alacağız Bazı kuruluşların sivil toplum kuruluşlarına güvenmeleri ve önlerini açmaları lazım” (G13). “Afet bölgesinde psikolojik, fiziksel ve maddi olarak görülen zararların en hassas şekilde giderilmesine katkı sağlamaları.” (G14). “Afet yönetim süreçlerinde sivil toplum örgütleri birlik ve beraberlik içerisinde çalışmalı ve bizim Ankara Kent Konseyi binasında oluşturduğumuz sistemin benzeri şeklinde çalışmalarını yürütmelidir” (G15). “Aslında tabii pek çok şeyi yapabilmemize rağmen gelen kişilerin ihtiyaçlarını gider giderilmesi nokta-

sında evet yani 20-25 bini aşkın kişiye destek verdik fakat daha çok ihtiyaç var o ihtiyaçların giderilmesi için daha planlı ve programlı olmak gerekir. Ama bende daha fazlasını bence bu organizasyon gücüyle yapabildik. Belki bu süre daha geniş bir ağda yöne etseydik. Yani Kent Konseyi lokasyon bazında söylüyorum olarak değil de birkaç farklı yerlerde koordineli bir şekilde kalsaydık daha çok kişiye daha iyi bir. Destek sunabilir diye inanıyorum” (G18).

Sivil toplum örgütlerinin her birinin belli bir uzmanlık alanının olması olaya çok boyutlu bakış açısı kazandırmakta. Örneğin sağlık, eğitim, iletişim, turizm, ulaşım, inşaat, sanat, estetik, mimari, taşımacılık, havacılık, gıda, yemek, kuaförlük, dişçilik, hasta bakımı, hemşirelik vb. gibi afet olaylarının tüm yönlerini içeren pek çok alanda yetkin kuruluşlar olması oldukça önemlidir. Afet yönetiminde her sivil toplum örgütü kendi uzmanlık alanında birikimini sahaya taşıması afet ve acil durumlara ilişik sorunların çözümünü kolaylaştıracaktır. Bu nedenle afet durumunda sivil toplum örgütlerinin kendi alanları ile ilgili eylem planlarının ve uzmanlık bilgisinin devreye sokulması önemlidir. Ayrıca sivil toplum örgütlerinin bürokratik yapıdan bağımsız hareket etmesi ve bürokrasi ile iletişimin çok güçlü olması hareket ve karar kapasitesini artırmakta ve daha fazla katık getirilmesine olanak sağlamaktadır. Bu güçlü yanının etkili biçimde kullanabilmesi için her sivil toplum örgütünün bulundu Kent Konseyinin içinde afet için hazırlıklarını yapmış ve müdahaleye hazır biçimde yer alması gerekmektedir. Özellikle gençlik meclisi aracılığıyla gençlerin bir araya getirilmesi ve gençlik alanında çalışan STK’ların sayısının artırılması önemlidir. Ayrıca yerel medyanın bu yapılanma içinde yer alması ve afet durumunda yapacakları katkı ile ilgili rollerini üstlenmesi gerekmektedir.

5.3. Afet yönetim süreçlerinde Ankara Kent Konseyinin rolleri neler olmalı?

Bu çalışma kapsamında görüşleri alınan kişilere **“Afet Yönetim Süreçlerinde Ankara Kent Konseyinin nasıl bir rol üstlenmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?”** sorusu sorulmuştur. Afet durumunda Ankara Kent Konseyi özelinde sorulan bu soruya verilen yanıtlardan genel olarak Kent Konseylerinin afet yönetim süreçlerinde nasıl bir rol üstlenmesi gerektiği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Katılımcıların soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıda verilmiştir.

“Deprem zaten bize büyük bir ders oldu ve buradan kendimize dair yapmış olduğumuz çalışmalardan dolayı birtakım tecrübeler kazandık. Tam da şimdi gerek bu konudaki uzman olan STK’lar ve gerekse akademisyenlerimiz de oluşturduğumuz bir çalıştay yaparak burada daha iyi neler yapabiliriz? Yaptıklarımızı anlatarak dan buradaki eksiklerimizi üzerine ne koyabiliriz çalışmasına başladık zaten” (G1).

“Ankara Kent Konseyi zaten bizim için, bir roman rol model oldu. Ben- ce bulundu durumu asla değiştirmeden devam ettiği sürece başka hiçbir şey yapmasına gerek yok. En güzel yanı da buranın yapısını değiştirmeden ama daha da büyüterek yani bu konuda desteklerimiz bazen çok yetersiz kaldı çünkü daha da büyümeyi sağlayarak bu durumda devam edilebilir” (G2).

“Yani sonuçta kent konseyleri bir aynı zamanda fikir üretme ve proje üretme yerleri. Ankara Kent Konseyi Türkiye Kent Konseyleri Birliğinin 81 ildeki 240 bileşeninden de yararlanarak bir ortak belki bağımsız bir afet sempozyumu yapmalıyız yani ve buradan çıkan sonuçları da bu bağımsız sonuçları da hükümetle ve devletle paylaşmalıyız. Yani sivil toplum kent- ler yaşadıkları şehirde afetlere karşı. Nasıl bakıyorlar, nasıl görüyorlar ya da afet öncesi afet anında ve afet sonrasında neler yapılması gerekiyor? Bunu herkes anlatıyor ama biraz da sivil açıdan bakmak lazım. Ben o an- lamda kent konseylerinin uygulamadan çok biz belki burada uygulamayı yaptık aslında ama fikir üretme ve afetleri olmadan önleme noktasında daha çok rol alması gerektiğini düşünüyor” (G3).

“Şimdi Ankara Kent Konseyi afet yönetim süreçlerinde bana göre ba- şarısını kanıtladı ama mutlaka kendini geliştirecek. Öncesinde daha neler yapmalıyız da araştırıyor şu anda. Ekstra söyleyeceğim bir şey yok. Bu- nun için teşekkür ederim” (G4). “Biz Tohumluk Vakfı olarak şöyle bir çıkar- samada bulunduk. Bütün afetlere eğitimlerini alarak hazırlanalım dedik. BAKUT (Bursa Arama Kurtarma Ekibi) ile görüşüyoruz önce vakfımızın gençleri bütün afet eğitim alacaklar. Vakfımızın İstanbul gönülllerimiz MAK (Mahalle Arama Kurtarma) ekibine katılarak çalışmalara başladı- lar. Eminim zaten bütün kent konseyleri de yapacak ve tüm paydaşlarını da bu sürece sokacaktır” (G5).

“Kent Konseylerin de gönüllü kuruluşlardan oluştuğu için hiçbir kâr gütmeden iyilik amaçlı ne yapılabilirlik açısından Kent Konserlerinde bu

tür olaylarda daha organize olarak gitmemiz gerekiyor. Daha planlı ne yapılabilir? Hazır bir eylem planımız var ama bunu geliştirerek ne yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu tür çalışmaların üzerine daha eğilim sağlamamız gerektiğini düşünüyorum. Çünkü artık iklim şartlarının değiştiğini, her an her şey yaşayabileceğimizi bu süreçte elimizde hazır döneler var ama geliştirilmesi gerektiğini düşünüyor. Gönüllü kuruluşlarla birlikte kendi konserleriyle” (G7).

“Eskiden devlet dairelerinde bir felaket durumunda ilk kurtulacaklar diye yazılı dolaplar vardı. Bu o zamanki acil eylem planının bir parçasıydı. Onun gibi acil eylem planlarının yapılmasına ihtiyaç olduğu çok açık. Belediye itfaiye bölümünde belli aralıklarla tatbikatlar yapıyor. Ortaya çıkacak olan felaketleri önlemek üzere yapılan hazırlık çalışmasıdır. Bu tatbikatlar bize hazır olmayı ve yapılan hazırlıkları kontrol etmeyi hatırlatmaktadır. Daha önce bazı felaketler yaşadık ve şimdi ise geçmiş dönemlerde yaşanan felaketlerden çok büyük 11 ilin etkilendiği 13 milyon insanın etkilendiği çok geniş bölgede çok büyük bir felaket yaşadık. Yaşanan bu felaketler için hazırlık yapmak çok çok önemli ve biz bu felaketin henüz temel ihtiyaçlarını gidermekte zorluk çekiyoruz. Tatbikî yaşanacak felaketler için hazırlık yapmak ve planlı olmak gerekir” (G8).

“Ankara Kent Konseyi afet dönemlerinde özellikle rolü çok çok değerli ve önemli. Neden şundan dolayı hızlı bir şekilde reaksiyon alabiliyor? Bunun en büyük rollerinden birisi şu. Etkilerinden birisi şu, hiç kimse siyasetine, kültürüne yaşına bakmaksızın cinsiyetine bakmaksızın mesela burada biz gördük. Kapalı bir kardeşimizdi. Açık olan bir kardeşimiz aynı koliyi sırtlayıp götürüp araca yerleştirdi. TIR’ı doldura bildiler, aynı kolinin altındaydılar. Mesela bu insanlar hiç kimse sen nerelisin sen necisin diye sormadı. Bu çok değerliydi onun öbür tarafında. Bizim gerek meclisimizde gerek çalışma gruplarımızda gerekse yürütme kurulunda hiçbir şekilde kimsenin siyasi kimliği ortada değildir. Bir aile gibi düşünelim. Burada hızlı reaksiyon alabilme adına bu siyasi kimlikleri burada kullanmasa dahi sürecin yönetimiyle alakalı kullanabiliyorlardı, bakanlığa ulaşabiliyor, gerekiyorsa belediye başkanına ulaşabiliyor. Gerekiyorsa muhtara ulaşabiliyor, gençlere ulaşabiliyor. Bunun için kesinlikle özellikle Ankara Kent Konseyi’nin daha da genişletilerek rol modeli olmalı. Bunu diğer bakanlıklara da rol model olarak verilmesi gerekiyor ve kesinlikle şu anda olduğu gibi de araştırılması gerekiyor. Çok hızlı bir şekilde sorunun üstüne giderek çözüm bulmaya en. Odaklı yer olarak söyleyeyim” (G9).

“Paylaşma ve katılım artıracak toplantılar yapılmalı, kaynaşma toplantıları yapılması gerekiyor. Ne bileyim arenada bir spor salonunda falan herkesin o özgür platformda özgürce Ankara için neler yapılabilir tavsiyesini iletebilir veya bir süre maille elektronik posta yoluyla tavsiye mektupları alınabilir Ankara’ya gönül verenler herkesten evet ve bu tavsiye mektupları aynı olanlar ortak bir kümede toplanabilir görüşüne de görüş alınabilir bu kümenin de bileşenlerinden oluşan bir Ankara’ya huzur veren Ankara’yı güzelleştiren yapılabilir tavsiyeler yerine getirilebilir çünkü bu elektrik zamanında benim de dışarıdan gözlemci olarak baktığımda sivil toplum örgütlerinde yüz akı olan bir çalışma çıkarıldı burada bunun devam etmesi gerekiyor. Çünkü bizim o sivil ayağımız çok yok yani hemen hemen hiçbir hareketimiz yok ben kendi kendimize çalışıyoruz. Oysa Ayşe’ye Fatma’ya Hasan’a Hüseyin’e Ankara için neler yapılabilir diye sormadık. Şu şekilde yapılırsa iyi olur bu olsa iyi olur diyecek olan Ayşe teyzenin de Fatma teyzenin de Hasan amcanın da sesini bizim bir kulak vermemiz gerekiyor yeni bir rol üstlenmek gerekiyor farklı bir rol üstlenen kulak vermemiz gerekiyor onların da bir sesi olma niyetiyle biz zaten yola çıktığımız için onların sesini bize ulaştıracak gönüllü ulaklar gerekiyor” (G10). “Başkent gençlik meclisi olarak planladığımız bazı çalışmalar var. Bu çalışmalara en kısa sürede başlayacağız” (G12). “Bir ekip kurulup herhangi bir olayda müdahale etmesi lazım. Ankara ya gelen insanlar için hızlı bir şekilde neye ihtiyaç varsa karşılanması lazım” (G13). “Bütün Kent Konseylerinin bir araya gelmesini sağlayarak el birliği ile büyük bir yardım yapılmasına öncülük yapmalı” (G14). “Ankara Kent Konseyi olası bir afet durumunda hızlı koordine olabilecek, eğitilmiş bir ekibin olması gerekmektedir” (G15). “Bazı sivil toplum kuruluşlarının daha hazırlıklı olup bölgede daha çok aktif olabilmek için önlerinin açılması ve denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum” (G16).

“Kent konseyleri aslında sivil toplum kuruluşlarının ortak paydası olması gereken kurumlar Ankara kent konseyine 1.850’yi aşkın sivil toplum kuruluşu var. Aslında bu bir sayıdan ibaret. Süreç içerisinde şunu fark ettik ki, bu sivil toplum kuruluşları kendi içerisinde organize olmaya çalışıyorlar. Kent konseyleri birliği, bu sivil toplum kuruluşlarının en azından bu dönemler için bir çatı organizasyonu olma kabiliyetine sahip. Kendi kapasitelerinde bir noktada aslında. Yeterlidir diye düşünüyorum. Bunların tamamının bir protokolle olabilir. Bir özel çalışmayla olabilir. Bu tür durumlarda ortak görevleri nelerdir? Hepsinin bir önceden belli olması

gerekiyor. Yani bu tür şeyler evet, her zaman hayatta başımıza gelebilir. En azından bu kent konseyleri de işte profesyonel olarak anda gibi Atatürk gibi. Diğer bu tür afet üzerine çalışan sivil toplum örgütleriyle beraber kendi paylaşımı olan diğer sivil toplum örgütlerini koordine etmesi daha sağlıklı bir süreç izlenmelidir. Ekstradan da düşündüğüm şey şu, kent konseylerinin içerisinde kesinlikle viraj afet çalışma grubu olması gerekiyor. Burada da bu fikirlerin en azından çarpışması gerekmektedir diye düşünüyorum” (G17).

Ankara Kent Konseyinin deprem sonrasında elinden gelen her şeyi en iyi biçimde yaptığı yönünde ortak bir anlayış var. Bu nedenle Ankara Kent Konseyinin deprem çalışması ile diğer Kent Konseylerine rol model olması gerektiğine ilişkin ortak bir görüş verilmiştir. Ankara Kent Konseyinin bu araştırmada olduğu gibi afet durumlarına ilişkin araştırmalar yaptırarak diğer Kent konseylerine örnek olması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca Ankara Kent Konseyinin sivil toplum oluşturma ve Ankara’da yaşayan herkesin bu sürece katılımın artırarak tam bir sivil toplum modeli oluşturması önerilmektedir. Felaket anında kendi bileşenleri olan STK’ların yanına tüm şehri katabilecek bir yapılanma ve modelleme için yeni çalışmalar yapılması gerekiyor. Çünkü halk hala böyle bir yapılanma ve kent düzeyindeki Kent Konseyi ve Bileşenlerinden haberdar değil. Ayrıca bu yapıya tek tek bireylerin nasıl entegre edileceği hakkında bilinçlendirilmesi gerekiyor. Kentte yaşayanlara erişme ve Konseyi tanıtmaya görevi Kent Konseyi tarafında yeniden ele alınarak kenti sivil katılımcılarla güçlendirmek gerekmektedir.

5.4. Ankara Kent Konseyi Acil Durum Eylem Modeli nasıl olmalı?

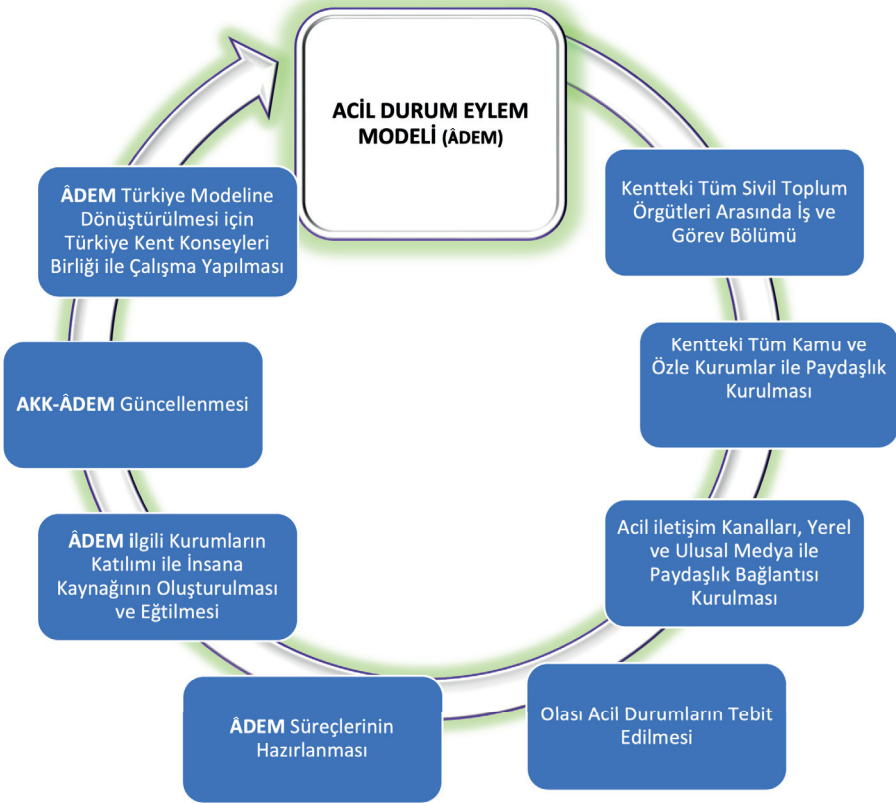
Katılımcılara sorulan “Ankara Kent Konseyi Acil Durum Eylem Modeli nasıl olmalı” sorusu sorulduğunda katılımcılar Ankara Kent Konseyi ve Gençlik Merkezi olarak kendi acil durum eylem planı ya da modeli üzerinde çalışmakta olduklarını belirterek bu soruya yanıt vermemişlerdir. Bu nedenle sorulan bu sorunun yanıtı alınamamış ve bu Kitapta önerilen model katılımcıların fikirlerinden bağımsız bir biçimde geliştirilmiştir.

5.5. Kent Konseylerine Yönelik Acil Durum Eylem Modeli (ÂDEM) Önerisi

Model ilişkin açıklamalar “Kent Konseylerine yönelik Acil Durum Eylem Modeli Önerisi (ÂDEM), Acil Durum Yönetim Süreçleri, Sonuç ve Öneriler” alt bölümlerinden oluşmaktadır.

Model önerisinin merkezinde Kent Konseyi olmak zorunda Örneğin Ankara Kent Konseyi aşağıda önerilen modeli uygulamaya koymaktan sorumluluk olarak tüm bileşenlerini sistematik bir biçimde harekete geçirmesi gerekir.

Kent Konseyi için Acil Durum Eylem Modeli (ÂDEM) için kentte yaşayan her bireyden sorumluluğu olacak biçimde uygulanmaya aktarılması sağlanmalıdır .

Şekil 5.2. Kent Konseylerine yönelik Acil Durum Eylem Modeli

Yüzlerce deprem raporunun incelenmesi ve bunlardan uygun olanların birleştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması gerekir. Çünkü tüm raporlar âtıl olarak duruyor. Âtıl olarak duran bu çalışmaların birey, toplum ve tüm yaşama entegre edecek şekilde içerik analizi yapılmalı ve Kent Konseyleri bu deneyim ve bilgi birikiminden kendisine ilişkin roller belirlemeli ve bunları gerçekleştirmelidir.

Kent Konseyleri için önerilen Acil Durum Eylem Modeli (ÂDEM) için temel olabilecek görüşler aşağıda yer almaktadır. ÂDEM işlevsel ve uygulanabilir bir model olarak kurgulanması gerekmektedir. Modelin yapısını oluşturulabilmesi için acil durumu tanımın doğru biçimde yapılması gerekmektedir. Acil durum hayatın her yönü ile ilgili olan ve felakete yol açma kapasitesi olan riskleri kapsayan durumdur. Bu kapsamın doğru belirlenerek planlama yapılması modelin kapsayıcı ve işlevsel olmasını sağlayacaktır.

5.6. Acil Durum Yönetim Süreçleri

Acil Durum Yönetimi kısaca, beklenmeyeni beklemek, en kötüyü yönetmek olarak tanımlanabilir. Modern Bütünleşik Acil Durum Yönetiminde “Risk/Zarar Azaltma, Hazırlık, Müdahale ve İyileştirme” olmak üzere dört kritik evreden oluşmaktadır (TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, 2023, 6). Ancak bu dört evreyi içine alan daha kapsamlı bir bakış açısına ihtiyaç vardır. Çünkü bu aşamaların kapsamı ve ilgililerinin kimler olacağı konusunun iyi anlaşılması acil durum yönetim sürecinin etkili olmasını sağlayacaktır. Bu kritik evrelerde alınacak önlemlerin afetin ya da acil durumun hangi aşamasında uygulanacağı tartışılması gerekmektedir.

6 Şubat 2023 tarihinde ve daha sonra yaşanan diğer iki deprem ve Şanlıurfa ve Adıyaman sel baskınlarının felakete dönüşmesine ilişkin deneyimler doğa ve iklim olaylarının felekte dönüşmeden atlatılabileceğini gözler önüne serdi. Yolların ve yerleşim yerlerinin yanlış yerlere yapılması, derelerin ıslahında yapılan hatalar, hiçbir bilgi birikimi olmayanları bu konuda karar alma yetkisine sahip olması gibi bir dizi hatanın sonucunda ortaya çıkan yapılaşma felaketlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Örneğin Hatay’ın Erzin İlçesinde yaşanan üç depremden yıkıcı bir biçimde felaket düzeyinde etkilenmemesinin gelecek nedeni acil durumun ortaya çıkmasının engelleyen önlemlerin alınmasına bağlı olduğu görülmektedir. Erzin ilçesinin yerleşim yerinin ve yapı denetimlerinin uygun yapılması bu ilçenin depremler karşısında felaket

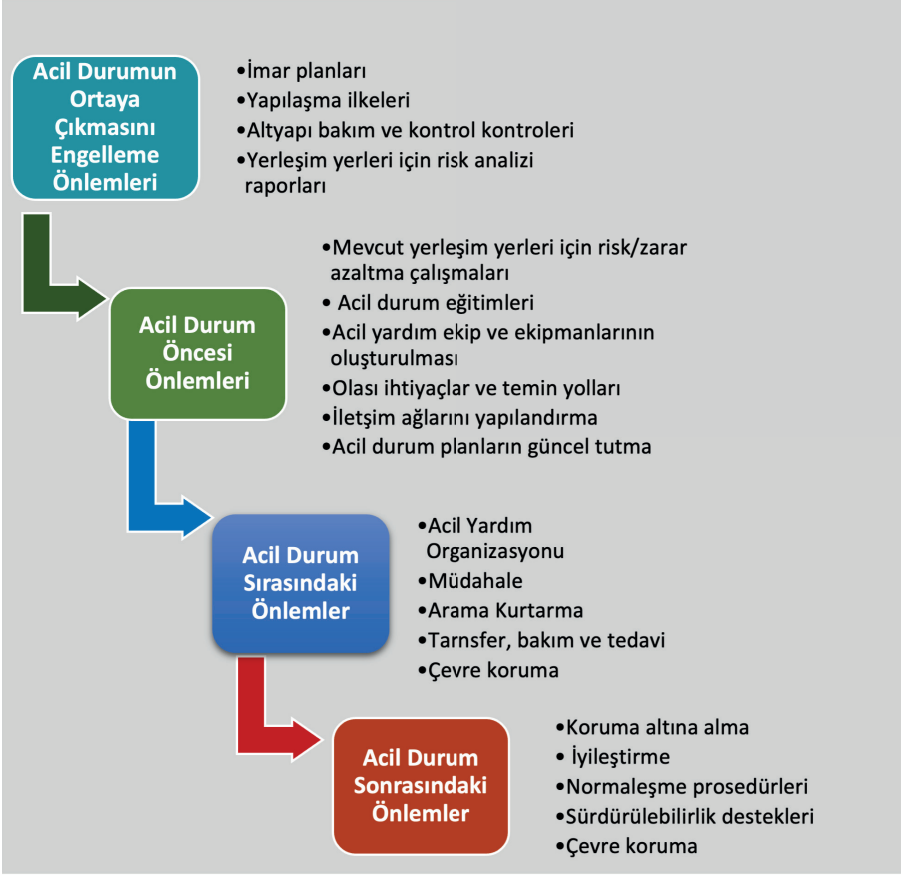
alanına dönüşmesini engellemiştir. Başka bir örnek Hatay havaalanıdır. Havaalanı kurtulmuş amik göl havzası üzerinde üstelikte fay hattının geçtiği bir bölgede yapıldığı için Hatay depreminde ilk etkilenen alanlardan biri olmuş ve acil yardım çalışmaları sürecinde en fazla kullanılması gereken stratejik hizmet üretmesi gereken havaalanı kullanılmaz hale gelmiştir.

Ben Kıymet Selvi kendi deneyimden yola çıkarak depremin yıkıcı etkisinin nasıl önlenebileceği ile ilgili bir örnek vermek istiyorum. 6 Şubat depremini Hatay-Antakya Kurtuluş caddesinde bir otelde yaşadım. Benimle birlikte olan yaklaşık 20 kişinin ve otelin diğer müşterilerinin hayatta kalmasını en temel etken konaklamış olduğumuz otel binasının yapısıydı. Bulduğumuz otel depremin en yıkıcı etkisini yaşadığı cadde üzerindeydi Hatay'ın Antakya ilçesinde Kurtuluş Caddesinde yer alan SAVON Otel'de birinci ve ikinci depremi yaşadım. Bu otelde kalan müşteriler ve otel çalışanlarına hiçbir şey olmadı. Bunun tek nedeni otelin yapısıydı ve bizi kurtaran otel binasının deprem dayanıklı yapılmış olmasıydı. Otelin çevresindeki tüm binaların yıkılmasına karşın otel binası yıkılmadı. Depremin en yıkıcı etkisinin yaşandığı cadde üzerinde bu yıkıcı etkiyi tırnağımız bile kırılmadan atlatmış olmamızın nedeni otelin binasıydı. Otel depremden hasar aldı ancak bu hasar sadece binanın belli bölümlerinde gerçekleşti. Örneğin mutfakta, semine salonunda, lobide, odalarda hasarlar oluştu ancak duvar, tavan, merdiven, kolon ve bina yıkımı yaşanmadı. Otelde hasar olmasına rağmen depremden yedi sekiz saat sonra mutfağa ulaşip ekmek, peynir ve kahvaltılıklar gibi yiyecek alındı, su ve diğer içecek dolapları kullanılabilir. Bir görevli yardımıyla odalardan valiz, çanta telefon gibi eşyalarımız aldık. Otelin Jeneratörü depremden hemen sonra saniyeler içinde devreye girmesi ve hiçbir problem oluşturmadan çalışması bizlere ve çevreden gelip otelin avlusuna sığınan insanlara hayati destek sağladı. Jeneratörün çalışması sayesinde odalar ve otel aydınlandı ve gece karanlığında kurutularak odalardan çıkmamızı sağladı. Otelin bahçesindeki güvenlik görevlisi için yapılmış olan kulübede bulunan bir ısıtıcıyı jeneratör olduğu için nöbetleşe kullanarak ısındık ve telefonlarımızın şarjını yapabildik. Jeneratörün düzgün çalışması ile yapılan telefon şarj sayesinde şebek hizmeti alabilen birkaç telefon üzerinde ailelerimizle iletişim kurabildik. Hatta bizim Hatay'dan ve deprem alanından çıkmamızı sağlayacak otobüsün bize ulaşması için iletişim kanalımızın açık kalması sağlanmış oldu. Otelin geniş bir avlusunun olması nedeniyle depremden sonra otelden uzaklaşmadan otel mekânında güvende kalabildik ve hatta yakın çevreden gelen insanlar için toplanma ve buluşma alanı oldu. Avlu geniş olduğu için bina ve duvarlardan uzakta güvende kalabildik ve hatta gece kar, yağmur ve dolu yağışından korunmak

için bahçedeki şemsiyeleri bahçesinin ortasına çekerek kullanabildik. Otel çalışanlarıyla birlikte deprem sonrası otelin bahçesine gelebilen insanlara elimizden geldiğine destek olmaya çalıştık. Bu nedenle oteli inşaatını depreme dayanıklı olarak yapanlara ve işletenlere; kendim, müşteriler ve zor durumda otel bahçesini kullanan ve yardım alan insanlar adına teşekkür etmek istiyorum. Bu deneyim banan “Deprem Öldürmez Binalar Öldürür” söyleminin ne derece doğru olduğunu gösterdi. Bu durumda öncelikle yaşam alanlarımızın deprem ya da başka afetleri dikkate alarak yapmamız ve konumlandırmamız gerekmektedir.

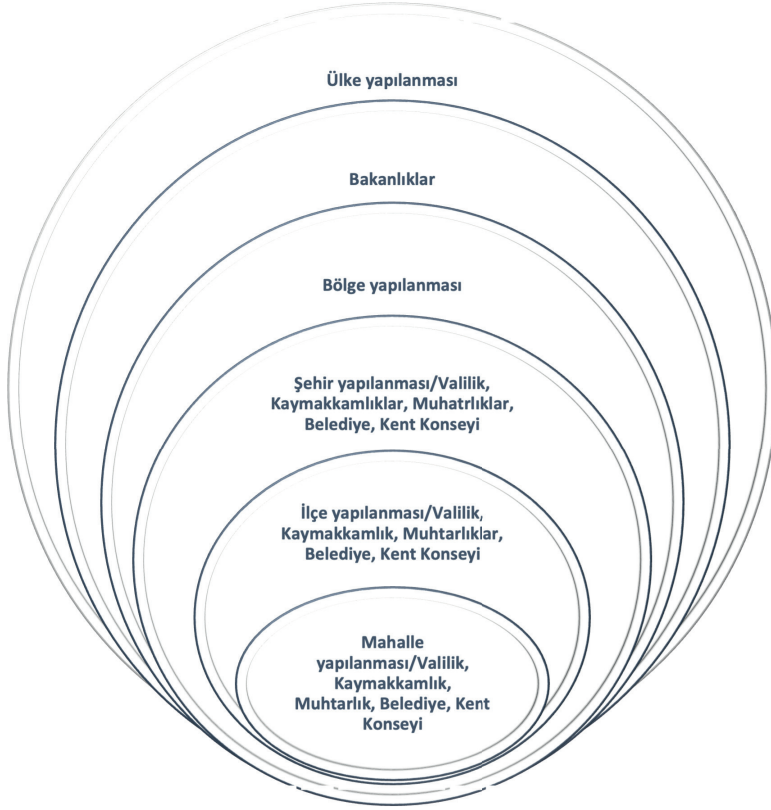
Doğal afeti ve iklim olaylarının engellemek belki mümkün değil ancak afetlerin ortaya çıkaracağı felaketleri engellemek çok daha kolay ve mümkündür. Şubat 2023 afetlerinden elde edilen deneyimler dayalı olarak Acil Durum Yönetim Süreçleri gözden geçirilmesi gerekmektedir. Acil Durum Yönetim Süreçlerinin aşağıdaki Şekil 5. 3’te görülen akış dikkate alınarak yapılırsa afetlerin felakete dönüşme riski azaltılış olacaktır.

Aşağıda önerilen ve dört aşamadan oluşan afet yönetim süreçlerinin geliştirilerek uygulanabilir bir yapıya dönüştürülmesi gerekir. Süreçler özet olarak verilmiş ve içinde pek çok alt boyut içermektedir.

Şekil 5. 3. Acil durum yönetim süreçleri

Acil durum yönetim sisteminin kurulması ve işletilmesi için örgütlenme modeline karar verilmeli. Yerelden ülke geneline giden bir örgütlenme yapısı öngörülmesi ancak gerek acil durum yönetim süreçleri ve acil durum yönetim sistemi için yapılanma ve kararların alınması amacıyla konuyla ilgili olabilecek tüm çalışma alanları ve uzmanlık birikimi sağlanarak bu süreçlere ve yönetimi karar verilmesi ve ayrıntılarının çalışılması uygun olacaktır.

Şekil 5.4. Acil durum yönetim sistemi

Şekil 5. 4.'de acil durum yönetim sistemi genel çerçevesi ortaya konulmuş olup mahalleden yani yerelden ülke düzeyine doğru giden bir yönetim sisteminin kurgulanması ve tüm sistemler arasında bilgi ve yetik akışı net bir biçimde ortaya konulmalıdır. 6 Şubat 2023 depreminde bu sistemler arasındaki iletişim ve etkileşimin ve yetiklerin net olmamasından dolayı ilgili makamlar ve adresleri bulmada sorunlar yaşandı. Kurtarmayı kimin yapması gerektiği net olmadığı için ülkeye yardıma gelen uluslararası arama kurtarma ekipleri çalışmakta güçlük çektiler ve bekletildiler. Eğer önceden tüm prosedürler belirlenmiş olmuş olsaydı onları takip ederek felaketi daha az kayıpla atlatabirdik.

Örneğin aşağıda verilen örnek sorular gibi yüzlerce sorunun yanıtı ve muhatapları önceden belirlenmesi gerekiyor. Yanıtı verilmesi gereken sorulardan bazıları;

- Mahalle gönüllüleri kimdir?
- İletişim Yönetimi sistemini kim yapacak? Kuralları nelerdir?

- Bilgi ve Belgelendirme Sistemi kimin yetkisinde ve nereden bilgiler alınacak?
- Kitle iletişim araçları eylem planı ne olmalı?
- Bölgesel İletişim Altyapı Yedekleme. Neden üç ya da dört gün telefonlar çalışmadı?
- Afetzedelere yönelik barınma ve gıda/su temini nasıl ve nerden sağlanacak?
- Afetzedelere yönelik sağlık ve hijyen hizmetlerini kimler sağlayacak?
- Afet bölgesinin güvenliği nasıl sağlanacak ve güvenlikten hangi birimler sorumlu olacak?
- Risk altında olan santraller, elektrik, altyapı, barajlar ve kamu binalarına yönelik risk analizlerini kim? Nasıl yapacak?
- Engelliler, yaşlılar, bebekler, hayvanlar, çevre felaketleri gibi yaşamla ilgili risk oluşturma potansiyeli yüksek olan canlı yaşamı ile kimler ve nasıl ilgilenecek?
- Yaralı ya da hasta nakilleri nasıl yapılacak?
- Ölümler nasıl ve kimler tarafından defnedilecek?
- Çevre kirliliğinin önlenmesi için felaket bölgesinde hangi önlemleri kimler alacak?

Ayrıca çok önemli başka bir konu ise acil durum bilgi sistemleri konusudur. Acil durum ile ilgili olan pek çok bilgi sistemi vardır. Farklı kamu kurumlarınca geliştirilen bilgi sistemlerinin bütünleşmiş çalışabilmesinin acil durum yönetiminde kritik öneme sahip olduğu gözlenmiştir. Acil durum yönetimi sürecinde hemen her türlü bilgiye hızlı bir şekilde ulaşılması kritik önemi haizdir. Bu süreçte doğrudan fayda sağlayabileceği değerlendirilen bilgi sistemlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

- Afet Yönetimi ve Karar Destek Sistemi (AFAD)
- Mekânsal Adres Kayıt Sistemi (İçişleri Bakanlığı)
- Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (ÇŞİDB)
- e-Belediye (İçişleri Bakanlığı- ÇŞİDB)
- Seferberlik Kaynak Planlama Sistemi (SEKAPS)
- Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES)
- Yer bilimsel Etüt Bilgi Sistemi (ÇŞİDB)

Söz konusu sistemlerdeki verilerin birbirleriyle ilişkilendirilerek, ortak standartlarda üretilmesi ve kendi aralarında paylaşımı ve bu suretle bütüncül karar destek sistemi altyapısı oluşturulması sağlanmalıdır.

AFAD bilgi sistemlerinin, afet anlarında afetin türüne ve büyüklüğüne bağlı olarak; ilgili kamu kurumları, STK'lar, özel sektör kuruluşları, kamu ve sivil inisiyatiflere ait afet müdahale güçleri, afet gönüllüleri, afetten etkilenenler ve ailelerini de içine alan paydaşların afet yönetimi sürecine dâhil olabileceği şekilde genişletilmesi gerekmektedir. Afet anında paydaşlar ve toplum ile iletişimin sağlanabilmesi için afet yönetim sisteminin sosyal medya kanalları, internet sayfaları, haber ajansları, GSM operatörleri gibi kanalları kullanabilmesi gereklidir. Afet ile mücadele için gerekli insan kaynağının rol ve sorumluluklarının belirlenerek doğru bölgelere yönlendirilebilmesi, gerekli ihtiyaç malzemelerinin nereden temin edilip hangi bölgelere yönlendirileceğinin belirlenmesini sağlayacak yapay zekâ özelliklerine de sahip bir karar destek sistemi oluşturulmalıdır (TCC SBB; 2023, 136).

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

Prof. Dr. Kıymet Selvi
Doç. Dr. Mustafa Cem Babadoğan
Halil Ecer
Muharrem Kılıç

6.1. Özet

6 Şubat depremleri yarattığı hasarlar nedeniyle büyük bir afete dönüşmüştür. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası deprem sonrası yazmış olduğu raporda; “ülkemizin en doğusundan en batısına en kuzeyinden en güneyine kadar her aileyi yakın veya uzak ölçüde etkileyecek, ciddi travmalar yaratacağına ve yitirdiğimiz canlar ülkemiz için büyük bir kayıp” (TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, 2023, 16) olacağına vurgu yapmıştır. Mimarlar Odası bölgeye yapmış olduğu ziyaretler sonucu topladığı veriler ışığında yazmış olduğu raporda pek çok konuya dikkate çekmeye ve ortaya çıkan resmi yansıtmaya çalışmıştır. Mimarlar Odası bölgede yaptığı incelemeler sonucunda on bir ilde pek çok açıdan geri döndürülemeye kayıp ve hasarlar oluştuğunu saptamıştır. Mimarlık açısından en büyük kaybın geleneksel mimarlık mirasındaki kayıplar bağlamında özellikle kırsal mimari özelliklerin yok olduğunu tespit etmiştir. Özellikle kırsal geleneksel yapıların daha önceden kayda alınmamış olması nedeniyle mimarlık kültürü konusunda yapılan sınırlı sayıdaki lisansüstü tezler dışında hiçbir brikim ve bilgi toplanmadan tüm mimari kültür yok olmuştur. Yine aynı raporda ağır hasar alan Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde kent merkezlerinin tek edilmesi sonucu ekonomi, ticaret, turizm, tarih ve kültürel değerler açısından önemli kayıplara uğradığını tespit etmiştir. Yaklaşık 5 Milyon kişinin göç ettiği ve gittikleri illerde de başta barınma sorunları olmak üzere eğitim, istihdam, sosyal uyum gibi pek çok sorunla karşı karşıya kalacakları ve kaldıklarına vurgu yapılmıştır. Ayrıca deprem bölgesinde çadır ve konteynırlarda barınmaya çalışan yaşlı, çocuk, kadın, engelli gibi kırılgan grupların yaşadıkları travmaların ortadan kaldırılması, beslenme, barınma, sağlık, eğitim, sosyal ve kültürel yaşamla ilgili yeterli desteğin sağlanmadığı, güvenlik ve asayiş sorunları karşısında güvencesiz kalacaklarına dikkat çekilmiştir (Mimarlar Odası, 2023, 76-81). Bu tespitlere dayalı olarak ortaya konulan deprem sonrası duruma ilişkin aşağıdaki sorunlar özetlenerek bu sorunların çözümüne ilişkin öneriler ortaya konulmuştur.

“6 Şubat ve 20 Şubat tarihlerinde yaşanan depremlerin geçmiş yıllarda bölgede olmuş afetlerden daha büyük ve kapsamlı olduğu; depremlerin ardından;

- yangınların çıktığı,
- yıkımın ve hasarın boyutlarının büyüklüğü nedeniyle barınma sorunlarının arttığı,
- kent içi ulaşımın yanı sıra bölge içinde ulaşım ihtiyacının çok arttığı,

- havayolu, karayolu ve demiryollarında ve tesislerde hasarlar oluştuğu, ulaşımın bir süre durduğu ve aksadığı,
- barajların, akaryakıt tesislerinin yıkıldığı ve zarar gördüğü,
- telefon, internet vb. haberleşmenin aksadığı,
- elektrik ve içme suyu tesislerinin, altyapısının çalışamaz hale geldiği; bölgede halkın karanlıkta kaldığı ve içme suyu sağlanamadığı,
- gıda, hijyen, ilaç ve ısınma malzeme ve gereçlerinin temininde sıkıntı yaşandığı,
- Hükümet binası, sağlık tesisleri gibi kamu binalarının hasar gördüğü, geçici kamu hizmet yapılarına ihtiyaç duyulduğu,
- ilk yardım ve kurtarma hizmetlerinde görevli personel ve ailelerinin ve askeri birliklerin de afete maruz kaldığı,
- Afet bölgesine yardıma giden ekiplerin de barınma, ısınma, yiyecek ve içecek ihtiyaçlarının temininde sıkıntı yaşandığı,
- Afet bölgesinde yağmacılık ve hırsızlık girişimlerinin yaşandığı,
- Yiyecek, içecek, giyecek, barındırma ve benzeri ihtiyaçların öngörülen sürelerden daha uzun sürdüğü görülmüştür.

Afet öncesi risklerin azaltılmasına yönelik önlemlerin alınarak afet sonrası müdahale ve yardım süreçlerinin planlanmasında tüm bu olumsuzlukların yaşanabileceğinin önceden bir varsayım olarak kabul edilmesi; ilgili kurumlarca hazırlıkların bu çerçevede yapılması gerekmektedir.

Afet ve kriz koşullarında başarılı iyileşme süreçleri için alınacak önlemlerin bilimsel ilkeler ve gerçeklerle, toplum yararı gözetilerek oluşturulması; afet yönetimi hakkında geliştirilecek politikaların bilim insanlarını, meslek odalarını, akademik kuruluşları ve ilgili uzmanlıkları dikkate alarak oluşturulması zorunludur (Mimarlar Odası, 2023, 181).”

Mimarlar Odası tarafından hazırlanmış olan Deprem Raporu 2’de deprem bölgesinde yerinde yapılan tespitlerde depremin yıkıcı etkisi ve bu etkinin bireysel ve toplumsal yaşamı nasıl etkilediği ortaya konulmuştur.

Bu büyük kaybın yarattığı olumsuzlukları ortadan kaldırılması amacıyla özellikle öngörülen Acil Eylem Durum Modelinin geliştirilmesi sürecinde dikkate alınması gereken önerilere aşağıda kısaca özetlenmiştir. ÂDEM için geliştirilen önerilerden sonra sürdürülebilirlik ve sosyal etki konularında kapsamlı araştırmalar yapılmasını ön gören iki araştırma önerisi de kısaca açıklanmıştır.

6.2. Sonuç ve Öneriler

- Sonuç olarak Kent Konseyi tarafından yürütülen çalışmalarda Kent Konseyi'nin bileşenleri sürece kendiliğinden dahil olurken, gençlik merkezinde görev yapan gençler ya kendi inisiyatifleri ile ya da gelen mesaj ve çağırısı telefonuyla sürece dahil olmuşlardır. Ancak bu konu inisiyatife bırakılmayacak kadar çok daha öncelenmesi gereken bir konu olup acil yardım ağı oluşturularak Kent Konseyi çalışmalarının başlatılması ve ortaya çıkan acil yardım konusunun ne olduğu konusuna ilişkin bilgi veya belge paylaşımı ve aşama aşama tüm gelişmelerin paylaşılacağı ortak bir ağa ve bilgi sistemine ihtiyaç vardır. Bu nedenle Kent Konseylerin yönelik Acil Durum Eylem Modeli içinde yer alması gereken en önemli görev iletişim ve veri paylaşımı ile ilgili sorumlu olacak olan personelin görev ve sorumlulukların belirlenmesi, araç-gereç ve gerekli teknolojik alt yapının oluşturulması gerekmektedir. Teknoloji tabanlı bir alt yapı oluşturulması oldukça önemlidir. Ancak gerçekleşecek felaketin teknoloji kullanımının engelleme riskine karşı alternatif senaryolar hazırlanılarak iletişim, bilgi ve belge paylaşım için farklı yaklaşımlar uygulanabilecek bir ağ yapısı kurulmalıdır. Haberleşme ve iletişim ağının güçlü olması acil durum için uygulanacak olan eylem planı için karar destek işlevi görecektir. Örneğin 6 Şubat depreminde Hatay'da olan depremin büyüklüğü ve yarattığı felaketin büyüklüğü iki-üç gün sonra anlaşıldı. Bu gecikme ile mevsimsel koşulların olumsuzluğu ve felaketin büyüklüğü pek çok insan yaşamını yitirmesine neden olmuştur. Güçlü bir haberleşme ve iletişim ağı deprem sonrası hayat kurtaran ilk en önemli etkidir. Çünkü haberleşme ağı yoksa ya da zayıf ise acil durumu kavrama ve hareket geçmede yetersiz kalınma riski çok yüksek olacaktır.
- Afet kavramı ile çok geniş bir kapsamlı farklı özellikleri olan yaşam alanlarının insan ve doğal yaşama zarar veren ya da tehdit eden durumların ifade edildiği söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında afet durumları ile baş etme stratejileri ve eylem planları da farklılaşmaktadır. Bu nedenle her bir afet için acil eylem planı yapmak çok zor olabilir ancak acil eylem planının genel hatlarıyla tüm afet durumları için geçerli olacak biçimde planlanması oldukça önemlidir. Örneğin sel yangın ve deprem gibi insan ve tüm canlıların yaşamının tehdit eden afetler için güvenlik, iletişim, ulaşım barınma, beslenme, hayatta kalma,

hasta ve yaralı bakımı, sağlık, giyim-kuşam gibi temel ihtiyaçları esas alan bir eylem planı yapılarak tüm acil durumlarda kolaylıkla işe koşulacak esnek bir yapıda temel ihtiyaç bazlı planlama yapılması gerekmektedir.

- Ankara Kent Konseyinin ilk 24 saatinde yapmaya çalıştığı deprem yardımlarının organizasyonu ve depremzedelere ulaştırılması, belge ve bilgi paylaşımı ve kamu ve diğer yardım kurumlarıyla iş birliği yapması sonucunda sağlamış olduğu başarıdan hareketle acil durum eylem çalışmalarına yönelik eylem planlanmasının ilk bir saat, ilk sekiz saat, on iki saat ve 24 saat gibi dilimler dikkate alınarak yapılması uygun olacaktır. Her bir saat dilimi için planlamanın kapsamı ve planlamayı gerçekleştirecek bireylerin sorumluluklarının da farklılaşması öngörülmesi. Ayrıca yardım ve destek ekibinin; ortaya çıkacak psikolojik sorunları, yorgunluk, uykusuzluk, beslenme, sağlıklı kalmaları, tuvalet, duş ve hijyen ihtiyaçların karşılanması için uzaman desteği sağlanmalı ve vardiya usulü çalışmaları sağlanacak biçimde planlama yapılmalı.
- Sivil toplum örgütlerinin kendi alanlarındaki uzmanlıklarının Kent Konseyine doğru biçimde aktarılması amacıyla Kent Konseyi bileşenlerinin acil eylem planı içinde nasıl yer alacağı, hangi konularda kimlerle iş birliği içinde olacakları, beklenmedik bir sorun karşısında Kent Konseyi içinde yardım ve destek amaçlı nasıl bir prosedür izleyecekleri, iş birliği ve iletişim için neler yapılacağına ilişkin süreçlerin net biçimde ortaya konulması gerekir. Önceden belirlenmiş eylem planlarını durumsal olarak nasıl güncelleneceği, Konsey dışında yer alan özel ve kamu kurumları ile nasıl birlikte hareket edileceği, bağış ve yardım organizasyonu için neler yapabilecekleri, kayıt tutma ve bu kayıtları paylaşma prosedürleri ve süreçleri, bilgi paylaşım süreçleri, gelen yardımları nasıl koordine edecekleri, üyelerini nasıl harekete geçirecekleri, gönüllü ağlarının nasıl genişletecekleri ve kendi ağlarının nasıl yararlanabilecekleri konularında uygulanabilir planlamalar yapılmalı.
- Kent Konseylerinin en güçlü yanı STK'lar, Vakıflar ve bunların gönüllüleriyle ve hiçbir kuruma bağlı olmadan gelen gönüllüler ile birlikte çalışılıyor olmasıdır. Ashında çok büyük ve çeşitlilik içeren bir kitle ile birlikte hareket ediyor olması nedeniyle öncelikle iş bölümü, iletişim,

organizasyon, sivil inisiyatifin etkili biçimde kullanılabilmesini kolaylaştıracak bir eylem planının önceden yapılması gerekmektedir. Kent Konseyi Bileşenlerini doğru biçimde koordine edebilmesi için öncelikler ve acil durumlara yönelik bir mekanizma ve anlayış geliştirilmeli. Ortaya çıkan acil durumla ilgili krizin anlaşılması ve bu krizin yönetilmesi, kamu ve özel kurumlarla işbirliği ve etkileşim içinde hareket edilmesini sağlayacak planlara ihtiyaç vardır.

- İnsan gücü potansiyelini yönlendirecek, koordine edecek, ilk teması kuracak ve eylem planlarını harekete geçirecek bir uzman ekibin oluşturulması gerekir. Örneğin halk sağlığını ilgilendiren konuda başta sağlıkçılar olmak üzere kamu kurumları, özel sektörle ve gönüllülerle iletişim kuracak uzmanlardan oluşan ekiplere oluşturulmalıdır. Yangın, deprem, toprak kayması, kimyasal patlamalar, kuraklık, sel, kar veya çığ felaketine yönelik itfaiye ve kurtarma ekipleri bu plandan sorumlu olacak şekilde her bir acil duruma yönelik farklı niteliklerde uzman acil durum müdahale ekipleri oluşturulmalı.
- Özellikle son teknolojiler ve sosyal medyanın etkili kullanımı, yeni fikirler ve genç görüşün sisteme dahil edilmesi için gençlerin sürece dahil edilmesi amacıyla 'Genç Görüş, Gençlik' gibi isimler altında gençleri bu sürece katacak gruplar ve ekipler kurulmalı. Gençlerin içinde yer aldığı farklı meslek grupları ile düşünce toplulukları kurularak Konseyin toplumsal etkisini geliştirecek tartışma ve düşünce üretme çalışmaları yapılarak yeniliklerin sisteme entegre edilmeli.
- Acil durum nedeniyle yerlerinden ya da yaşadıkları bölgelerden göç edenler için kalıcı olarak yaşam ve istihdama yönelik çözümler bulunması ve tersine göçün teşvik edilmesi, bunu yapacak kurumlar ve organizasyonların içinde Kent Konseyleri ile birlikte tüm STK'lar ile birlikte çalışmalar yapılmalı.
- Kent konseylerinin bu tür acil durumlarda kullanabilecekleri bir bütçesinin olması ya kendine ayrılan bir bütçenin kullanıma açılması ya da kamu kurumlarından acil durum bütçe kullanma olanaklarının artırılması gerekir.

Ankara Kent Konseyinin bileşenleri olan STK'lar ve gönüllüleri deprem ile ilgili yapmış oldukları faaliyetleri yeterli bulmalarına rağmen daha fazla destek verebilmeye yönelik çabaları olduğu söylenebilir. Özelliklere bireysel olarak kendilerine yönelik eleştiriler olarak afet eğitimi almamış olmaları örnek olarak verilebilir. Buna bağlı olarak da deprem bölgesinde bulunamadıkları için üzgün olduklarını belirtmişlerdir. Konsey ve STK'lar açısından ise özellikle acil insani ihtiyaçlar olarak tuvalet, duş ve hijyen malzemelerinin sağlanması konusunda kendilerini çok yeterli bulmadıkları görülmektedir. Kriz yönetiminde daha etkili iletişim kurmaları ve sorun çözümüne hızla müdahil olamamalarını sorun olarak görmüşlerdir. Ayrıca acil durumlar için nakdî bütçe kullanımı konusunda sorunlar yaşamışlardır. Bunun nedeni ise Konseyin bütçesinin olmamasıdır. Yardım sürecinde çalışanlarında tükenmişlik ve duygu durumu bozuklu ile baş etmede yetersiz kaldıkları ve bununla ilgi daha iyi hazırlık yapılması gerektiği dile getirilmiştir.

Bu deprem hem bireyler olarak hem de kurumlar olarak acil durumda nasıl hareket etmemiz gerektiğiyle ilgili çok yetersiz olduğumuz bir kez daha göstermiştir. Bu yetersizlikleri ortadan kaldıracak yeni çalışmalar yapılması ve ülkede yaşayan her bireyin acil durumlara hazır hale getirilmesi için çalışmalar yapılmalı. Yukarıda öngörülen modelin yaşam alanında faaliyet gösteren tüm meslek grupları ile tartışılarak geliştirilmesi gerekmektedir. Her kurumun veya bireyin yeni bir model geliştirmesine gerek yoktur. Bunun için güçlü ekiplere kurularak Kent Konseyi Acil Durum Modeli geliştirilmeli ve bu modellerden ülke modeline geçilerek ulusala Acil Durum Eylem Modeli oluşturulmalıdır.

6.3. Deprem Yardımlarının Etki Analizi

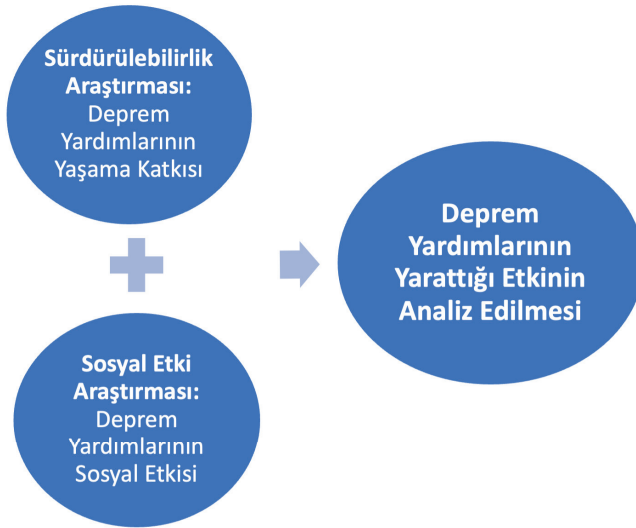
ÂDEM'in geliştirilmesine yönelik önerilerin yanı sıra bu kitabın yazılmasına temel olan düşünceden hareketle "yapılan deprem yardımları, depremden etkilenen kenteler, depremden sonra göçe maruz kalanlar ve depremden etkilenenler" ile ilgili yapılması gerek iki proje önerisi aşağıdaki Şekil 5.5.'de kısaca açıklanmıştır.

Deremin duyulması ile bireyler, gruplar, topluluklar kurumalar deprem yaşanan kentlere yardım için hareketle geçmişlerdir. Bireyler ve gruplara kendi çabaları ile kurmalar ise yine kendi kurumaları ve başka kurumlar aracılığıyla harekete geçerek çok yoğun biçimde depreme yardımlarının bölgeye

ulaştırmaya çalışmışlardır. Deprem yardımları sürerken gönderilen yardımların doğru adreslere ulaşmadığı, yanlış yönlendirmeler yapıldığı, yardımların dağıtılamadığı, yardım dağıtımında kayırmacı davranıldığı, yardımların yol kenarlarına döküldüğü, yardımların depolarda bekletildiği ve halka dağıtılmadığı hatta yardımlara bazı kişilerin el koyarak sakladıkları ya da sattıkları gibi çok sayıda bilgi ve görüntüler paylaşıldı. Bu tür söylentilerin sadece birkaçı bile doğru olsa yapılan yardımların dağıtımı ve kullanımında özensizlik ve sistemsizliğin hâkim olduğu ve bu yüzden depremzedelere başka bir mağduriyet yaşatılmış olduğu söylenebilir.

Yapılan yardımlara ilgili başka bir sorun ise ihtiyaç duyulmayacak olan malzemelerin depremzedelere gönderilmesiydi. Örneğin kışın olan depreme için kısa kollu giyecek veya yazlık ayakkabı gönderilmesi gibi aslında ihtiyaç olmayan malzemelerin deprem bölgesine gönderilmesi yönünde açılmaların yapılmasıdır.

Bu türden olumsuzluklara rağmen gönderilen yardımlar yüzbinlerce insanın yaşamında etki oluşturmuştur. Yapılan yardımların yarattığı etkinin analiz edilmesi yardım yapanlara açısından bilinmesi gereken bir sonuçtur.

Şekil 5.5. Deprem yardımlarının etki analiz araştırılması

Yardımların etki analizinin yapılması aynı zamanda ileride karşılaşılabilecek bu tür felaketlerde ne tür yardımların gönderilmesi gerektiğine yol gösterici olacaktır. Bilindiği gibi bu kitap yardımı organize edenlerin görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Oysa yardımı alanların gelen yardımların yaşamlarına katkısı ve yarattığı sosyal etkinin ortaya çıkarılması oldukça önemlidir.

Sürdürülebilirlik çalışması yapılmalı bu çalışma deprem bölgesinde ya da felaketin yaşandığı yerde kalmak orda mücadele etme, felaket yaşan yerin, bölgenin ve insanların ayakta kalması ve insanla, aileler, bölgeler kimseye muhtaç olmadan kendi kendilerine yetecek hale getirilirse yapılan acil yardımların sürdürülebilirliği sağlanabilir.

Sadece Kent Konseylerinin değil depremde yapılan yardımların sosyal etkisinin analiz edilmesi ve yardım verilen kişiler ve ailelerin izlenmesi, yardımın etki değerinin ve sürdürülebilirlik açısından ortaya çıkan sonuçların araştırılarak acil eylem modeline sürdürülebilirlik ve oluşan sosyal etkinin ortaya çıkarılması gerekir. Depremden bir yıl sonra 2024 yılında izleme araştırması ile sosyal etkinin belirlenmesi ve sürdürülebilirlik açısından tartışılması gerekmektedir. Bu tür bir çalışma alanında ilk ve öncül bir çalışma şeklinde yapılarak gelecekte yapılabilecek çalışmaların nasıl olması gerektiğine ilişkin bilgi ve deneyim birikimi sağlanacaktır. Kamu ve özel kurumların desteğiyle bu tür araştırma mutlaka yapılmalı ve sonuçları kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Kaynakça

- Ankara Kent Konseyi. (2023). https://ankarakentkonseyi.org.tr/sites/ankarakentkonseyi.org.tr/files/faaliyet-raporu/faaliyet_raporu.html
- Creswell, John W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches 2013* by SAGE Publications, Los Angeles.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design qualitative, quantitative, and mixed method approaches*. Los Angeles: SAGE Publications.
- Doğan, K. C. ve Sever, M. (2023). Türkiye’de Postmodern Kamu Yönetiminin Yansıması Olarak Kent Konseyi Analizi. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 6(3).
- Kent Konseyi Yönetmeliği. (2006). Resmi Gazete. 8 Ekim 2006 Pazar Sayı 26313. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20061008-5.htm> indirilme tarihi 27 Temmuz 2023.
- Mimarlar Odası (2023). 6 Şubat 2023 Depremleri Raporu- 2 Tespitler, Değerlendirmeler ve Öneriler, http://www.mo.org.tr/_docs/MODEP-REMRAPOR2.pdf
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- TCC SBB. (2023). 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. Ankara.
- TERRA. (2023). Türkiye Deprem Toparlanma ve Yeniden İmar Değerlendirmesi Raporu
- TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan depremleri ön değerlendirme raporu. <https://www.imo.org.tr/TR,146861/insaat-muhendisleri-odasi-6-subat-2023-kahramanmaras-pazarcik-ve-elbistan-depremleri-on-degerlendirme-raporu.html> indirilme tarihi 27 Mart 2023.
- TÜRKONFED (2023). Kahramanmaraş depremi afet durum raporu, <https://turkonfed.org/tr/detay/3937/2023>, indirilme tarihi 27 Mart 2023.

- Van Manen, M. (1990). Researching lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy. Albany: State University of New York Press.
- Wikipedi (2023). 2023 Kahramanmaraş depremleri – Wikipedi, (wikipedia.org) indirilme tarihi 27 Mart 2023.

DAYANIŞMA DEPREMDEN GÜÇLÜDÜR

Malatya

Kahramanmaraş Diyarbakır

Gaziantep Adıyaman

Osmaniye Kilis Şanlıurfa

Adana

Hatay

*Başkent Gençlik Meclisi
koordinesindeki gençler yaşamı
yeniden inşa etmek için toplandılar.*